

ሀይወት ብዙሕ ትእወደና እንተኾይና፡ ኩሉ ጽቡቅ ነገር ብጸዕሪ ድኣ ምበር፡ ብኢጋጣሚ ዝመጽእ ኣይኮነን!!! ሰብ ኮይኑ ዘይእብስ ዕንጨይቲ ኮይኑ ዘይጥይስ የለን!!!

መእተዊ፡-

እነቕርቦ ዘለና ጽሑፋት፡ ኣብ ምርድኡን ክውንነት ፈጽምታቱ ኣብ ምግንዛብን፡ ብህድኣት ክትከታተሉና እንዳ ኣተሓሳስብና። ነዛ ሰረተ እምነት ህላዌኣ፡ ኣብ ደምን ዓጽምን ሰማእታት ምኃኑ ብምግንዛብ፡ ብመጠን ዝኸፈለቶ መስዋእቲ፡ ዋጋ ሓንቲ ስድሪ መሬት ኤርትራ፡ ዋሕዚ ጠሊ ደም ሓደ ስውእ ከም እትሓትት ብምግንዛብ፡ ኣብዛ ከም ሃገር ሃገራት ዘይኮነስ፡ ከም ሃገር ሰማእታት!!! ብሕድሪ ናይ ዝተኸፍለ ረዚን ዋጋ ዝጸንዐት ሃገርን!! ጸኒዑ ዘጸነዐ ህዝብን ሃገርን ኤርትራ ደው ብምባል፡ ንዝተሓልፈን፡ ዝሕለፍ ዘሎ ናይ ውሽጥን ናይ ግዳምን ተጸብኦታት፡ ብዝርዝርን ደቂቕን ምስናይ መርትዖታቱ፡ ህዝብና ክፈልጦ ዝግባእ ሓቅታት ክንገልጽ፡ ግዜ ዘሰክመና ግዝያዊ ናይ ህርፋን ጨረርታ ዘይኮነስ፡ ነባሪ ናይ ሰማእታትና ሕድሪ፡ ኣብዛ ሃገር ሰማእታትን፡ ምድረ ገነት ስውኣትን ዝኾነት ሃገረ ኤርትራ፡ ንእተሰከምናዮ ዘይበታተኽ ነባሪ ሕድሪ ሰማእታትና፡ ንቐጻሊ ወለዶ ንምርካብ ኢዩ። ምክንያቱ፡- እታ መሬት! መሬት ሃገረ ኤርትራ፡ ንዘለ-ኣለም ነባሪትን ህልውትን ኢያ!!! ትማሊ ሎሚ ኣይኮነትን፡ ወዲ ሰብ ሓላፋይ ኢዩ፡ ታሪኽ ግን ነባሪ ኢዩ።

ሰላም ከመይ ቀኒኹም። ኣብዚ ናይ ሎሚ ጽሑፍና፡ ካብቲ ናይ ቅድሚ ሕጂ ፍልይ ብዝበለ፡ ነቲ ብመንገዲ ናይ ትማሊ ናይቲ ግሁድ ሕቡእ ጋዜጤኛ፡ ኣባል ማእከላይ ወኪል ስለያ ኣሚሪካ (ማወስ) ኮይኑ ንሰውራ ኤርትራን መንግስቲ ኤርትራን ዝሰልል ዝነበረ ዳን-ኮኔል፡ ኣብ ድሮ ወርሒ መስከረም፡ ኣብ ወርሓት ነሓስ፡ ቅድሚ ምቕያድ ጉጅለ 15 ምስ ገለ ካብ ኣባላት ጉጅለ 15 ዝገበሮ ቃለ መሕትት፡ ብሩት ሃብተማርያም ናይ ዝተተርጎመ መወከሲ ሰነድ መበገሲ ብምግባር፡ ነቲ ዘካየደሎም ቃለ መሕትት ብምህያስን ዝተጨበጠ ምላሽ ኣቐዲምና ናይቲ ምስ ሚኒስተር ጴጥሮስ ሰሎሞን፡ ምስ ሚጅር ጆነራል ብርሃነ ገረዝጊሄር፡ ምስ ጆነራል ዑቕብ ኣብርሃ ዘካየደ ሰፊሕ ቃለ መሕትት ምርኩስ ብምግባር፡ ናይ ዝገበርናዮ መድርኽ ምቅላዕ ክውንነታዊ ነገራት ሓቅን ሓሶትን፡ ገጽ-ንገጽ! ቀጺልና ኣቕራብናልኩም ምንባርና ብምዝካር፡ ንሎሚ ኸኣ፡ ምስ ቀንዲ ካብ ኣውራታት ናይ ጉጅለ 15 ዝኾነ፡ ሚኒስተር ወጻኢ ጉዳያትን፡ ኣብ መወዳእታ ኸኣ ሚኒስተር ንግድን እንዳስትሪን ዝነበረ ሃይለ ወልደትንሳኤ (ድሩዕ) ነቕርብልኩም። ብተወሳኺ ኣብዚ ናይ ሎሚ ኣቀራርባና፡ ክፋል ናይ ዳን-ኮኔል ዕላል ምስ ዑቕብ ኣብርሃ ከነካትት እንከለና፡ ንዕላል ዳን-ኮኔል ምስ ሃይለ ወልደትንሳኤ (ድሩዕ)፡ ካብቲ ምሉእ ትሕዝቶ ኣብቲ እዋናዊ ሕቶታት ጥራይ ብምትኳር፡ ናይ 2ይ ክፋል ዕላል ምስ ዳን-ኮኔል ዝተኸየደ ጥራይ ብምቕራብ፡ ኣብቲ ክሳብ ሕጂ ኣብ 1ይ ክፋል ዕላል ዳን-ኮኔል ምስ ሃይለ ወልደትንሳኤ (ድሩዕ)ን፡ ዕላል ዳን-ኮኔል ምስ ማሕሙድ ሸሪፎ ዝተኸየደ ዕላል፡ ንሕሉፍ ታሪኽ ሰውራ ኤርትራ ዝምልከት ብምኃኑ፡ ኣብዚ ታሪኽ እዚ ብዙሕ ዝተደለዘን ዝተበረዘን ብዘይምህላው፡ ግዜ ንዘይምውሳድ ሰጊርናዮ ኣለና። ኣብዚ ዝቐጽል እነቕርቦ ትሕዝቶ ጽሑፋትና ግን፡ ዝያዳ ንምርድኡ ክጥዕም፡ **ንነባቢ ንዘይምድንጋር ነቲ ብወገና ዝቐረበ ጽሑፍ፡ ብቐይሕ ሕብሪ ጺሒፍናዮ ኣለና። ብተመሳሳሊ ነቲ ናዕታ ዘለዎ ኸኣ፡ ኣብ ሳንዱቕ ሕብሪ የእቲናዮ ኣለና።**

ሰናይ ንባብ፡-

**ዕላል ምስ ሃይለ ወልደትንሳኤ (ድሩዕ)
ብዳን-ኮኔል
ትርጉም ሩት ሃብተማርያም
13 ነሓስ 2001**

አባል (ማወስን) ጋዜጤኛን ዳን-ኮኔል

ሚኒስትር ወጻኢ ጉዳያት ሃይለ ወልደትንሳኤ ድሩዕ

ዕላል: ምስ ሃይለ ወልደትንሳኤ (ድሩዕ) 13 ነሐሴ 2001::

እዚ ዕላል፡ አብ ሰምበል አብ ዝርከብ፡ ብልምዲ እንዳ ኮርያ ተባሂሉ አብ ዝፍለጥ መንበሪ ገዛይ ኢዩ ተገይሩ። አብ ትሕቲ ምክትታል ዘምህረት ዮውሃንስ፡ ንሚኒስትሪ ዜና (ሃንድ-ቡክ) ንምድላው፡ ንዕኡ ዝኸውን ነገራት እእክበሉ አብ ዝነበርኩሉ ግዜ ኣትሒዘ፡ ኣብዚ ከባቢ እነብር ነበርኩ።

አብ ወርሒ ነሐሴ ንሃይለ አብ ዘዘራረብኩሉ እዋን፡ ብሰንኪ ዘቕርቦ ተቋቋሚ ሪኢቶ ከም ዝእሰር፡ ወይ፡ ብኡ አቢሉ ክሓቅቅ ከም ዝኸእል ይፈልጥ ስለ ዝነበረ፡ ብዙሕ ይጭነቅ ነበረ። ብተወሳኺ ካብዚ ንምእላይ፡ ወይ ካብታ ሃገር ንምውጻእ ከም ዘይገብሮ ይፈልጥ ነይሩ። ምክንያቱ ነዚ ስርዓት ክሳብ መወዳእታ ንምቅላስን፡ ንምሙንትን ንጡፍ ኮይኑ ክቕጽል፡ ንዕኡ ናይ መትከል ጉዳይ ኢዩ።

ሓደ ሰብ ንጽህና እንድሕር ሃልይዎ፡ አብ ኹሉ ምንቅስቃሳቱ ንጽህናኡ ዘቐድም እንተኾይኑ፡ ከመይ ኢሉ ኢዩ ኣቐዲሙ ክእሰር? ከኒኡ 'ውን፡ ክሓቅቅ ኢዩ ኢሉ ንነብሱ ዘዳልዎ? እዛ ዳዋ ገለ ኣለዎ! ምፍታሕ ከድልየና ኢዩ። መበገሲና እዚ ካብ ኮነ፡ ንሎሚ ብዘይነሓፍነት ንኹሉ ክንድሕድሕ ኢና። ምክንያቱ፡ እቲ ምጽማም፡ ንጉዳያት ብዓቕል ምርኣይ፡ ነቲ ዘረጋገጽካዮ ሓቅታት፡ ደሓን ኢልካ ንግዜ ምሃብ፡ ከም ስዕረትን ሓቂ ከም ዘይብልካን ዓሏቅን ከምሰለካ ዝኸእል እንተኾይኑ፡ ካብ "ምእንቲ መጎጎ ትሕለፍ ኣንጭዎ" ዝብል መርገጽ ወጺእና፡ እታ መጎጎ ዋላ ሽዋሕዋሕ ትበል፡ እታ ኣንጭዎ ንሓዋሩ ክትብንቆስ ኣለዎ። እዚ ማለት ግን፡ ሃገር ፈንጠሕና ከም ሓዳስ ንስርሓያ ኣይኮናን ንብል ዘለና። እንታይ ድኡ፡ ነተን ትካላት ከነንጽህን፡ እቲ ሓቂ ከነውጽኦ ኣለና ኢና ንብል ዘለና። ነጻህካ እትሰርሓ መጎጎ ንሓዋሩ ብሰላም ከተገልግለካ ኢያ። ከምቲ ጸላም ከይሰገርካ ብርሃን ዘለዎ ቦታ ዘይብጸሕ፡ ኣዝዩ ረዚን ዋጋ ከይከፈልካ ዝዕተር ነባሪ ሰላም የለን።

ቅድሚ ናብ ሕቡእ ናይቲ መንግስቲ ቤት ማእሰርቲ ተወሲዱ ሃለዎቱ ምጥፍኡ። 04 መስከረም ረኺቢ ኣዘራረቡዮ። እንተኾነ ብድምጺ ኣይመላእክዎን። ኣብቲ እዋን ብዛዕባ አብ መጀመርያ ዝነበረ ኣባልነት ሰልፊ ዝርዝር መግለጺ ሂቡኒ። ኣብቲ ጥብቆ ኣስፊረዮ ኣለኹ። (ከም ኣብነት ድሕሪ ሰለስተ ሓለፋታት ዝብል ጎስጓስ፡ ኢሰያስ ነቲ ውድብ ወትሃደራዊ ንምግባሩ፡ ኣብ 87 ዓ/ም ሰለስተ ጀነራላት ናብ ፖለቲካዊ ቤት ጽሕፈት ምምጽኡን፡ ንኣባላት ናይቲ ፖለቲካዊ ቤት ጽሕፈት፡ ካብ 13 ናብ 9 ከም ዝወርድ ምግባሩን ክጥቀስ ይከኣል።)

ብምንታይ ምክንያት ኢዩ፡ መንግስቲ ንሃይለ ወልደትንሳኤ ድሩዕ ናብ ቤት ማእሰርቲ ወሲዱ ሃለዎቱ ከጥፈኦ? ዳን-ኮኔል ኣብዚ ከም ጥብቆ ኣቕሪቡዮ ኣለኹ ዝብሎ ዘሎ ቃልሲ ኣንጻር ሰለስተ ሓለፋታት፡ ኣብቲ ዳን-ኮኔል ምስ ጴጥሮስ ሰሎሞንን ብርሃን ገረዝሂርን ዘኮዩዶ ቃለ መሕትት ተመሊሱ 'ኳ እንተሃለወ፡ ዳግማይ ንምንጻሩ፡ ኢሰያስ ኣፈወርቂ ኣብ ዓመተ 1986 ቅድሚ ቃልሲ ኣንጻር ሰለስተ ሓለፋታት ጎስጓስ ምክያዱ፡ እቲ ኣብ ውሽጢ ህዝባዊ ግምባር ዝነበረ ሕቡእ ሰልፊ፡ ናይቲ ሰልፊ ጉባኤ ብምክያድ፡ ጉባኤ ብምሉእ ድምጺ ነቲ

ግምባር ኢሰያስ አፈወርቂ ክመርሖ ኢዩ ቅድሚ ጉባኤ ናይ ህዝባዊ ግምባር ሓርነት ኤርትራ ዝተኻየደ 2ይ ሓድነታዊ ጉባኤ ቅድሚ ምክያድ፡ ነቲ ግምባር ክመርሖ መሪጽዎ፡ ነቲ ቃልሲ አንጻር ሰለስተ ሓለፋታት ብዝምልከት ከኣ፡ ጌና ኣብቲ ሕቡእ ሰልፊ ኢዩ እቲ ጎስጓስ ተኻይዶ፡፡ ኣሽንካይዶ ኣባላት መሪሕነት ናይቲ ሰልፊን፡ ናይቲ ግምባርን፡ እቶም ተራ ኣባላት ናይቲ ሰልፊ 'ውን ከይተረፈ፡ ኣቐዲሙ ኣብ ውሽጢ ናይቲ ሰልፊ ሕመረት፡ እቲ ጎስጓስ ተኻይድሎም ኢዩ ናብ መላእ ኣባላት ግምባር እቲ ጎስጓስ ምክያድ አንጻር ሰለስተ ሓለፋታት ዝተኻየደ፡፡

ኢሰያስ አፈወርቂ፡ ኣብቲ ግምባር ኣብ ዓመተ 1986 ነዚ ቃልሲ አንጻር ሰለስተ ሓለፋታት ዘካይደሉ ዝነበረ ኩነታት፡ ብኣባላት ግምባር ከም ምክትል ዋና ጸሓፊ ህዝባዊ ግምባር ክፍለጥ እንከሎ፡ ብኣባላት ሰልፊ ግን፡ ድሮ ኣብ 1987 2ይ ሓድነታዊ ጉባኤ ከይተኻየደ እንከሎ፡ እዞም ሕጂ ዝነቅፉ ዘለዉ ኣባላት መሪሕነት ባዕላቶም፡ ኢሰያስ አፈወርቂ ብተግባር ከም ኣቦ ወንበር ናይቲ ሰልፍን፡ ከም ዋና ጸሓፊ ናይቲ ግምባርን፡ ኣብ 1986 መሪጸሞ ኣለዉ፡፡ ነቲ ቃልሲ አንጻር ሰለስተ ሓለፋታት ክገሰገሱ እንከሎ፡ ነቲ ግምባር ዝቐልስ ዝነበረ መሪሕነት ሰልፍን ኣባላቱን ብወግዒ ይፈልጥዎ ነይሮም ኢዮም፡፡

ኢብራሂም ዓፋ

ዓሊ ሰዒድ ዓብደላ

ዳን-ኮኔል ኣብቲ ሃይለ ወልደትንሳኤ ድሩዕ ዝገለጸለይ፡ ኣብ ጥብቕ ኣስፊሪዮ ዝብሎ ዘሎ ይጠቅስ፡- "ኣብ 87 ዓ/ም ሰለስተ ጀነራላት፡ ናብ ፖለቲካዊ ቤት ጽሕፈት ምምጽኡን፡ ንኣባላት ናይቲ ፖለቲካዊ ቤት ጽሕፈት፡ ካብ 13፡ ናብ 9 ከም ዝወርድ ምግባሩን" ኢሉ ይሕብር፡፡ ብመጀመርያ ውድብ ህዝባዊ ግምባር ሓርነት ኤርትራ፡ ኩሎም ኣብ ሜዳ ዝነበሩ ኣባላቱ፡ ተጋደልቲ ብረት ዝግጠቑ ኢዮም፡፡ እዚ ማለት ከኣ፡ ደሞዝ ዘይክፈሎም ምእንቲ ሃገርን ህዝብን ኤርትራ፡ ብወለንታ ክውፈዩን

ክስዉኡን ዝግጠቑ፡ ናይ ነጻነት ወትሃደራት ኢዮም ነይሮም፡፡ ኣብ 1ይ ውድባዊ ጉባኤ ካብ ዝነበሩ ኣባላት ፖለቲካዊ ቤት ጽሕፈት፡ ሰዉእ ኢብራሂም ዓፋ፡ ሰዉእ ዓሊ ሰዒድ ዓብደላ፡ ሰዉእ መሓመድ ሰዒድ ባረህ፡ መስፍን ሓጎስ፡ ዑቕብ ኣብርሃ፡ ጳጥሮስ ሰሎሞን፡ ስብሓት ኤፍሬም ቤርገስ ድዮም ነይሮም? ክምለስ ዘለዎ ሕቲ ኢዩ፡፡ ብዝሒ ናይቲ ቁጽሪ ኣባላት ፖለቲካዊ ቤት ጽሕፈት፡ ካብ 13 ናብ 9 ምውራዱ፡ ንናይ ስራሕ ኣሳልጦ ቅርጹው ውደባን ዝተገበረ 'ምበር፡ ስልጣን ንምብሓት ዝተኻየደ ከም ዘይነበረ፡ ብመሰረት ናይቲ ቅርጹው ውደባ ዝመጸ ምዕባሌታት ዝምስክሮ ግብራዊ ሓቂ ኢዩ፡፡

ንምኻኑ፡ ንውድብ ህብዛዊ ግምባር ናብ ወትሃደራዊ ሓይሊ ንምቕያር ተባሂሉ ዝኣተዉ ሰለስተ ጀነራላት ከ፡ በዓል መን ኢዮም? ንሶም ጥራይ ድዮም ከ ጀነራላት? ወይስ፡ ካብቶም ቀንዲ ጀነራላት፡ ነቲ ናይ ጉጅለ 15 ናይ ተምበርካኽነት ዝምባሌ ዘይተቐበለ ሚኒስተር ምክልኻል ጀነራል ስብሓት ኤፍሬም ነጺልካ ንምውቃዕ ድዩ እዚ ዘረባ ተማሂዙ ዘሎ?

ድሕሪ ነጻነት ኣቐዲሙ ማለት፡ ኣብ 1994 ቅድሚ ናይ ህዝባዊ ግምባር ሓርነት ኤርትራ፡ ህዝባዊ ግምባር ንደሞክራሲን ፍትሕን ጉባኤ ምክያድ፡ ብዛዕባ መጻኢ ናይቲ ሰልፊ ንምምይያጥ፡ ኣብ መጀመርያ 90ታት ነቲ ሰልፊ ዝምልከት ብዙሕ ኣኼባታት ከም እተኻየደ ገለጹለይ፡፡ ኣብ ሓደ ካብዞም ኣኼባታት፡ ኣብ 1991 ኣብ ጥቓ ኣስመራ ኣብ በለዛ ኣብ እተገብረ ኣኼባ፡፡ ነዚ ጉዳይ ብዝምልከት ኢሰያስ ወረቓቕቲ ኣቐሪቡ ነይሩ፡፡ ይኹን 'ምበር ቅዳሕ ናይዚ ወረቓቕቲ የለን፡፡

ኣብ በለዛ ኣብ ዝተኻየደ ኣኼባ ሰልፊ፡ ካብቶም ቅድሚኡ ዝነበሩ ዝተኻየዱ ኣኼባታት ዝፈለዩ ነገር እንተሃልዩ፡ ብደቂቕ ኪኖ ብድምጺ ምቕራጽ፡ እንተላይ ብምስሊ ዝተቐርጸ ምኻኑ ኢዩ፡፡ ናይ ነፍስ-ወከፍ ዝቐረበ ናይ ዘተ ወረቓቕቲ ኸኣ፡ ህዝባዊ ግምባር ኣሽንካይዶ ግብራዊ ዝሓሸ መሳለጥያ ዝረኸበሉ ሃገር ምልእቲ ተቐጻጸሩ፡ እቲ ቐደም 'ኳ ኣብ ትሕቲ ኩርባን ሩባን፡ ጎቦን ስንጭሮን ኣብያተ ጽሕፈታቱ ዶኪንሉ ዝነበረ ግዜ ኸማን ቅንጣብ ናይ ሰነድ ወረቓቕቲ

አየጥፈአን ጥራይ ዘይኮነ፡ ንኣተሓሕዞ ሰነዳት ህዝባዊ ግምባር ንምግምጋም፡ ሰነድ ዝርዝር ኣስማትን ኣሳእል ሰዉኣትናን፡ ዕለተ ምስላፍን ግዜ ዕለተ መስዋእትን፡ ቦታ መስዋእትን ናይ

ዘምህረት ዮውሃንስ

ዝተሰርሐ ምስክር ሓርበኝነት ሰነዳት ህያው ምስክር ይመስለና። ስለ እቲ ሓቂ ንምብርሁ ምእንታን፡ ድሕሪ ኩናት 1998 ግን ዘይዕዉት ዝመኸነ ሰነዳት ንምጥፋእን፡ ንምድምሳሰን ውጥናትን መደባትን ምንባሩ ግን፡ ካብ መንግስቲ ኤርትራ ዝተኸወለ ጉዳይ ኣይነበረን። ኢሲያስ ኣፈወርቂ ዘቕረቦ ናይ ስራሕ ወረቓቕቲ ኸኣ፡ ክሳብ ለይተ ሎሚ ካብታ ዝደቐቐት ብኢዱ ንንሕናን ዕላማን ዝጸሓፈላ ዕለት 29-11-1969፡ ክሳብ ለይተ ሎሚ ሰነዳት ውድብ ህዝባዊ ሓይልታትን፡ ድሒሩ ዝተቐየረ ስም ህዝባዊ ግምባር ሓርነት ኤርትራ፡ ነዚ ስም ዝተክአ ህዝባዊ ግምባር ንደሞክራሲን ፍትሕን ጥራይ ዘይኮነ፡ ክፋል ሰነዳት ተጋድሎ ሓርነት ኤርትራን፡ ብቐንዱ ሰነዳት መንግስቲ ኤርትራን፡ ኣብ ሰለስተ ናይ ሰነዳት ማእከላት ብጽፊት ተቐሚጡ ዘሎ ታሪኽ ዋነነት ህዝቢ ኤርትራ ኢዩ። ንመንግስታዊ ሃገራዊ ሰነድ ዝምልከት፡ ኣብ ትሕቲ ቤት ጽሕፈት ማእከል ምርምርን ሰነዳን ብወይዘር ኣዜብ ተወልደ ዝመሓደር፡ ንህግደፍ ብዝምልከት ሰነዳት ኣብ ትሕቲ ናይቲ ውድብ ሓላፊ ማእከል ምርምርን ሰነዳን ዘምህረት ዮውሃንስ ንናይ ሚኒስትሪ ምክልኻልን፡ ጸጥታዊ ትካላትን ዝምልከት ሰነዳት ከኣ፡ ብብዝምልከቶ ክፍለ ከም ዝተሓዘ ንኹሉ ሰዉር ኣይኮነን። ሚስጢራዊ ሰነዳት ምክልኻልን ጸጥታን መንግስቲ ኤርትራ መዓስ ይዝርግሑምን? ብኸመይ ይዝርግሑም? ከኣ፡ ከም ኩሎም ናይ ዓለምና መንግስታት፡ ናቱ ናይ ውሽጣዊ ፖሊሲ ኣሰራርሓ ክሳብ ዝሃለዎ፡ ነዚ ምስጢራት እዚ ብዘይምውጽኡ ዝቕንዘዉ ኣካልት እንተሃልዮም፡ ቀዳማይ ምስጢር ዓወት ህዝቢ ኤርትራ፡ ብቐንዱ ምስጢር ምዕቃብ!!! ምኻኑ ዝፈልጥዎ ይመስለና።

ኣብ መወዳእታ ናይቲ ኣኼባ ሰለስተ ኣማራጺታት ክትዕ ተገይርሎም። ቀዳማይ ነቲ ሰልፍን ግምባርን ኣፍሪስና፡ "ሀ" ኢልና ሓደስቲ ሰልፍታት ዶ ክንምስርት? ካልኣይ፡ ነቲ ሰልፍ ምስቲ ግምባር ብምጥማር፡ ኣብ ብምልኡ ናይ መሰጋገሪ እዋን ከም ዝሰርሕ ዶ ክንገብር? ሳልሳይ፡ ወይስ፡ ንክልቲኡ ብምእላይ፡ ንፖለቲካዊ ሰልፍታት ኣብ ናይ መሰጋገሪ እዋን ክኣሊ ዝኸእል፡ ሰፊሕ መሰረት ዘለዎ ምንቅስቃስ ክንፈጥር ዝብል ነበረ። ዋላኳ ወግዓዊ ውሳኔ እንተዘይተዋህበ፡ ኣብ ቁጽሪ ክልተን ሰለስተን ናይ ዘሎ ኣማራጺታት ሕውስዋስ መጺኡ።

ካብዞም ዝቐረቡ ኣማራጺታት፡ ብዘይ ወግዓዊ ውሳኔ ኣብ ቁጽሪ ሰለስተ ኣብ ዘሎ ሓሳብ ካብ ተራዕመ፡ ነቲ ውድብ ከም ዋና ጸሓፊ፡ ነቲ ሰልፍ ኸኣ፡ ከም ኣቦ ወንበር ክመርሕ ሓላፍነት ወሲዱ ዝነበረ ኢሲያስ ኣፈወርቂ፡ ብኸመይ ነቲ ዝተዋህቦ ናይ ስራሕ ሓላፍነት ክወጸ ኢዩ ዝድለ ዘሎ? ብመሰረት ኣብቲ እዋን ናይ ዝተበጸሐ ኣፈናዊ ናይ ፖለቲካዊ ፍልስፍናን ምርጫታት ናይ ከመይነቱን፡ ኣብ ሳልሳይ ነጥቢ ካብ ተራዕመ። እቲ ውድብ ከኣ፡ ኣብ ቁጠባዊ መዳይ ሕውስዋስ ቁጠባ ክኸተልን፡ ፖለቲካዊ ፍልስፍናኡ ኸኣ፡ ምስ ክውንነት ህዝቢ ኤርትራ ዝሰማማዕ፡ ኣብ ማእከራዊ ፍትሕን፡ ካብ ተጸጋዕቲነትን፡ ብልሽውናን ሓራ ዝኾነ፡ ርእሰ ምርኮሳ ዝሰረቱ ቁጠባዊ ሓርነት ምርግጋጽን፡ ህዝቢ ኤርትራ ዝውንኖ ፖለቲካዊ ሓርነት ከካይድ ምውሳኔ፡ እቲ ጌጋ ኣበይ ኢዩ ዘሎ?

ቅድሚ ናይ ህግደፍ ምምስራት ዝእወጅ ጉባኤ ምክያዱ፡ እቲ ናይ መወዳእታ ብወግዒ ዘይተገልጸ ኣኼባ፡ ጥሪ 1994 ተገይሩ። ኣብዚ ኣኼባ ኢሲያስ ብቐሎዕ ኣብ ማእከላይ ቤት ጽሕፈት ህግደፍ፡ ቀንዲ መራሕቲ ንዝኾኑ ወሲኸካ፡ ዝርዝር ናይቶም ንመሪሕነት ዝምረጹ ኣቕሪቡ። እዚኦም ነቲ ፖለቲካዊ ምንቅስቃስ ብግብሪ ዝመርሑ ኢዮም። ናይ ኩናት ጅግና መስፍን ሓጎስ፡ ኣብ 87 ኢሲያስ ካብ ላዕለዋይ መሪሕነት ኣደስኪልዎ ድሕሪ ምጽናሕ፡ ኣማሓዳሪ ሓጋዝን፡ ተጋዳላይ ተጋድሎ ሓርነት ኤርትራ ዝነበረ ተስፋይ ተኸለ ብምትካእ፡ ኣብቲ ዝርዝር ኣስማት ኣተወ። ካብኡ ዝተረፈ ኢሲያስ ቦቲ ንሱ ዝደልዮ መንገዲ ምኸደ ክብል ሃይለ ዩረድኡ።

ቅድሚ ምእዋጅ ምምስራት ህግደፍ ዝካየዱ ዝነበሩ ኣኼባታት ከ፡ ብወግዒ ይግለጽ ነይሩ ድዩ?

ከከም ደረጅኡን ትሕዝቶኡን እንደ አይኮነን ንተጋደልትን ህዝብን ዝግልለጽ ነይሩ። ከመይ ኢሉ ድኣ ኢዩ ሕጂ ፍጹም ክፋት ክኸውን ተደልዩ? ኣብ ናይ ሰልፊ ይኹን፡ ኣብ ናይ ግምባር ዝካየዱ ዝነበሩ ናይ ምርጫ ቀጥዕታት፡ ኩሎም ዝተኸየዱ ጉባኤታት፡ ብሃይለ ወልደትንሳኤ (ድሩዕ) እንደ አይኮነን ዝምርሑ ነይሮም። ናብ ኣባላት ሰልፍን ግምባርን ቅድሚ ምውራዶም ከኣ፡ ወረ ቅድሚ ኩሎም ኣባላት መሪሕነት፡ ነቲ ቀጥዒ ምርጫን ዝርዝር ምርጫ ኣስማትን፡ ምስ ኢሲያስ ኣፈወርቂ ኮይኑ ንክሰርዖ ሓላፍነት ዝነበሮ ቐንዲ ሃይለ ወልደትንሳኤ (ድሩዕ) እንደ አይኮነን ነይሩ።

ሮሞዳን መሓመድ ኑር

ነዚ ጭቡጥ ዝገብሮ ሓቂ እንተሃልዩ ኸኣ፡ ሓደ ካብ ኣባላት ጉጅለ 15 ዝኾነ ኣምባሳዶር ኣድሓኖም ገበረማርያም፡ ኣብ ሓደ እዋን ኣብ ዝገበሮ ቃለ መጻኢት ከምዚ ክብል ጠቐሱ፡- "ኣብ 3ይ ጉባኤ ህዝባዊ ግምባር፡ ፕረዚደንት ኢሲያስ ኣፈወርቂ ንኣርበኛ ሮሞዳን መሓመድ ኑር ስለ ዘይደለዩ፡ ካብቲ ናይ ምርጫ መዝገብ ሰሪዝዎ፡ እንተኾነ ብሓልዮት ሚኒስተር ሃይለ ወልደትንሳኤ (ድሩዕ)፡ ንኣርበኛ ሮሞዳን መሓመድ ኑር ካብ መዝገብ ምርጫ ምስራዝ ስለ ዘኸፈኣልና፡ ብድልዮቱ ንሓደስቲ መንእሰያት ስልጣን ንምርካብ፡ ካብ መዝገብ ምርጫ ጉባኤ ብወለንትኡ ከም ዝሰሓበ ገይርና ነቕርቦ ኢሉ፡ ሚኒስተር ሃይለ ወልደትንሳኤ (ድሩዕ) ንፕረዚደንት ኢሲያስ ኣፈወርቂ ሓሳብ ኣቕሪቡ፡ ብመሰረት ዝቐረበ ሓሳብ ናይ ሚኒስተር ሃይለ ወልደትንሳኤ (ድሩዕ) ከኣ፡ ንኣርበኛ ሮሞዳን መሓመድ ኑር ሃገራዊ ኒሻን ከም ዝሸለም ተገይሩ ተፋንዩ።" ክብል ኣውኪኡ። መግለጺ ሚኒስተር ሃይለ ወልደትንሳኤ (ድሩዕ)፡ መረዳኢታ ኣምባሳዶር ኣድሓኖም ገበረማርያምን ዘይጠፃፃም 'ኳ እንተዘይመሰለ፡ ዘራኽቦ ሓደ ነጥቢ ግን ኣሎ። ሚኒስተር ሃይለ ወልደትንሳኤ (ድሩዕ) ከም ኣባል ኣቦ ወንበር ሽማግሌ ምርጫ፡ ናይቶም ዝምረጹ ዝርዝር ኣስማት መዝገብ ከም ልምዲ ኣሰራርሓ ናይቲ ውድብ፡ ኣቐዲሙ ምስቲ ዋና ጸሓፊ ናይቲ ግምባርን፡ ኣቦ ወንበር ናይቲ ሰልፍን ብሓባር ናይ ዝምረጹ ዝርዝር ኣስማት ዝረቁሕ ምንባሩ ኢዩ ዘረድኣና። እቲ ሓቂ እዚ ካብ ኮነ ድኣ፡ ሕጂ እንታይ ስለ ዝተደልዩ ኢዩ ድሕር! ድሕር! ዝበሃል ዘሎ? ንፕረዚደንት ኢሲያስ ንምስይጣን!

መስፍን ሓጎስ

"ኢሲያስ ኣፈወርቂ ኣቐዲሙ ኣብ 1987፡ ነቲ ናይ ኩናት ጅግና መስፍን ሓጎስ ካብ ሓላፍነቱ ኣደስኪልዎ" ክብል ሚኒስተር ሃይለ ወልደትንሳኤ (ድሩዕ)፡ ብመንገዲ ዳን-ኮኔል ገሊጹልና ኣሎ። ህዝቢ እቲ ሓቂ ንክፈልጦ ግን፡ ሚኒስተር ሃይለ ወልደትንሳኤ (ድሩዕ) ኣብ ሎሚ በጺሑ ንመስፍን ሓጎስ "ናይ ኩናት ጅግና" ኢሉ ክጠቕሶ እንከሎ፡ (ነቲ ሚኒስተር ሃይለ ወልደትንሳኤ (ድሩዕ) ንተጋዳላይ መስፍን ሓጎስ "ናይ ኩናት ጅግና" ዝበሎ ንጅግንነት ተጋዳላይ መስፍን ሓጎስ ንምክሓድ፡ ወይ ንምንሻውን ምንእኣስን ኣይኮናን እንዛረብ ዘለና። ኣተና ጽሑፍና ብህድኣት ክትርድእዎ ኸኣ ንምሕጻን!) ነቲ ውድብ ብቐረባ ዝፈልጥ ሰብ ኩሉ ኢዩ ዘርምሞ፡ ናብቲ መሰረታዊ ሓቂ ኣቲና ብዘይነሓፍነት ክንዝርዝር ኢና።

ብመጀመርያ ዕላማ ህዝባዊ ግምባር ኢዩ ብስጡም ዝኸይድ ነይሩ ምበር፡ ውልቀ ኣባላት ናይቲ ውድብ፡ ተራ ኣባላት ይኹኑ ላዕለዎት ሓለፍቲ፡ ከም ኩሉ ፍጡር ወዲ ሰብ ይገራጨዉ፡ ይቀሓሩ ምንባሮም ክንግንዘቦ ዘለና ሓቂ ኢዩ። ክንዲ ዝኾነ ኢዩ ኸኣ፡ እዞም ሎሚ ብሓደ ከም ዝተኣማመኑ ሰባት ኮይኖም ዝዛረቡ ዘለዉ ውልቀ-ሰባት፡ ዝነበሮም ሃዋህው ዕረ እንዳ ጠፃመና ንገልጸ ዘለና። ነዚ ብምግላጽና ደስታ ዝሰመፃና፡ ባህታ ዝህበና ኣይኮነን። ምስ ድሕነት ኩነታት ሃገር ተኣሳሲሩ ዘንቢዑ ክቐርብ እንከሎ ግን፡ ድሕነት ሃገር ኪኖ ስምዒት ውልቀ ሰባት ስለ ዝምረጽ ኢና እንገልጸ ዘለና። ነዚ ኸኣ ተጋዳላይ መስፍን ሓጎስ ባዕሉ ዝፈልጦ ጭቡጥ ሓቂ ክሳብ ዝኾነ፡ ምላሽ ክህበሉ ዝኸእል ኢዩ።

ተጋዳላይ መስፍን ሓጎስ ኣባል ፖለቲካዊ ቤት ጽሕፈት ኮይኑ፡ ሓላፊ ቁጠባ ዝነበረሉ ግዜ፡ ብተመሳሳሊ ተጋዳላይ ሃይለ ወልደትንሳኤ (ድሩዕ) ከኣ፡ ኣባል ፖለቲካዊ ቤት ጽሕፈትን፡ ሓላፊ

ክፍሊ ፖለቲካዊ ምንቅቻሕ ዝነበረሉ እዋን 1979 ንድሓር፡ ተጋዳላይ መስፍን ሓጎስን ተጋዳላይ ሃይለ ወልደትንሳኤ (ድሩዕ)ን፡ ንዕስራን ክልተን ዓመት ዝወሰደ ግዜ ሰላም ናይ እግዚአብሄር ዘይነበሮም ተጻረርቲ ኢዮም ነይሮም። ክሳብ እዛ ከም ኣባላት ጉጅለ 15 ናይ ሓባር ክታም ዝኸትሙ ኸኣ፡ ብፍጹም ተጻረርቲ ኢዮም ነይሮም። ምእንቲ ኣንጻር ናይ'ቲ ዝሓዘዎ መርገጺ ንምትግባር ከኣ፡ ሚኒስትር ጴጥሮስ ሰሎሞን ንኸልቲኦም ኣብ መንበሪ ገዝኡ ዓዲሙ፡ ሰላም! ሰላም! እንተዘየበሃህሎም ነይሩ፡ እዚ ሕጂ ሚኒስትር ሃይለ ወልደትንሳኤ (ድሩዕ) ንኣቶ መስፍን ሓጎስ ዝውድሶ ዘሎ እምበይ ምወደሶ፡ "ድኻ ንድኻ ይለቓቓሱ! ሃብታም ንሃብታም ከ ይጠቓቓሱ!" ዝብልኹም ከምዚ ኢዮ።

ኣድሓኖም ገብረማርያም

ነዚ ንምርግጋጽ ምስ ዝድለ፡ ኣብታ ሚኒስትር ሃይለ ወልደትንሳኤ (ድሩዕ) ኣብ 2000 ኣብ ጀርመን ናይ ዝሃቦ ሰሚናር "ተጠላቂና!!!" ዝብል መግለጺ፡ ኣምባሳደር ኣድሓኖም ገብረማርያም ነታ ዝቐረበት ቪዲዮ፡ ቦቲ ኣምባሳደር ኣድሓኖም ገብረማርያም ምስ ኣቶ መስፍን ሓጎስ ኮይኑ ዝመርሖ ዝነበረ ሰልፊ ደሞክራሲ ኤርትራ ተባሂሉ ናይ ዝቐረበ መእተዊ ቪዲዮ ዝሃቦ ቃል፡ ይጠቓስ፡- "እዚ ብሚኒስትር ሃይለ ወልደትንሳኤ (ድሩዕ) ኣብ 2000 ኣብ ጀርመን ዝሃቦ መግለጺ፡ መእተዊ ክገብርሉ ዝግበኦም ሰባት ካልኣት ዝምልከቶም 'ኳ እንተነበሩ፡ ነዚ ታሪኻዊ ሰነድ መእተዊ ንኸገብሩሉ ፍቓደኛታት ብዘይ ምኻኖም፡ ኣነ መእተዊ ክገበረሉ እንክለኹ፡ ምኽንያብ ናይ'ዞም ሰባት እንዳ ኣሕዘነኒ ኢዮ። ሎሚ ሃይለ (ድሩዕ) ኣበይ ከም ዘሎ? ብህይወት ኣሎ ድዩ? የለን? እንፈልጠሉ ኩነታት ኣብ ዘየለ እዋን፡ ከምዚ ዓይነት መግለጺ ክወሃብ ብጣዕሚ ዘሕዝን ኢዮ።" ክብል ይገልጻ። ቅድሒ ጥብቆ ተመልከት፡-

https://www.youtube.com/watch?v=H0s2BhVZ_RI

ኣብዚ ጉዳይ፡ እቲ መግለጺ ምግባር ኣብዩ ተባሂሉ ዝሕመ ዘሎ፡ ኣቦ ወንበር ናይ ሰልፊ ደሞክራሲ ኤርትራ ኣቶ መስፍን ሓጎስ ኢዮ። እቲ ከም ምኽንያት ዝቐረበ ናይ ሕሜታ መሰረት ከኣ፡ እቲ ናይ ሜዳ ጽልጹም ጥራይ ዘይኮነ፡ ናይ ኣውራጃዊ ስምዒታቶም ዝደፍኦም ጉሳዕ ኢዮ ዘለፋልፎም ዘሎ። ብድሕሪ እዚ ጉዳይ እዚ ኢዮ ኸኣ ኣምባሳደር ኣድሓኖም ገብረማርያም፡ ካብቲ ኣቶ መስፍን ሓጎስ ከም ኣቦ ወንበር ዝመርሖ ዝነበረ ሰልፊ ደሞክራሲ ኤርትራ ተፈንጨሉ፡ ካልእ ናቱ ውድብ ዝመስረተ።

ሚኒስትር ሃይለ ወልደትንሳኤ (ድሩዕ) ቀጺሉ ከም ዝገለጸ፡ ፕረዚደንት ኢሲያስ ኣፈወርቂ ነቲ "ናይ ኩናት ጅግና መስፍን ሓጎስ" ካብ ዝርዝር ስም ናይ ምርጫ ሰሪዞ፡ ንናይ ተጋድሎ ሓርነት ኤርትራ ተጋዳላይ ዝነበረ ንተጋዳላይ ተስፋይ ተኸለ፡ ከም መተካእታ የእይትዎ ክብል ገለጹልና ኣሎ። ሚኒስትር ሃይለ ወልደትንሳኤ (ድሩዕ) ይኹን ፕረዚደንት ኢሲያስ ኣፈወርቂ እኮ፡ ንባዕሎም ናይ ቃልሲ መቐለም ኣባላት ተጋድሎ ሓርነት ኤርትራ ኢዮም። ብኸምዚ ናይ ሚኒስትር ሃይለ ወልደትንሳኤ (ድሩዕ) መግለጺ፡ ፕረዚደንት ኢሲያስ ኣፈወርቂ "ነቲ ናይ ኩናት ጅግና መስፍን ሓጎስ" ስሙ ካብ መዝገብ ምርጫ ምስ ሰሪዞ፡ ንምንታይ ነቲ ናይ ተጋድሎ ሓርነት ኤርትራ ዝነበረ ተጋዳላይ ተስፋይ ተኸለ ዘእትዎ፡ ኣብ ዝኾነ ናይ ምምራሕ ባይታ ብጀካ ኣባላት ህዝባዊ ግምባር ዝነበሩ፡ ካልኣት ተጋደልቲ ኣይምልከቶምን ኢዮ። ኢሉ ኢዮ ነቲ ቅድሚ 80 ታት ዝነበረ ምፍልላይ ውድባትን ከምቲ መስፍናውያን መራሕቲ ተጋድሎ ሓርነት ኤርትራ ኣብ 1 ይ ውዳባዊ ጉባኤኦም ዘሕለፍዎ፡ "ሜዳ ኤርትራ እትርፎ ንሓደ ውድብ፡ ካልእ ውድብ ክጻወር ኣይክእልን ኢዮ።" ዝብል ውሳኔ የሕሊፎም፡ ኩናት ሓድሕድ ዝኣወጁ። ሚኒስትር ሃይለ ወልደትንሳኤ (ድሩዕ)ን መሳንይቱ ጉጅለ 15፡ ስልጣን ናይ ህዝባዊ ግምባር ንደሞክራሲን ፍትሕን፡ መንግስቲ ኤርትራን፡ ከም ሕዛእቲ ንእንኮ ኣባላት ናይ'ቲ ግምባር ዝነበሩ ነባራት ጥራይ ክበሓት ኣለዎ ኢዮ ዝብለና ዘሎ? እዚ ኸኣ ንውሽጣዊ ርግኣትና ካብ ዝበታተን፡ ሕዱር ዝተጻወደልና ብግዜ ዝትኮስ ተበራጊ ቦምባ ኢዮ ነይሩ።

13 ነሓሴ፡ ምስ ሃይለ ኣብ ዝገበርናዮ ዕላል፡ ቅድሚ ድምጺ ምምላእ ምጅማሪይ፡ ኣብ መጀመርያ

ፖለቲካዊ ተገዳሥት ዘሕደረሉ እንታይ ምንጻፍ አዕሊልና ነይርና። ንዕኡ መጀመርያ ጽልዋ ዘሕደርሉ፡ ኣባ-ሓጉኡ ደግያት ባህታ ሓጎስ ኢዮም። ደግያት ባህታ ኣብ መወዳእታ 19 ክፍለ ዘመን፡ ኣንጻር ባዕዳዊት ኢጣልያ ይዋግኡ ነይሮም። ሃይለ ናይዞም እተኻየዱ ውግኣትን፡ ኣብ 40 ታት፡ ኣብቲ ኤርትራ ንኤርትራውያን ዝብል ሰልፊ ነጻነት ንጡፍ ናይ ዝነበሩ፡ ብኣዲኡ ኣባ-ሓጉኡ ዝኾኑ ራእሲ ተሰማ ኣስመርም ዛንታት እናሰምዐ ኢዩ ዓብዩ። ድሓር ጽልዋታት ዘሕደረሉ ትኩእ (ኣብ ህዝባዊ ሓይልታት እተሰውአን፡ ኣብ ተሓኔ ናይ ውሽጢ ስርሒት ሓላፊ ዝነበረ።) ኣብ ቤት ትምህርቲ ድማ ኢሲያስ፡ ኣብ 1971 ብተሓኔ እተቐትለ ኪዳነ ክፍሉን ነበሩ። ኣብዚ ብድምጺ ዝመላእክዎ ዕላልና፡ ሃይለ ብቐንዱ ኣብቲ ብዛዕባቲ ኣብ ልዕሊኡን ጉጅለ 15 ኣብ ናይ ህግደፍ ሰሚናርን፡ ናይ መንግስቲ ራድዮን፡ (ጥብቆ ረኣ) ዝቐርብ ዝነበረ ክሰን፡ ምናልባት እውን ክውሰድ ብዛዕባ ዝኸእል ስጉምትን ኢዩ ዘተኩር።

ኣለምሰገድ ተስፋይ

ብመሰረት ኣብ 1986፡ ቅድሚ ኣብ 1987 2ይን ሓድነታውን ጉባኤ ህዝባዊ ግምባር ሓርነት ኤርትራ ምክያዱ፡ ናይ ሰልፊ ጉባኤ ኢዩ ተኻይዱ። ኣቐዲሙ ህዝባዊ ግምባር ሓርነት ኤርትራ ኣብ 1985 እታ ዓባይ ሕብረት ሶቭየት ነበር ክትፈራረስ ምጃና፡ ምሉእ ሰነዳዊ ሓበሬታ ኣብ ኢዱ በጺሕዎ ነይሩ ኢዩ። ምፍራስ ሕብረት ሶቭየት፡ ምስቲ ኣቐዲሙ ዝነበሮ መርገጺ ኣብ ልዕሊ ሕብረት ሶቭየት፡ ህዝባዊ ግምባር ጸጋማዊ ኣተሓሳስባ ከም ስነ-ሓሳብ ከም ዝበለዩ፡ ናብ ጉባኤ ሰልፊ 1986 ቅድሚ ምእታው ኢዩ ፈለጡ። ስለ ዝኾነ ኸኣ፡ እቲ ንዝተሓልፈ ማሕበርነታዊ ሰውራታት ዝምልከት ኣስተምህሮታትን፡ ኣብ ጸጋማዊ ኣተሓሳስባ ዝነበሮ መርገጻትን ምስ ክውንነት ናይቲ ሓድሽ መድርኽ ብዝሰነ ክኸልሶ ነይሩዎ። ነዚ ንምግባር ስለ ዝደለዩ ኢዩ ኸኣ፡ ከም በዓል ተጋዳላይ ኣለምሰገድ ተስፋይ ዝኣመሰሉ ናይ ታሪኽ ሊቃውንቲ ዘለዉዎ ሓደ ናይ ምርምር ማእከል ብምጃም፡ ነቲ ኣብ ተጋደልትን ህዝብን ዘካይዶ ዝነበረ ፖለቲካዊ ትምህርቲ ብሓድሽ መልክዕ ዝኸለሶ።

ደግያት ባህታ ሓጎስ

ራእሲ ተሰማ ኣስመርም

ሕመረት ናይቲ ኸለሳ ኸኣ፡ ፖለቲካዊ ፍልስፍና ናይቲ ውድብ ኣብ ውልቀ ሓርነትን ሉኡላዊ ተገዛእነትን ዝተደረኸ፡ ብግዳም ዘይዝወር ማሕበራዊ ፍትሒ ዝመለለይኡ ፖለቲካዊ ፍልስፍና ዝተሞርኮሰ ክኸውንን፡ ቁጠባዊ ስትራቴጂኡ ኸኣ፡ ኣብ ርእሲ ምርኮሳ ዝተሰረት ሕውስዎስ ስርዓተ ቁጠባ ምክታልን፡ ካብ ናይ ወጻኢ ሃገራት ሰውራታት ዓለም ዝሓለፈኡን ዝኸፈለኡን መስዋእቲ ምትራኽ፡ ባዕሉ እቲ ሰራሕ ቅያ ዝኾነ ህዝቢ ኤርትራ፡ ንኤርትራ ኤርትራ ንምግባር ናይ ዝኸፈሎ ታሪኽ ጅግንነትን መስዋእትን ንምትራኽን፡ መስርሕ ሃገርን ሃገራውነትን ራእሲ ወልደንኪኤል ሰለሞን

ንምርግጋጽ፡ ናይ ዝእ ርእሲ ንዝሓለፎ ታሪኽ ምስትምሃር፡ ንመስርሕ ሓድነታዊ ምክብባር ህዝቢ ኤርትራን፡ ንምዕርነታዊ ሃገራዊ ተሓታትነትን፡ ቅያ ተበጃውነትን ዝድርኽ ንምጃን ተባሂሉ፡ ናይ ባዕልና ታሪኽ ክንቀሰም መደባት ወጺኡ። ካብዚኦም ከኣ ከም ናይ ሓርነት ደግያት ባህታ ሓጎስ፡ ሓርነት ራእሲ ተሰማ ኣስመርም፡ ሓርነት ራእሲ ወልደንኪኤል ሰለሞን፡ ሓርነት ዓብደልቃድር ከቢረ፡ ሓርነት ዑመር ሃኪቶ፡ ሓርነት ኢብራሂም

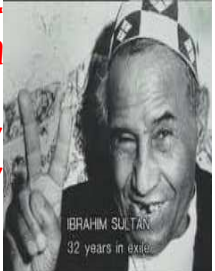

ወልደኣብ ወልደማርያም

ኢብራሂም ሱልጣን

ሱልጣን፡ ሓርነት ወልደኣብ ወልደማርያም፡ ሓርነት ደግያት ማሕራይን ሓርነት ሓምድ እድሪስ ዓዋተን ካልኣትን፡ እቲ ውድብ ብንኡስ ዓቕሙ መጽናዕቲ ብምግባር ኣስተምህሮ ክገብረሉ ወሲኑ። ኣብቲ ኣብ ዝሓለፈ፡ ናይ ጳጥሮስ ሰሎሞንን ብርሃነ ገረዝሂርን ዝረኣዮ ቃለ መሕትት ምስ ዳን-ኮኔል ግን፡ ብኣገላልጺ ጳጥሮስን ብርሃንን፡ ድሩዕ ውጥን ትምህርቲ ስለ ዝሓርነቶ፡ ናይ ስድራ ቤቱን

ሓምድ እድሪስ ግዋተ

ዑመር ሃኪቶ

ናይ አውራጃኡን ኢዩ ዝምህር ነይሩ ዝብሉና ዝነበሩ። እዛ ሃገር ከመይ
ዝበለ ንቐልቐል ዘተፋንን እከይ ውዲት ኢያ ተቐሊሳ ትሓልፎ ዘላ።
ህዝቢ ኣብ ሓድነቱ አሚኑ ከስተብህለሉ ዘለዎ። ናይ ዝደኸሙ
አተሓሳስባዮ። ህዝቢ ኤርትራ ነዚ አስተብሂሉ ክወስዶ ዘለዎ ናይ ቃልሲ
ምርጫ ኸአ፡ እቲ አንኮ ህዝባዊ ግምባር ሓርነት ኤርትራ ዝሰረቶ፡
ህግደፍን መንግስቲ ኤርትራን ዝኸተልዎ ዘለዉ ሉኡላዊ ሓድነት
ኤርትራ ዝሕመረቱ ፖሊሲ ኢዩ።

ትኩእ የሕደጎ

ኪዳነ ክፍሉ

ንሃይለ ወልደትንሳኤ ድሩዕ፡ ብዘይካ ጽልዎ ናይ ቤተ ሰቡ፡ ናብ
ፖለቲካ ኤርትራ ዝጸለዉዎ ናይ ዕድመ መዛኑ ብቐዳምነት ተሰሪዖም
ዘለዉ ሰለስተ ሰባት ኢዮም። ስዉእ ትኩእ የሕደጎን፡ ስዉእ ኪዳነ
ክፍሉን፡ ኢሲያስ አፈወርቅን። ብፍላይ ምስ ኢሲያስ አፈወርቅ ኸአ፡
ኣብ ቀላጽዎም ብቋንቋ እንግሊዝ (E) ዝብል ፊደል፡ ምስ ሳልሳዮም
ሙሴ ተስፋ-ሚካኤል ብምዃን፡ ከም ዝተወቀጡ ኢዩ ገሊጹ ዘሎ ሃይለ
ወልደትንሳኤ ድሩዕ ።

ሙሴ ተስፋ-ሚካኤል

ሃይለ ወልደትንሳኤ ድሩዕ፡ ኣብቲ ኣብ 1ይ ክፋል ምስ ዳን-ኮኔል ዘካየዶ ቃለ
መሕትት፡ እታ (E) ፊደል ትርጉማ ብአሕጽሮተ ቐቐል፡ "ኤርትራ" ማለት ምዃኑን፡
ሃይለ ወልደትንሳኤ ድሩዕ ይኹን ኢሲያስ አፈወርቅ፡ ከምኡ ውን ሙሴ
ተስፋ-ሚካኤል ንኸይጠላለሙ ምእንቲ፡ ብደሞም ከም እተወቀጡ ኢዩ ነገሩና
ዘሎ። ኣብ ዝኾነ ናይ ቤት ትምህርቲ ካድር ሃይለ ወልደትንሳኤ ድሩዕ አስተምህሮ
ክህብ እንክሎ፡ ኣብ ናይ መንካዕ ምንቅስቓስ ሙሴ ተስፋ-ሚካኤል ሓደ ካብቶም
የዕነውቲ ነይሩ ኢሉ ኢዩ ንውድብ ምልእቲ ዘስተምህር ነይሩ። ኣብዚ ምስ ዳን-
ኮኔል ዘካየዶ ቃለ መሕትት ከአ፡ ምስ ኢሲያስ አፈወርቅ ክሳብ ፊደል ፈለና
ከይንጠላለም ብጥማዕ ደምና ክሳብ ዝተወቀጥና፡ ኢሲያስ አፈወርቅ ነዚ ዝተወቀጥናዮ ናይ
ዘይምጥልላም ፊርማ ውቃጦ ረሲዑ ኢዩ ዝጠልመኒ ዘሎ ድዩ ክብል ደልዩ? ንውልቀ ሰብ
ምጥላምን፡ ንሃገር ምጥላምን፡ ዕያረ ሚዛኑ ወርቅን ክንቲትን ኢዩ።

ድሩዕ፡- ንጉጅለ 15 ብሰለስተ እተፈላለዩ ጉዳያት ክኸሱ ይዳለዉ ኣለው። ብቐዳምነት ነዚ ጉጅለ
ናይ ሃገራዊ ባይቶ ኣኼባ ክግበር ስለ ዝሓተትናን፡ ቅሉዕ ደብዳቤ ስለ ዝጸሓፍናን፡ በዚ ክኸሱና
ዝደልዩ ይመስሉ፡ ነዚ ዘይሕጋዊ ኢዩ ይብልዎ።

ኣብ ሰነድ ናይ ግምባርን፡ ናይ ሃገራዊ ባይቶን፡ ዝስርሓሉ ቅዋማዊ ሕገ ዝኸተል መስርሒ ሕገ
ኣሎ። እዚ ጉጅለ 15 ስሩዕ ሕጋዊ ኣኼባ ብምጽውዑ ከኸሰሶ ዝኸእል ናይ ሕገ መስርሕ የለን።
ዘይሕጋዊ ኣኼባ ክጽውዕ እንተመዲቡ ግን፡ ብመሰረት እቲ ዝጽውዖ ዘሎ ዘይሕጋዊ ኣኼባ
ክመጽእ ዝኸእል ሳዕቤን፡ ክኸሰሶ ይኸእል ኢዩ። ኣኼባ ምጽዋዕ ዘይኮነ ዝኸሰሰ ዘሎ፡ ንፍሉይ
ናይ ውልቂ ሕሳባት ኢልካ ዝጽዋዕ ዘሕጋዊ ኣኼባ ግን ተሓታትነት ዝኸተል ምዃኑ፡ ኣቐዲሙ
ሚኒስተር ሃይለ ወልደትንሳኤ (ድሩዕ) 'ውን ዝተረድኦ ኢዩ ዝመስል።

ዳን-ኮኔል፡- ኣኼባ ምጽዋዕ ዘይሕጋዊ ድዩ? ወይስ እቲ ቅሉዕ ደብዳቤ ኢዩ ዘይሕጋዊ?

ድሩዕ፡- ክልቲኡ ብኸምኡ ኣገባብ ኢዮም ዝርእይዎ። ምክንያቱ እቲ ትገብርዎ ዝነበርኩም
ጌንን ዘይሕጋውን ምዃኑ፡ በቲ ፕረዚደንት ተነገርኩምዩ ኢዮም ዝብሉ፡ ስለዚ እቲ ሓደ ነዘም
15 ከም ጉጅለ ዝኸሰሰ ኢዩ።

እወ ክልቲኡ ብሕጋዊ መዳይ ኢዩ ክረኣ ዘለዎ። ኣብቲ እዞም ሰባት ምስ ዳን-ኮኔል ዘካየድዎ ቃለ መሕትት፡ ኣኼባታት ግምባርን ባይቶን ኣብ ዓመት ብብመዳዩ ዝተሰርዐ ኣኼባ ዘካይደሉ ግዜ ሰሌዳ ኣለዎ። ፈጸምቲ ቤት ጽሕፈት ግምባር ኣብ ነፍ ወከፍ ሰለስተ ወርሒ ስሩዕ ኣኼባኦም ብመንገዲ ዋና ጸሓፊኦም የካይዱ ነይሮም ኢዮም። ኣብዚ ዝሮኸረ ነገር የለን። እቲ ብመንገዲ ኣቦ ወንበር ናይቲ ግምባር ዝካየድ ክልተ ዓመታዊ ኣኼባ 'ውን ብስሩዕ ኣየጀረጸን። ኣባላት ግምባር፡ መሪሕነት ግምባር ቁጽሮም 75 ኢዮም። ቅዋማዊ ኣሰራርሓ ናይቲ ግምባር ብዝህበም መሰል፡ ኣባላት መሪሕነት ግምባር ካብቲ ስሩዕ ኣኼባ ወጻኢ ኣኼባ ንኸካይዱ፡ ናይ ሰለስተ ርብዓ ኣባላት መሪሕነት ንህጹጽ ኣኼባ ክጠልቡ ድምጺ ክረኽቡ፡ ወይ ውን፡ ኣቦ ወንበር ግምባር ህጹጽ ኣኼባ ምስ ዝጽውዕ ኣኼባ ይካየድ ይብል።

ኣብዚ ክንጸር ዘለዎ፡ ኣቦ ወንበር ናይቲ ግምባር ህጹጽ ኣኼባ ኣይጸወዐን። ኣቦ ወንበር ናይቲ ግምባር ከኣ፡ ፕረዚደንት ኢሲያስ ኣፈወርቂ ኢዮ። ሰለስተ ርብዓ ኣባላት መሪሕነት ከኣ፡ ብተመሳሳሊ ህጹጽ ኣኼባ ኣይጸውዑን። ምክንያቱ ናይ 75 ዝኣባላቱ፡ መሪሕነት ግምባር ሰለስተ ርብዓ ድምጺ ክትረክብ፡ 46 ኣባላት መሪሕነት ኣኼባ ክካየደሎም ክጽውዑ ነይሩዎም። በዚ ሕጋዊ መዳይ፡ እቲ ስሩዕ ኣኼባታት ይካየድ ካብ ሃለወ፡ ጉጅለ 15 ኸኣ፡ ነቲ ህጹጽ ኣኼባ ዝጠልብ ናይ ድምጺ ቁጽሪ 'ውን ክሳብ ዘይረኽቡ፡ ኣብ ጥሕሶት ሕጊ ኢዮም ዘለዉ።

ኣብቲ ንሃገራዊ ባይቶ ዝምልከት 'ውን እንተኾነ፡ ሃገራዊ ባይቶ እቲ ከካይዶ ዝግበኦ ኣኼባታት ኣብ ዓመት ክልተ ግዜ ኢዮ ክእከብ ነይርዎ። እዚ ስሩዕ ናይ ክልተ ግዜ ኣኼባኡ ኸኣ ይካየድ ከም ዝነበረ፡ እዞም ሰባት ኣብቲ ምስ ዳን-ኮኔል ዘካየድዎ ዘለዉ ቃለ-መሕትታት ይገልጽዎ ኣለዉ። ብዘይካዚ ሃገራዊ ባይቶ ብሓደ ካብዞም ዝሰዕቡ ኩነታት፡ ካብ ኣኼባ ደስኪሉ ክጸንሕ ይኸእል ኢዮ ይብል። እዚ ማለት፡- እታ "ሃገር ኣብ ኩነተ ኩነታት፡ ንኹናት ዝመሳሰል ነጋሪት፡ ዕልቕልቕ ባህርያዊ ሓደጋታት ሰብ ሰርሖ መሰናኸላት" ምስ እትህሉ፡ ኣኼባ ክናዋሕ ይኸእል ኢዮ ዝብል። ስሩዕ ኣኼባ ሃገራዊ ባይቶ ቦቲ ዝተመደቦ ካብ ተኻየደ፡ ኤርትራ ኣብ ናይ ኩናት ኩነት ኣላ ኢልካ እተመክኑይሉ ኣኼባ ንዘይናይምክያድ መሰርሕ የለን። ጉጅለ 15 ህጹጽ ኣኼባ ሃገራዊ ባይቶ ክጽውዑ እንተኾይኖም 'ውን፡ ብመሰረት ቅዋማዊ ባይቶ ዝህበም መሰል፡ ናይ ሰለስተ ርብዓ ድምጺ ክረኽቡ ነይሩዎም። ኣባላት ሃገራዊ ባይቶ ብዝሓም 150 ኢዮ። ናይ 150 ዝቐጽሩ ኣባላት ሃገራዊ ባይቶ ሰለስተ ርብዓ ድምጺ ክትረክብ ከኣ፡ 111 ኣባላት ሃገራዊ ባይቶ ኣኼባ ንኸካየድ ክድግፉኻ ኣለዎም። እዞም ሰባት ነቲ ብኹሉ ሸነኽ ዝጠለብዎ ኣኼባታት ናይ ሕጊ ቀጥቲ ስለ ዘይተኸተለ ጥራይ ዘይኮነ፡ ቦቲ ዝደለይዎ መንገዲ 'ውን ክትግበር ሕጊ ስለ ዘየፍቅድ፡ ብመንገዲ ኣቦ ወንበር ግምባርን ኣቦ ወንበር ሃገራዊ ባይቶን ኣቢሎም፡ ሕጋዊ ምላሽ ይረኽቡን ይወሃቡን ነይሮም ኢዮም። ንሳቶም ግን ብበይንኣዊ ፋሉላዊ መንገዲ ኣኼባ ክካየደሎም ጥራይ ኢዮም ዝጠልቡ ነይሮም። እቲ "ትጋዥ ኣለኹም" ዝብል ምላሽ ፕረዚደንት ኢሲያስ ኣፈወርቂ ነዞም ሰባት እምበኣር፡ ኣብ ቦቲኡ ኢዮ ነይሩ። ነዚ ጢሒስካ ዝካየድ ምንቅስቃስ ከኣ፡ ኪኖ ንሕጊ ተኸቲልካ ምግትኡ፡ ካልእ ጠጠው ከብሎ ዝኸእል ጉዳይ የለን።

ከም ኣባል መሪሕነት ግምባርን፡ ሃገራዊ ባይቶን ኮይንካ እትህቦ ሪኢቶ፡ ብሕጊ ዘኸስሰካ ኣይኮነን። እቲ ከም መሪሕነት ግምባርን ሃገራዊ ባይቶን ኮይንካ እትህቦ ዘለኻ ሪኢቶን ሓሳብ እኮ፡ ነጸብራቕ ናይቲ ዝወከለካ ህዝቢ ድምጺ ኢኻ እተስምዕ ዘለኻ። እቲ ጉዳይ ዘሕትተካ፡ ካብቲ ዝምልከተካ ናይ ሪኢቶን ሓሳብን እተቐርበሉ ናይ ስልጣን ቦታ ወጻኢ፡ ካልእ ኣንጻራዊ ኅስንስ ንምክያድ፡ ነቲ ብህዝቢ ዝተሞህበካ ስልጣን ኣብ ዘይመዓሉኡ ምውዓልን፡ ዘይተደላዩ ጽሑፋት ናብ ዘይተደልዩ ሰባት ምዝርጋሕን፡ ካልእ ናይ ሕጊ ሳዕቤን ስለ ዘኸትል፡ ጉጅለ 15 ዝጠለብዎ ዘቅዋማዊ ሕቶታት፡ ናይ ግድን ብመሰርሕ ጉዳይ ብሕጊ ክረኣ ነይርዎ።

እቲ ካልኣይ ኣብቲ ዝገበርናዮ ቃለ መጠይቕ ብዝሃብናዮ ሪኢቶ፡ ውልቀ-ሰባት ክኸሱ ከም ዝደልዩ ይዛረቡ። ነቲ ህዝቢ ስለ ዝኸፋፍል ዘይሕጋዊ ኢዮ ይብሉ።

ንሕጋውነት ናይቲ ብስም ኣብተን ናይ ብሕቲ ዝጽውዓ ዝነበራ ጋዜጣታት ዝወሃብ ዝነበረ ምላሽ ናይቲ ቃለ-መጻኢት ምስ እንፍትሽ፡ ኣየናይ ሸነኹ ኢዩ ብሕጊ ዘኸሰሰ፡ ኣብቲ ዝቐረበ ቃለ-መጻኢት ኣሎ፡፡ ካብዚ ክንሃድመሉ እንክእል መኸወሊ ዮብልናን፡፡ ሚኒስትር ሃይለ ወልደተንሳኤ (ድሩዕ) 'ውን፡ ድሒሩ ድኣ ኮይኑ 'ምበር፡ ልቢ ኢሉ ዘሰተብሃለሉ ኢዩ ዝመስል፡፡ ምክንያቱ፡ ሚኒስትር ሃይለ ወልደተንሳኤ (ድሩዕ) ኣብቲ ምስ ጋዜጣ ሰቲት ዘካየዱ ቃለ-መጻኢት ካብ ዝሃቦ ምላሽ ይጠቅሱ፡- 'ፕረዚደንትን ሰዓብቲን፡ ሰራዊት ምክልኻል ኤርትራ ካብ ባድመን ከባቢኣን ብሓይልታት ወያነ ተደፊኡ ምውጽኡ፡ በዚ ዘጋጠመ መኻልፍ መን ኢዩ ዝሕተት ክንጸባጸብ ኢና! ኢሎም ፈኪሮም፡፡ እቲ ሓቂ ግን ወያነ ብስማዊ ፓርላማኣ ኣቢላ፡ ኣብ ዕለት 12 ግምቦት ኩናት ኣብ ልዕሊ ኤርትራ ቅድሚ ምእዋጃ፡ ምስ ወያነ ብዛዕባ ዶብ ኣመልኪቶም ዝዝተዩ ዝነበሩ፡ ካብዞም ሕጂ ምስ ፕረዚደንት ዝወገኑ ኣካላት ኢዮም ክዘራረቡ ናብ ኣዲስ ኣበባ ከይዶም ዝነበሩ፡ ካብዞም ብስም ጉጅለ 15 እንፍለጥ ሰባት፡ ብዝኾነ ይኹን መንገዲ ብናይ መንነት ቅልውላው ኣይንሕመን፡ ኣይንሕተትን ውን' ክብል ገሊጹ፡፡

እዚ ኣብ ጋዜጣ ሰቲት ብሚኒስትር ሃይለ ወልደተንሳኤ (ድሩዕ) ዝተሞህበ መግለጺ፡ ንህዝቢ ዝኸፋፍል ኣዝዩ ሓደገኛ ዝኾነ ኣዕናዊ መግለጺ ኣይኮነን ድዩ ዝበሃል ዘሎ ሕጂ? ቅድሚ ድሮ ምእዋጅ ኩናት ወራር ኢትዮጵያ ኣብ ልዕሊ ኤርትራ፡ ንመንግስቲ ኤርትራ ኣብ ዝተፈላለዩ ናይ

ጀነራል ስብሓት ኤፍሬም **ብ.ጀነራል ኣብርሃ ካሳ**

ርክብ ግዝያት ወኪሎም ናብ ኢትዮጵያ ክዛተዩ ከይዶም ዝነበሩ ላዕለዎት ልኡኻት ወከልቲ መንግስቲ ኤርትራ፡ ሚኒስትር ምክልኻል ጀነራል ስብሓት ኤፍሬም፡ ሓላፊ ሃገራዊ ድሕነት ብሪጋዴር ጀነራል ኣብርሃ ካሳ፡ ዋና ጸሓፊ ህዝባዊ ግምባር ንደሞክራሲን ፍትሕን ኣቶ ኣል-አሚን መሓመድ ሰዒድ፡ ሓላፊ ፖለቲካዊ ጉዳያት ኣቶ የማነ ገብረኣብ ኢዮም ነይሮም፡፡ እዞም ሰባት እዚኣቶም ከኣ፡ ከም ውልቀ ሪኢቶ ደገፍቲ ፕረዚደንት ኢሰያስ ኣፈወርቂ ዘይኮኑ ነይሮም፡ ብቐንዱ ተገዛእቲ ሕግን ቅዋማዊ ሕጋጋትን ኢዮም ነይሮም፡፡ ብመጀመርያ ከም ደገፍቲ

ዋና ጸሓፊ ህግደፍ ኣል-አሚን መሓመድ ሰዒድ **ሓ. ፖ. ገ. የማነ ገብረኣብ**

ፕረዚደንት ገይርካ ምቕራብ፡ ንባዕሉ ኣብ ልዕሊ ሕግን፡ ቅዋማዊ ሕጋጋትን ኣሸካዕላል ምክያድን፡ ንቅዋማዊ ሕጊ ምጥሓስን ኢዮ፡፡ ብዘይክኡ ኹ፡ መን ኢዩ ናይ መንነት ቅልውላው ዘለዎ? እዞም ዝተጠቐሱ ላዕለዎት ሰብ-ስልጣን መንግስቲ፡ ንመንግስትን ሃገርን ወኪሎም ክዛተዩ ዝኸዱ ኣካላት ድኣ 'ምበር፡ ዘይ ኤርትራዊ መንነት ስለ ዝውንኑ ኣይኮኑን ምስ መንግስቲ ኢትዮጵያ ክዛተዩ፡ ብመንግስቲ ኤርትራ ዝተመዘዙ፡፡ ስለዚ ናይ ባድመ መኻልፍ ከጋጥም ዝኸኣለ፡ እዞም ናብቲ ዘተ ዝተላእኩ ላዕለዎት ሰብ-ስልጣን መንግስቲ፡ ናይ መንነት ቅልውላው ስለ ዝነበሮም፡ ምስ ጸላኢ ይተሓባበሩ ነይሮም ድዩ ክበሃለና ዝደለ ዘሎ? ልዕሊ እዚ ፈላላዩ መግለጽን፡ ንጽንዓትን መኸተን ሓድነትን ሃገራውነትን፡ ሃገራዊ መንነትን ዝፈታተን ካልእ ኣሎ ድዩ? ትዕዛብቲ ናብ ህዝቢ ንገድፎ፡፡

እቲ ሳልሳይ፡ ንገሌና ሃገራዊ ክሕደት ፈጸሞም ዝብል ክሲ ኢዮ፡፡

መንግስቲ ብመሰረት ኣብ ኢዱ ዝበጽሐ ሓበሬታን ሰነዳዊ መርትዖን፡ ንሰባት ከከም ፍጻሜ ገበናቶም ኢዩ ክኸሰስ ዘለዎ 'ምበር፡ ኣሕቢሩ ክኸሰስ 'ውን ንባዕሉ እቲ መስርሕ ሕጊ ዘፍቅደሉ ኣይኮነን፡፡ ኣብዚ ሚኒስትር ሃይለ ወልደተንሳኤ (ድሩዕ) ኣይትፈላልዩና ዝብል ዘሎ ይመስል፡፡

ዳን-ኮኔል፡- ብወገንይ ነዚ ሓበሬታ ኢዩ ረኸቢ ዘለኹ፡፡

ድሩዕ:- እው ነዚ ሳልሳይ ክሲ ብኸልተ መንጽር ይርእይዎ::

እቲ ሓደ: ኣብ ጉዳይ ሰላምን ኩናትን ኮይኑ: ንወያነ ካብ ናይ ውግእ ገበን ነጻ ብምግባር: ነቲ ኩሉ ሓላፍነት ንኤርትራ ከተሰክሙ ፈቲንኩም ዝብል ኢዩ::

ኣብዚ ምስ ሚኒስተር ሃይለ ወደትንሳኤ (ድሩዕ) ብዳን-ኮኔል ቀሪቡ ዘሎ ናይ ሕቶን መልስን መስርሕ: ኣብ ሞንጎ ነዚ ብዳን-ኮኔል ናብ ሚኒስተር ሃይለ ወደትንሳኤ (ድሩዕ) ቀሪባ ዘላ ሕቶ: ምስቲ ዳን-ኮኔል ምስ ጀነራል ዑቕብ ኣብርሃ ኣብ ዝገበሮ ቃለ-መጻኢትት: ብጀነራል ዑቕብ

ኣብርሃ ንዝተዋህበ መልሲ ብምዝማድ: ናይ ክልቲኦም ሰብ-ስልጣን ኤርትራ ዝሃብዎ መልሲ ብምትእስሳር ኣቕራብናዮ ኣለና:: ንዝያዳ ክፋል ናይቲ ሕቶን መልስን ናይ ዳን-ኮኔል ምስ ጀነራል ዑቕብ ኣብርሃ ኸኣ: ኣስዲብና ነቕርብ:-

ዕላል ዳን-ኮኔል: ምስ ጀነራል ዑቕብ ኣብርሃ: 02 ነሐሴ 2001::

ዳን-ኮኔል:- እቲ ኩናት ከ ብኸመይ ምስዚ ክሃመድ ይኸእል?

ዑቕብ ኣብርሃ:- ኣብቲ እዋን እቲ ኩናት ክህልወና ኣዝዩ ሕማቕ ነገር ኢዩ ነይሩ:: ጉዳይ ባድመ ጥራይ ነይሩ እንተዝኸውን: ብሕቡራት ሃገራት ወዘተ... ኣቢሉ ብኸልእ መንገዲ ምተፈትሐ: እንተኾነ ተጋሩ ካልእ ከባቢታት ናይ ኤርትራ የስፋሕፍሐ ነይሮም:: እቲ ቅልውላው 3 - 4 መዓልቲ ምስ ገበረ ኢያ ሰሚዑ:: ኣብ መጀመርያ እቲ ሕቶ ኣብዚ ኮንቮንሽናል ዝኾነ ኩናት ሃገርና ብኸመይ ንከላኸል ዝብል ኢዩ ነይሩ::

ኩናት ዝመርጸ ሰብ የለን:: ኩናት ንኹናቱ ኸኣ ኣብ ልዕሊ ህዝቢ ኤርትራ ዝካየድ ኩናት:: ኮይኑ ግን ጀነራል ዑቕብ እንታይ ኢዩ ዝብለና ዘሎ? "ጉዳይ ባድመ ጥራይ ነይሩ እንተዝኸውን ብሕቡራት ሃገራት ወዘተ... ኣቢሉ: ብኸልእ መንገዲ ምተፈትሐ:" ውድብ ሕቡራት ሃገራት እኮ: እዚ እንጌልጦ ዝለመሰ: መጋብርያ ናይቲ ብኢደ-ዙር እትወግኣና ዘላ ሕቡራት መንግስታት ኣሚሪካ መሳርሒ ኢዩ:: ብኸልእ ኣገባብ ክበሃል እንክሎ ኸ እንታይ ማለት ኢዩ? ባድመ ክንገድፈሎም? መሬትና ኣረኪብና ክንዋገ? ወያነ ብዝደለይዎ መንገዲ ክንርዕም? እንታይ ኢዩ እቲ ኸልእ መንገዲ ዝበሃል ዘሎ?

ጀነራል ዑቕብ ነቲ ቅልውላው: እቲ ኹናት ማለት ኢዩ:: "ድሕሪ 3 ወይ 4 መዓልቲ ምስ ኣሕለፊ ኢያ ሰሚዑ" ይብለና ኣሎ:: ዋእ መጀመርያ ኣብቲ እዋን እቲ: ካብ ላዕለዎት ሰብ-ስልጣን መንግስቲ እዞም ዝሰዕቡ ጥራይ ኢዮም ካብ ሃገር ወጹኦም ነይሮም:- ፕረዚደንት ኢሲያስ ኣፈወርቂ: ናብ ሃገረ ሰውያ ናይ ስራሕ ምብጻሕ የካይድ ነይሩ:: ሚኒስተር ምልክኻል ጀነራል ስብሓት ኤፍሬም ዝመርሖ ልኡኸን: ሓላፊ ፖለቲካዊ ጉዳያት ህዝባዊ ግምባር ደሞክራሲን ፍትሕን ኣቶ የማነ ገብረኣብን: ሓላፊ ሃገራዊ ድሕነት ብሪጋዴር ጀነራል ኣብርሃ ካሳ ኣሰንዩ: ብጉዳይ ዶብ ክዘራረቡ ናብ ኣዲስ ኣበባ ከይዶም እንክለዉ ኢዩ: እቲ ኹናት ኣብ ልዕሊ ኤርትራ ብወያነ ተኸፊቱ:: ማዕከናት ዜና ኤርትራን ኢትዮጵያን ጥራይ ዘይኮና ኸኣ: ዳርጋ ናይ ዓለም ማዕከናት ዜና ፍርርርር ኢለን ዝግዕራሉ ዝነበራ ርቡጽ ወረ ኢዩ ነይሩ:: እሞ ኸኣ ድኣ: ናይቲ እዋን እቲ ናይ ሃገረ ኤርትራ ሚኒስተር ዕዮን ሰብኣዊ ድሕነት ዑቕብ ኣብርሃ: ኣብ ልዕሊ ናይታ ንሱ ሚኒስተር ኮይኑ ዝመርሖ ዘሎ ሃገር ብወያነ ወራር ክካየድ እንክሎስ: ሰለስተ-ኣርባዕተ መዓልቲ ምስ ኣሕለፊ ኤርትራ ከም እተወረረት ፈሊጡ:: ኣበይ ነይሩ ኣብዘን መዓልታት? ኣብ ሃለፍታ (ኮማ) ኣትዩ? ወይ: ኣብ መሬት ኤርትራ ከም ቪርሙዳ ላይን ዝውሕጥ ትራጀዲ ሸሚምዎ? ወይ: ኣብ ሰማያት ኤርትራ ዝዘንበዩ ዩፎ ጨውዮም ነይሮም? ዝገርም ጉዳይ ኢዩ ህዝቢ ባዕልኻ ፍረዶ::

ይኹን ድክ እምበር፡ ብድሕርዚ ጉዳይ ዘሎ ምክንያታት ክጽናዕ ነይርዎ። እቲ ኹናት ብኸመይ ጀሚሩ ዝወሃብ ዘሎ መግለጽታት ብወገንይ ኣይቅበሎን። ስጋብ ሕጂ ንባድመ ክንክይድ ዝኣዘዘ መን ምዃኑ! ዝፍለጥ የለን።

ካብ ቀዳማዩ ዳሕራዩ ዝገድድ ብሂል። መበገሲ ኩናት ክጽናዕ ኣለዎ። መበገሲ ኩናት ድክ ርእሰ ግሉጽ እንድዮ። ባድመ ኣብ ክሊ ግዝኣታዊ መሬት ኤርትራ ዝሰፈራ ንባብ ካርቶግራፊ ምዃኑ፡ መግዛእታዊ ሰነዳት ዝሕብሩዎ ሓቂ ኢዮ። ህዝቢ ብተደጋጋሚ ብሰብ-ስልጣን ወያነ ዝበጽሖ ዝነበረ በደላት ናብ መንግስቲ ጥርግዖት የቐርብ ነይሩ። ወያነ ንጉሆ፡ ንጉሆ ናይ ምጥራር መስርሖ ይቐጽል ስለ ዝነበረ፡ መንግስቲ ኤርትራ ነዚ ጉዳይ ፍጹም መዓልቦ ክገብረሉ፡ ኣብ ናይ ዘተ ጽምዶ ኣትዩ ብደረጃ ሚኒስትር ምክልኻል ዝምራሕ ዝለዓለ ልኡኽ መንግስቲ ኤርትራ፡ ብጉዳይ ናይ ባድመን ኣብ ህዝቢ ዝበጽሖ ዘሎ በደላትን ምጽራይ ዶብ ክዘራረብ ናብ ኣዲስ ኣበባ ተጓዲዙ፡ ብወያነ ዝግበር ዘሎ ዘይሕጋዊ ጠረፍን፡ በጺሕዎ ዘሎ ደረጃን ስፍሓቱን ክሊ ከባብዎዊ ኩነታቱን ክዕዘቡ ብማለት፡ ኣብ ገዛእ መሬቶም ኮለላ ከካይዱ ካብ ኣባላት ሓይልታት ምክልኻል፡ ናብቲ ቦታ ምስ ተንቀሳቐሱ፡ ወያነ ቶኸሲ ብምክፋት ኣውዲቕዎም። ነዛ ሓላል መሬት ክብሉ ኸኣ በጃ! ሓሊፎም። ኣይጸንሑትን ወያነ ነቲ ኣብ ሓደ ቦታ ዝነበረ ናይ ወጥሪ ሕቶ ናብ ዶባዊ ግጭት ከም ዝሰፋሕፋሕ ብምግባር፡ ነቲ ዝነበረ ግርጭት ጥርዚ ብምዕራግ፡ ወያነ ብመንገዲ እቲ ስማዊ ፓርላማኦ ኣብ ዕለት 12 ግምቦት 1998፡ ኣብ ልዕሊ ኤርትራ ክሳብ ለይተ ሎሚ ዘይተላዕለ ኩናት ብምእዋጅ፡ ነቲ ከም ጠንቂ ዝነበረ ናይ ባድመ ምስሕሓብ ናብ ኩለንትናዊ ኩናት የዕሪጋ ወራር ኣብ ልዕሊ ኤርትራ ዝወልዕት፡ ኢትዮጵያ እንዶ ኣይኮነትን? ነዚ ሓቂ እዚ ድዩ ጀነራል ዑቕብ ብኸመይ ከም ዝጀመረ ኣይፈልጥን ኢዩ ዝብለና ዘሎ? ዶስ፡ ጀነራል ዑቕብ እምነቱ ልክዕ ከምቲ ወያነ ኤርትራ ኢዩ ወሪራትና ዝብሎ ኢዩ ክብለና ደልዩ ዘሎ? ነዚ ናይ መንግስቲ መግለጺታት ዘይቅበሎ እንተኾይኑ፡ ነዩናይ ኢዩ ክቕበል? ጀነራል ዑቕብ ክሳብ ሕጂ ኣብ ስልጣን ጸኒሑ ነይሩ እንተዝኸውን፡ ምናልባት ነቲ ወያነ ኤርትራ ኢዩ ወጊኣትና ብማለት፡ ከም መከሓሓሲ ኢሎም ዘቐርብዎ ዘለዉ፡ ነቲ መለስ ዜናው ዘቐረቦ ናይ 5 ነጥብታት እማመ ሰላም ምተቐበሎ ነይሩ ይኸውን። "ናብ ባድመ ክንክይድ መን ከም ዝኣዘዘ? ክሳብ ሕጂ መን ምዃኑ? ዝፍለጥ የለን።" ኢሉና ጀነራል ዑቕብ። ናይ ሓንቲ ንእሽቶ ኣሃዱ መን ከም ዝኣዘዘ? ንምፍላጥ ዝግበር ሃተምተም እሞ ይጽንሓልና። ንሃገር ምልእቲ ዝበከለ ኩናት፡ ብወያነ ክኸፈት እንከሎ ኣብ 4ይ መዓልቱ ትፈልጥ እንተኾይንካ ድኣ፡ ናብ ባድመ ክንቀሳቀስ ናይ ዝኣዘዘ ሰብ ክትፈልጥ ዓመታት ዘይኮነ፡ ዘመናት ክወስደልካ ስለ ዝኾነ፡ ሱቕ እንተትብል ምሓሸ። ብኻ! ተሪፋትካ እዛ ቃለ መሕትት።

እቲ ካልኣይ፡ ኣብ ሳልሳይ ወራር ገሌና ዝነበረና መርገጽ ኢዩ። ኣብዚ ሰለስተ ነጥብታት ይጠቐሱ። እቲ ቀዳማይ ንግስጋስ ወያነ ጠጠው ከነብሎ ብቐዓት የብልናን ኢሎም ዝብል ኢዩ። እቲ ካልኣይ፡ ወያነ ኢሲያስ ካብ ስልጣኑ ከይወረደ ነቲ ወራር ጠጠው ኣይነብሎን ኢና ዝብል ስምዕታ ስለ ዝገበሩ፡ ኢሲያስ ካብ ስልጣኑ ክወርድ ኣለዎ ኢልኩም ዝብል ኢዩ።

ናይ ሩዋንዳ ሚኒስትር ፕረዚደንታዊ ቤት ጽሕፈት ፓትሪክ ማዚምሃካን

በራኽ ገብረስላሴ

ኣብ ሳልሳይ ወራር ዝነበረ መርገጽ ናይ ኩሉ ሰብ እንተተገለጹ፡ ብዙሕ ዘይተቐልዐ ነገር ክንጸር ኢዩ። ኣብ ሎሚ በጺሕና ኸኣ፡ ነቲ ሓቂ ካብ ምግላጽ ኣይክንቁጠብን ኢና። መርገጽ ሳልሳይ ወራር ውጺኢት ናይቲ ፕረዚደንት ኢሲያስ ኣፈወርቂ፡ ኣብ 2ይ ወራር ናይ ዘጋጠመ "መኻልፍ" ኢሉ ዝገለጸ ተሪር ሓላፍነታዊ መግለጺ፡ "ፋይል ብፋይል" ክንጸባጸቡ ኢና ዝበሎ፡ ጥብቆ ውጽኢት ናይቲ ፍርሒ ዘርባዕዕ ኢዩ። ዕርዲ ባድመ ክፈርስ ዝኸኣለ፡ ናይ ብሓቂ ወያነ ብዝተኸተሎ ወትሃደራዊ ስልቲ ድዩ? ዕርዲ ባድመ ኣብ ኢድ ወያነ ክወድቕ ኪኢሉ? ነዚ ጉዳይ ብመደብ ዝነበረ ወትሃደራዊ ኣሰላልፋን፡ ዝተርኸበ መኻልፍን ተራን ግደ ዝጠልቀዎ የእዳው ኣብዚ መኻልፍን፡ ብፍሉይ መደብ ከኻቐርቦ ኢና። ኣምባሳደር ኤርትራ

በረኸት ሃብተስላሴ

ካሳሁን ቸኮል

አብ ሃገረ ጀርመን አምባሳደር በራኽ ገብረስላሴ፡ ናብ ፕረዚደንት ኢሲያስ አፈወርቂ ዘቐረበ ጽሑፍ፡ ብመንገዱ አምባሳደር አድሓኖም ገብረሚርያም፡ ብገለ አባላት ጉጅለ 13 ነበር፡ ብፍላይ ከአ ብዶክተር በረኸት ሃብተስላሴን፡ ካሳሁን ቸኮልን፡ ናይ አምባሳደር ሕቡራት መንግስታት አሜሪካ አብ ውድብ ሕቡራት ሃገራት አምባሳደር ሱዛን ራይትን ናይ ሩዋንዳ ሚኒስተር ፕረዚደንታዊ ቤት ጽሕፈት ፓትሪክ ማዚምሃካን ወኪል አመሪካ አብ ጉዳያት ሰላም ኤራኪትዮ፡ አንቶኒ ለክ ዝተዳለወ ቀንዲ ናይዚ ጽሑፍ ዋነነት ከኣ፡ ሕቡራት መንግስታት

አሜሪካ ምንባራን፡ ናይ ሽዑ ሚኒስተር ወጻኢ ጉዳያት ሃይለ ወልደትንሳኤ (ድሩዕ) አብ ምውሃድ ናዚ ጽሑፍ ዝገፍ ተራ ከም ዝነበሮን፡ ናይ ዊኪ-ሊክስ ጸሓይ ዝወቕዖ ሓበሬታታት ኮይኑ ዘሎ ኢዩ። ዝርዝር ሓበሬታ መርቡብ ዊኪ-ሊክስ ተመልከት፡-

<https://wikileaks.org/index.en.html>

ሱዛን ራይት

ብንጹር ንምስፋሩ አብ'ቲ ዝቐረበ ጽሑፍ፡ "ነዚ ኩናት ከንጻወሮ ስለ ዘይንኸእል፡ ብዘይ ዝኾነ ይኹን ቅድመ ኩነት፡ ነቲ አሜሪካን ሩዋንዳን ዘቐረብዎ ናይ ሰላም ዝርርብ ከንቅበል ኣለና።" ኢዩ ዝብል። ናይ መንግስቲ ኤርትራ መርገጽ ከኣ፡ "ንዝኾነ ይኹን ናይ ሰላም ዝርርብ ብመጀመርያ ውድብ ሕቡራት ሃገራት ከም ተግባሪ ጌይ ኣካል ከቐርብ ኣለዎ። ምኽንያቱ እዚ ኣብ ልዕሊና ዝካየድ ዘሎ ናይ ውክልና ኩናት፡ ዘወርቱን ወንቱን አሜሪካ ባዕሎም ክሳብ ዝኾኑ" ኢዩ ዝብል ነይሩ። መንግስቲ ኤርትራ ኣብ ትሕዝቶ ናይ'ቲ ንመንግስቲ ዝቐረበ ነጥብታት ጥራይ ዘይኮነ፡ ኪኖ እቲ አመሪካውያን አቐሚጠዎ ዝነበሩ፡ ንኤርትራ ብሓይሊ ምልሓቕ መደብ ሰጊሩ ኢዩ፡ ነቲ ናይ መንግስቲ ጌይ ኣካል ምእታው ናይ ውድብ ሕቡራት ሃገራት፡ ኤርትራ ከም ኣባል ናይ ውድብ ሕቡራት ሃገራት፡ ሱታፌ ውድብ ሕቡራት ሃገራት ከቐርብ ዝደልዩት። ንምንታይ ዕላማ ንዝብል፡ ምስዚ ሕቶ ብምትእስሳር ኣብ ትሕቱ ዝቐርብ ናይ ሕቶን መልስን ዘሎ ዕላል ዳን-ኮኔል ምስ ሚኒስተር ሃይለ ወልደትንሳኤ (ድሩዕ) ከንዝርዝር ኢና።

እቲ ሳልሳይ፡ በዚ ወራር ወያነ ነዛ ሃገር እንተድኣ ተቐጻጸርዋ፡ ብዙሕ ጨካን ተግባራት ኣብ ልዕሊ ህዝቢ ክፍጽም ስለ ዝኸእል፡ ነዚ ግፍዕታት ንምውጋድ ነዛ ሃገር ንአሜሪካ፡ ወይ ንሕብራት ሃገራት ከነረከባ ኣለና ኢልኩም። እዚ ተንበርካኽነትን፡ ምስ ወያነ ምትሕብባርንዩ ዝብል ኢዩ።

አንቶኒ ሌክ

ጠለብ ወያነ ጥራይ ዘይኮነ፡ ጠለብ ሕቡራት መንግስታት አሜሪካ፡ ብፍላይ ነቲ ካብ ነዊሕ እዋን ኣትሒዞም ዝሓዘዎ ናይ ወጻኢ ፖሊሲ ስትራተጂኦም፡ ካብ'ቲ ናይ 50 ታት መርገጽም ወጻኢ ዝሓዘዎ ፖሊሲ የብሎምን። ስለ ዝኾነ ከም'ቲ አቐዲምና ዝገለጽናዮ ሂርማን ኮሆን ኣብ 1991፡ ንፕረዚደንት ኢሲያስ አፈወርቂ ኣብ ናይ ሎንዶን ናይ ዝርርብ ዘተ ኣኼባ ክዕድም እንከሎ፡ እቲ ዕላማ ከመይ ገይርካ ንነጻነት ኤርትራ ቐጻኒኻ፡ ማእዘኑ ንምጥዋይ ንዝነበረ መደብ ስትራተጂ አሜሪካ ብኸመይ ከም ዝፈሸለ ገለጽናዮ ኢና።

አንቶኒ ሌክ ናብ ኣስመራ ኣብ ዝመጸሉ እዋን ምስ ሰቡ-ስልጣን ኤርትራ ተራኺቡ ክምለስ እንከሎ፡ ወያነ ይዕብ ይንኣስ ወትሩ ኩናት ምጅማሩ ኣይተርፎን ነይሩ። ብግልጹ ንምቕራብ ኣንቶኒ ሌክ ሳልሳይ ወራር ቅድሚ ምጅማሩ፡ ወያነ ኩናት ክትከፍት ምጅና፡ እዚ ኹናት ዚ ወያነ እንተቐጸልዎ ኣብ ምድምሳስ ኤርትራ ቀለል ስምብራት ኣይኮነን ክገድፍ። ስለዚ ካብዚ ንምድሓን ንሕና ዝግባእ ሓገዝ ክንገብረልኩም ኢና፡ ኤርትራ ኣብ ኢድ ናይ አሜሪካ

ሞግዚትነት ከተጽንሕዋ ትክክሉ ኢኹም፡ እዚ ዘሰግኡኩም እንተኾይኑ 'ውን፡ ንኤርትራ ናብ ኢድ ሕቡራት ሃገራት ክትጸንሓልኩም ተክእሎታት ኣሎ። እዚ ኸኣ፡ ካብቲ ወያነ ኣብ ልዕሊ ኤርትራ ከኸትሎ ዝክእል ኣዕናዊ ኣራሚናዊ ናይ ጭካኔ ጨፍጨፋ ንምድሓን ከክእለኩም ኢዩ ኣይበለን ድዩ? ነዚ ምክሪዚ ተቐቢሉ፡ ኣብ ውሽጢ መሪሕነት ጎሰንስ ዘካይድ ዝነበረ ኣካል፡ ፕዚደንት ንዝቐረብናዮ ሓሳብ ምቕባል ኣብዩና ብማለት፡ ናብ ናይ ሚኒስትር ምክልኻል ኤርትራ መአዘዚ ማእከል ከይዱ ጸቕጢ ክፍጠር ኣይተፈተነን ድዩ? ናይ ዑቕብ፡ ናይ ጳጥሮስ፡ ናይ ብርሃኑ፡ ናይ ሳልሕ ከክያን ናትን ጉዕዞ ዕላምኡ እንታይ ድዩ ነይሩ?

ትሪ መርገጽ ሚኒስትር ምክልኻል ጀነራል ሰብሓት ኤፍሬምን፡ ዋና ጸሓፊ ህ.ግ.ደ.ፍ. ኣል-አሚን መሓመድ ሰዒድን፡ ሓላፊ ፖለቲካዊ ጉዳያት የማነ ገብረኣብን፡ ሰወእ ጀነራል ገረዝማሄር ዓንደማርያም (ውጩን)፡ ጀነራል ፊሊጶስ ወልደዮውሃንሰን፡ ሚኒስትር ያስማን ሳልሕ ነዚ ዳሕራይ ዝመጸ መርገጽ ናይ ጉጅለ 15፡ ምስ መርገጽ ፕረዚደንት ኢሰያስ ኣፈወርቂ ኮይኖም እንተዘይኩንንዎ ነይሮም፡ ዕላማ ሕቡራት መንግስታት ኣሜሪካ ነቲ ህዝባዊ ግምባር ብናይ ነዊሕ መጻኢ ራኢኡ፡ ኣብ ናይ ህዝቡ ቃልሱ ኣሚኑ ዘካየዱ ናይ 1993 ረፈረንዶም ውዳቕ ንምግባሩን፡ ቡኡኡ መጠን ከኣ፡ መራሕቲ ኤርትራ ነቲ ኩናት ምግግሙ ስኢኖም፡ ንኤርትራ ናብ ኣመሪካ፡ ወይ ሕቡራት ሃገራት እንተ ኣረኪቦማ፡ ብተዘዋዋሪ መንገዲ ሃገር ከነመሓድር ብቐዓትን ክእለትን የብልናን ኢልካ፡ ነቲ ኣብ 1993 ዘካየድካዮ ረፈረንዶምን፡ ነቲ ነዚ ረፈረንዶም ንምክያድን፡ ኤርትራ ሓራ ንምግባር ዝኸፈልካዮ መስዋእትን ምክሓድ ኢዩ ነይሩ። ዕላማ ኣሜሪካ ኸኣ፡ ብረቂቕ መንገዲ ንኤርትራዊ መሪሕነት ከፋፊልካ፡ ንኤርትራ ናብ ዳግማይ መግዛእታዊ ሸረኽ ምምላስ ኢዩ ነይሩ። ናይ ሽዑ ዕላማ ነዚ መርገጽ እዚ ምቕባል፡ ኪኖ ናይ ተምቦርካኸነት መርገጺ፡ ካልእ እንታይ መጸውዒ ክወሃቦ ይክእል። ንፍርዲ ናብ ነባቢ ህዝቢ ንገድፎ። ኮይኑ ግን ዮሃና! ነቶም ጸኒዖም ነታ ሃገር ዘጽንዕዎ ሓርበኛታትና!!!

ዋላኻ እቲ ጉጅለ ብምልኡ ገበን ፈጸሙ ዝብሉ እንተኾኑ፡ ንገለ ካባና ፈልዮም ብሃገራዊ ክሕደት ከም ዝኸሱ ይገልጹ ኣለዉ። እዚኣቶም ኣብ ጉዳይ ሰላምን ኩናትን ሳልሳይ ወራርን፡ ኣብቲ ቅሉሶ ደብዳቤን ዝተመሰረቱ ክስታት ኢዮም።

ናይ ገበን ተሓታትነት፡ ኣብ ዉልቂ ፍጻመን ሱታፊን ናይቲ ኩነት ብዝህልወካ ተራን ግደን ዝወሰን ምቦር፡ ብድፍኑ ፋጻሚ ገበን ጃምላዊ ተሓታትነት ዘኸትል ዘይምኻኑ፡ መሰጋገሪ ገበናዊ ሕጊ ኤርትራን፡ ገበናዊ ስርዓት መቐጽዒ ሕጊ ኤርትራን ጥራይ ዘይኮነ፡ ወትሃደራዊ ገበናዊ መቐጽዒ ሕጊ ኤርትራን፡ ገበናዊ ሕግን ኣብ ሰነዳቱ ኣስፊርዎ ዘሎ ሓቂ ምውካስ ዝከእል ይመስለና። ካብዚ ብምብጋስ ናብ ዛዕባና ክንምለስ።

”ንገለ ካባና ብሃገራዊ ክሕደት ከም ዝኸሱ” እወ ይኸሱ። መሰጋገሪ ገበናዊ ሕጊ ኤርትራ፡ ዓንቀጽ 250/ለን ሕን፡ ዓንቀጽ 251 ሀን ሕን መን፡ ገበናዊ ወትሃደራዊ መቐጽዒ ሕጊ ዓንቀጽ 29/2/ ሀን ለን፡ ዓንቀጽ 201/3/4 ሀ ነቲ ኣብ ልዕሊ ህዝብን ሃገርን መንግስትን ዘካየድኩም ዘይሕጋዊ ገበናዊ ተግባራት ኣየኸሰስን ማለት ድዩ? ብመሰረት ልዒሉ ዝሰፈረ ሕግታትን፡ ሕጋትን የኸሰስን የቐጽዕን፡ ኩነተ ፍጻሜ ናይቲ ገበን ከኣ፡ ግድን ኣይኮነን ኣብ ክፉት መጋቢያ ክውሰንን ክካየድን። ናብ ህዝቢ ግሉጽ ክኸውንን፡ ንሃገራዊ ድሕነት ዝምልከት ፍጻመ ገበን፡ ኣብ ዕጹው ጥራይ ዘይኮነ፡ ብምስጢር 'ውን ከም ዝተሓዘ ርዳኢ ይመስለና። ስለዚ ንክፋል ኣባላት ጉጅለ 15፡ ብሃገራዊ ክሕደት ክኸሰሱ እንተኾይኖም፡ ብመሰረት ገበናዊ ፍጻሜታቶምን፡ ቦታ ፍጻሜን፡ ፈጸምቲ ገበንን ዝምርኮስ ምቦር፡ ሓባራዊ ሓላፍነታዊ ገበናዊ ተሓታትነት ኣየሰክምን ኢዩ። ሚኒስትር ሃይለ ወልደትንሳኤ (ድሩዕ)፡ ኣብዚ ግን ኣይፈላልዩና ኣሕፊሽኩም ክሲ ኣቐርቡልና ድዩ ዝብል ዘሎ? ገበናዊ ተሓታትነት ብመሰረት ፍጻመ ገበን ክሳብ ዝኾነ፡ መንግስቲ ኤርትራ ከፋፊሉ ናይ ክሲ መስርሕ ክቐርብ ምኻኑ፡ ኣቐዲሙ ዝተገንዘበ ይመስል።

ዳን-ኮኔል:- ብሃገራዊ ክሕደት ዝኸሰሱ ከም ዘለዉ፡ ይገልጹ ኣለዉ ድዮም?

ሃይለ:- ሃገራዊ ክህደት ዝብል ቃል ኣይጠቐሱን፡ እንተኾነ ብትግርኛ ከምኡ ክትርጎም ይኸእል ኢዩ።

ልዩና መንግስቲ ኤርትራ ጥርዙ ኣድማስ ኢዩ። ምክንያቱ ንፍጻመ ገበናዊ ተሓታትነት ኣምሩ ገሊጹ ምበር፡ እወ ኢሉ ኣይደረገን። ምክንያቱ፡ ንሓደ ብገበን ዝተኸሰሰ ሰብ፡ ዝኾነ ዓይነት ገበናዊ ፍጻመ ይኹን ካልእ ብዘየገድስ፡ ሕጊ መጋባእያ ከፊቱ ናይ ገበናዊ ፍጻመ ሓላፍነት ኣሲኪሙ፡ ቤት ፍርዲ ናይ ገበናዊነትካ ውሳኔ ሓላፍነት ክሳብ ዘየንበረልካ፡ ጥርጡር ምኃንካ ኢዩ ዝኣምን። ስለ ዝኾነ ኢዩ መንግስቲ ኤርትራ፡ ቦቲ ሓቕኛ ዘየሻሙ ትርጉሙ ዘርዘሩ ኣቕራብዎ ዘሎ።

ዳን-ኮኔል:- ካብ'ቲ ኣገላልጻኦም ንጹር ይመስል።

ድሩዕ:- ኣዝዩ ተመጣጢ ኢዩ። እቲ ቃል ተመጣጢ ኢዩ። ከም ግምተይ ስጋብ ሃገራዊ ክህደት ዝብል ክኸይድ ይኸእል።

ተመጣጢ ስለ ዝኾነ ኣይኮነን፡ "ሕጊ ነዊሑ ኢልካ ኣይትቐርጸለ፡ ሓጺሩ ኢልካ ኣይትልቅበሉ" እቲ ክውንነት ብዝሓዞ ናይ ጭብጢ መስርሕ ዝግለጽ ድኣ ምበር፡ ከም ፍሕፍ፡- እንተደለኻ ትነፍሖ! እንተደለኻ ተንፍሶ! ኣይኮነን ሕግን ናይ ሕጊ ኣምርን ኣገላልጻኡን።

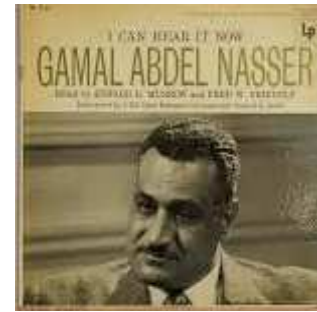
ዳን-ኮኔል በዓል መን ምኃኖም ከ ይገልጹ ድዮም?

ድሩዕ:- ኣይፋሉን ኣስማት ኣይጠቐሱን። "ገለ ካብኣቶም" ይብሉ?

ክሲ ከይመስረቱ፡ ከመይ ኢሎም ኣስማት ክቐርቡ። ስም ክጥቀስ መጀመርያ ክሲ ክምስረት ኣለዎ። ኣብ እዋኑ፡ ፍጻመ ከመይ ገይሩ ሕጋውነት ይረኣ ኢዮም ዝእምቱ ዘለዉ። እቲ ሓቂ ኸኣ እዚ ኢዩ።

ዳን-ኮኔል:- እንተኾነ ብዙሕ ሰብ፡ ንዓኻን ንጹጥሮስን ይጠቐስ።

ድሩዕ:- ኣብ ሓደ ካብ ዝገበርክዎ ቃለ መጠይቕ፡ ኣብ 1967 እስራኤል ንግብጺ ምስ ሰዓረታ፡ ኣብ ህዝቡ ንዘለዎ ተቐባልነት ንኸፈልጥ፡ ፕረዚደንት ጀማል ዓብደልናስር "ካብ ስልጣነይ ክወርድ ኢዩ" ኢሉ ክብል ተዛረቦ ነይረ። ኣብ ከምዚ ዓይነት መዋጥር፡ ብምልኡ እቲ መንግስቲ፡ ወይ እቲ ፕረዚደንት ካብ ስልጣኑ ክወርድ ክሕተት ይክኣልዮ። ስለዚ እንታይ ኢዩ እቲ ጸገም፡ ዝኾነ ሰብ ከምዚ ዓይነት ሓሳብ ክቐርብ ኣይክእልን?

ኣብ እዋን ኩናት፡ ንናይ ሓንቲ ሃገር፡ ስዕረትን ውድቀትን መለክዒ ኮይኑ ዝቐርብ፡ ልዕሊ ኹሉን ቅድሚ ኹሉን መራሒ ናይታ ሃገር ብዘይኣገባብ ካብ መዝነቱ ምውራድ ኢዩ። ከም ቀዳማይ ሸቶ ዕላማ ናይ ወያነ ኸኣ፡ እዚ ዕላማዚ ምትግባር ኢዩ ነይሩ። ነቲ ወያነ ብኹናት ገጢማ ዲኖ ሕፍረት ዝተጎልበቦቶ ናይ ስዕረትን ውድቀትን ካብ፡ ብኣጃራጭ መንገዲ ንምድሓና ካብ ሪኢቶን ሓሳብን ጉጅለ 15፡ "ፕረዚደንት ኢሲያስ ኣፈወርቂ ልክዕ ከምቲ ናይ ግብጺ ፕረዚደንት ጀማል ዓብደልናስር ኣብ ኩናት ናይ 1976 ምስ እስራኤል ካብ ስልጣኑ ክወርድ ዝተሓተቶ፡ ፕረዚደንት ኢሲያስ ኣፈወርቂ ኸኣ ካብ ስልጣኑ እንተወረደ፡ እንታይ ኢዩ እቲ ጸገም?" ዝበሎ፡

ሚኒስተር ሃይለ ወልደትንጎኤ (ድሩዕ) ካብዚ ዝዓቢ ሃገራዊ ክህደት ኣሎ ድዮ?

ኣትኩሮ ናይ መንግስቲ ከምቲ ልዒልና ዝገለጽናዮ ሕጊ፡ ብጅምላ ዝፍርጅ ኣይኮነን። መንግስቲ ናብ ሚኒስተር ሃይለ ወልደትንጎኤ (ድሩዕ)ን፡ ሚኒስተር ጴጥሮስ ሰሎሞንን ኣቶኪሩ ዝጥምተሉ፡

ካብቲ ፍጻሜ ተመርኪሱ ዝወስዶ ስጉምቲ 'ምበር፡ ብይኸውን ዝወስዶ ስጉምቲ የብሉን፡፡ ክንዲ ዝኾነ፡ ሚኒስተር ጴጥሮስ ሰሎሞን ይኹን ሚኒስተር ሃይለ ወልደትንሳኤ (ድሩዕ)፡ ብጀካ ነቶም ኣብ ውሽጢ ሃገር ዝነበሩ መንእሰያት ጥራይ ዘይኮነ፡ እንተላይ ነቶም ካብ ወጻኢ ዝመጹ ዝነበሩ መንእሰያት፡ ኣብ ገዛውቶም ብምውሳድ፡ ዕጽው ኣኼባ ብምክያድ ይጉስጉስዎም ከም ዝነበሩ መን ይርስዮ!!!

ድሮ መንግስቲ ከም ዝወድቕን፡ ከም ዝቕየርን ከም ጭቡጥ ተወሲዶ፡፡ ኣብቲ ንህ.ግ.ደ.ፍ.ን ንመንግስቲ ኤርትራን ኣሊኻ ክምስረት ዝተሓሰበ ሓድሽ መንግስቲ፡ ናይ በዓል ሚኒስተር ጴጥሮስን ሚኒስተር ሃይለ (ድሩዕን)፡ ኤርትራዊ ሽወደናዊ ሙሴ ኤፍሬምን፡ ናይ ማሕበር ተማሃሮ የኒቨርስቲ ኣስመራ ፕሪዚደንት ዝነበረ ሰመረ ከሰተን፡ ኣብቲ ዝምስረት ሓድሽ መንግስቲ ክሕዝዎ ዝግባእ ስልጣን ኣይተነግሮምን ድዩ? መን ኣበየናይ ሓላፍነት ይቕመጥ፡ ሚኒስተርነት ዝሕዙ በዓል መን ኢዮም ኣይተነግረን ድዩ? ነዚ ብምምልካት ኢዩ ሚኒስተር ሃይለ ወልደትንሳኤ (ድሩዕ)፡ ኣቕዲሙ እንታይ ከም ዝተገብረ ስለ ዝፈለጠ ኢዩ ምላሽ ናቲ ዘተንብህ ዘሎ፡፡

ዳን-ኮኔል:- ኣብ ሓደ ካብቲ ዝገበርካዮ ቃለ መጠይቕ ዲኻ ከምኡ ኣላልካ?

ድሩዕ:- እወ ኣብ ሳልሳይ ወራር፡ ሰባት እንታይ ይብሉ ነይሮም እፈልጥ ኢዩ፡፡ ሓደ ካብዚኣም ከምዚ ኢሉ ክብል ንኣል-አሚን ከም ኣብነት ጠቐስዎ ኣሎ፡፡ ነቲ ፕሪዚደንት ካብ ስልጣኑ ክንኣልዮ ከም ዝደለና፡ ከም መርትዖ ንምቕራብ ኢሎ'ዩ ተዛሪብዎ፡፡ ዕልዋ መንግስቲ፡ ወይ ከምኡ ዝመስል ነገር ንምፍታን ናይ ዝነበረ ሓሳብ ጭብጢ ኢሉ ገሊጽዎ፡፡

ዋና ጸሓፊ ህ.ግ.ደ.ፍ. ኣል-አሚን መሓመድ ሰዒድ ኣብቲ ኣኼባ ክገልጸ እንከሎ፡ ነቲ ዝተባህለ ከም ቢሂሉ፡ ከም ዘለዎ ኢዩ ኣቐሚጥዎ፡፡ እቲ ዝተባህለ 'ውን፡ ሚኒስተር ሃይለ ወልደትንሳኤ (ድሩዕ) ነገር ተጋፊሑ ምስ ተወግወዐ፡ ኣብቲ ምስ ጋዜጣ ሰቲት ዝገበሮ ቃለ መሕትት፡ ፕሪዚደንት ኢሰያስ ኣፈወርቂ ካብ ስልጣኑ ክወርድ ኣለዎ፡፡ ሓድሽ ስርዓትን፡ ሓድሽ መንግስትን ክንተክል ኣለና ኢሉ ዝገለጸ ጭቡጥ መርትዖ ይመስለና፡፡ ብተመሳሳሊ ሚኒስተር ጴጥሮስ ሰሎሞን ንጋዜጣ ሰቲት ኣብ ዝሃዕ መግለጺ፡ "ሓደሽቲ ስልፍታት ቆይመን፡ ስልጣን ንሓድሽ ወለዶ ክሰጋገር ኣለዎ፡፡ ኣነ እንተኾይኑ ካብ ሕጂ ንደሓር ፖለቲካ ኤርትራ ኣይምልከተንን ኢዩ፡፡ ኢደይ ሓጸበ ኣለኹ፡፡" ክብል፡ ኣብቲ ዝሃዕ ቃለ -መሕትት ኣሰሚርሉ፡፡ ወረ እንታይ ሽፍን! ሽፍን! ሜጀር ጀነራል ብርሃነ ገረዝሂር ካብ ውሽጢ ሃገር፡ ኣምባሳዶር ኣድሓኖም ገብረግርጾም ካብ ወጻኢ ኾይኖም ዝሃብዎ ሪኢቶ፡ "ፕሪዚደንት ኢሰያስ ኣፈወርቂ ነዚ ሓሳብ ዘይቐበልን፡ ኣንጻራዊ ስጉምቲ ዝወስድ እንተኾይኑ፡ ክእሰር! እምቢ እንተ ኢሉ ኸኣ፡ ክሳብ ክቕተል፡" ኣለዎ ተባሂሉ ኣይተዘርበን ድዩ? ንምንታይ ድዩ ሚኒስተር ምክልኻል ጀነራል ሰብሓት ኤፍሬም፡ ዝኾነ ኣባል ሚኒስትሪ ምክልኻል፡ ጸግዒ ከይሕዝን፡ ምክልኻል ሃገር፡ ሃገር ንምክልኻልን፡ ሕገ ከይጠሓስን ዝከላኸል ሓይሊ 'ምበር፡ ኣብ ፖለቲካ ናይታ ሃገር የእዳዉ ብምእታው፡ ነቲ ኩነታት ናብ ዘየድሊ ማእዘን ከዕርጎ ስለ ዘይግባእ፡ ዝኾነ ናብ መንግስታዊ ይኹን፡ ብሕታዊ ጋዜጣታት ዝለኣኸ ሪኢቶ ኩልኩል ኢዩ ክብል ዝኣገዶ፡፡

ገለ ካባና ጌጋ ከም ዝፈጸምና፡ እዚ ከም ሓደ ነጥቢ የልዕልዎ፡፡ ገበን ስለ ዝፈጸሙ ክኸሰሱ ኣለዎም ዝብል ኢዩ፡፡ ስለ'ዚ እዚ ጉጅለ ዝኸሰሰሉ ገበናትን፡ ኣብዚ ጉጅለ ዘለው ውልቀ ሰባት፡ ቡብውልቂ ዝኸሰሰሉ ገበናትን ኢሎም ከፋፊሎሞ ኣለው፡፡ እቲ መልእኽቲ ጉጅለ 15 ምባል ጌጋ ኢዩ ንምባል ኢዩ፡፡ ኣብ ውሽጢዚ ጉጅለ ገበን ዝፈጸመ ጉጅለ ኣሎ፡ እቶም ካልኣት ነቲ መንግስቲ ብሕቡእ ዝሰርሑ ኢዮም፡ ወይ ኮራኽር ኢዮም ንምባል ኢዩ፡፡

ጉጅለ 15 ኣልካ ምጥቃስ ጌጋ ኢዩ ንምባል ዘይኮነ፡ ተሓታትነት ናይ ገበን ውልቀ ሓላፍነት ዘሰክም ምዃኑ ንምንጻር ኢዩ፡፡ እንተዘይኮነ ናይ ምክፍፋልን፡ ፈላሊኻ ንምግምግምዕን ዝተሰርሐ ሚላ፡ ወይ ጉርሒ ኣይነበረን፡፡ እዚ ነገር ኩሉ ኣብ ኢድ መንግስቲ ከም ዝበጽሐ ምስ ተፈልጠ

ዝውግብ ዘሎ ዘይብሱል ምክንያት ኢዩ።

ስለ'ዚ ኣብ ሰለስተ ከፋ-ፊሎም ክርእይዎ ይደልዩ። ነዚ ናይ ተቋውሞ ጉጅለ ንምግምግም ብዙሕ ይህቅኑ። ሕጂ ስለ ዘይተዓወቱ ከፋ-ፊሎም ክርእዩና ይፍትኑ ኣለው። በዚ ምክንያት ነቲ ሓደ ጉጅለ ብምክላጥ፡ ነቲ ካልእ ከም ተሓባብርቲ ናትና ብምቕጻር፡ ይቕረ ክብልሉ ይደልዩ ኣለው። እቲ መልእኽቲ ንጹር ኢዩ።

ብተግባር ክሳብ ሕጂ ተኸፋ-ፊሎ ዝቐረበ ሓይሊ ወይ ጉጅለ የለን። ካብቶም ፈሪሞም ዝነበሩ ብዕሊ ሰለስተ ሰባት ኢዶም ስሒቦም ኢዮም። ኣብ'ቲ ጉዳይ ሱር ዝሰደደ ርክብን ኢድን ኣይነበሮምን። ከም ሰባት ኣብ'ቲ ዝተዳለወ ወረቐት ክታሞም ኣንቢሮም። ነቲ ዝኸተምዎ ኸኣ፡ ከምዚ ኣይመሰለናን ሲሒብናዮ ኣለና ኢሎም። ነዚ መርገጺ 'ዚ ክወስዱ ኸኣ፡ መንግስቲ ዝኾነ ድፊኢት ኣይገበረሎምን።

ዳን-ኮኔል:- ኣብ 2000 ኣብ በርሊን፡ ንጉጅለ 13 ብምምስራትካ ብውልቂ ይኸሱኻ።

ድሩዕ:- እወ እዚ ጥራይ ግን ኣይኮነን። ንክረምታዊ ማእቶት ብምቅዋም፡ ኣብ 2001 ተማሃሮ ዝገበርዎ ተቋውሞ 'ውን ንዓይ ይኸሱ።¹¹ ሕጂ ንተማሃሮ ዩኒቨርስቲ ዘነግሩሉም ንሕና ምዃና 'ውን ይዛረቡ ኣለው። ዝኾነ ተቋውሞ እንተ ድኣ ሃልዮ ንዓና ኢዮም ዝኸሱ። ስለ'ዚ እዚ ሓደ ነገር ኢዩ።

መጀመርያ ንጉጅለ 13 ኣብ በርሊን ቅድሚ ምእካቦም፡ ካብ መወዳእታ ዓመት ናይ 1998፡ ነዚ ናይ ጉጅለ 13 ምምስራት ባይታ ንምንጻፍ፡ ቀንዲ ፈለምቲ ኮይኖም ዝተዋሰኑ፡ ጸሓፊ ሚኒስትሪ ወጻኢ ጉዳያት ኮይኑ ተመዘዙ ዝነበረ ተስፋይ ግርማጽዮንን፡ ሚኒስትር ወጻኢ ጉዳያት ሃይለ ወልደትንጻኤ (ድሩዕ)ን ኢዮም ነይሮም። ነዚ ንምሰላጥን ምስልሳልን፡ ናይ ስራሕ ሓላፍነት ሒዛ ዝነበረት ኸኣ፡ ንተስፋይ ግርማጽዮን ሓፍቱ ኣሰገደሽ ግርማጽዮን ኢያ።

ኢትዮጵያዊ ዶክተር እንድርያስ እሸቱ

ኢትዮጵያዊ ዶክተር ክፍሌ ወዳጄ

እዞም ብስም ጉጅለ 13 ዝፍለጡ ምሁራት ኢና በሃልቲ ምትእኽብብ ካብ መጀመርታኡ፡ ንምውዳቦም ዝተደልየሉ ምክንያት ነቲ ብጉጅለ 15 ዝካየድ ዝነበረ ምንቅስቃስ ቅድሚ ምጀማሩ፡ ጸራጊ መንገዲ ኾይኑ ንምጥጣሕ ተባሂሉ ዝተዋደደ እክይ ውዲት ኢዩ ነይሩ። እዚ ጉዳይ ምምስራትን ምቕምን ጉጅለ 13፡ ብጀካ እዞም ኣብ ላዕሊ ኣሰማቶም ተጠቐሱ ዘሎ ሰብ-ስልጣን ኤርትራ፡ እንተላይ ወጻእተኛታት ዓቢ ሱታፌ ነይርዎም ኢዩ። ንምዃኑ፡ ኣብ'ቲ ናብ ፕረዚደንት ሃገረ ኤርትራ ኣቶ ኢሲያስ ኣፈወርቂ ክቐርብ ዝተባህለ ብስም ማኒፊስቶ በርሊን ዝፍለጥ ሰነድ፡ ኢትዮጵያዊ ዶክተር እንድርያስ እሸቱን፡ ዶክተር ክፍሌ ወዳጄን ንምንታይ ዕላማ ኢዮም ክሳተፍ ተፈቐድዎ ነይሩ? እቲ ዕላማ ርዳኣ ኢዩ፡ ነታ ሃገር ምልማስን ምርማስን።

ካብዞም ብስም ጉጅለ 13 ዝፍለጡ ዘለዉ ሰባት ዝኾኑ፡ ናይ ኢራ ኣቦ ወንበር ዝነበረ ጳውሎስ ተስፋ-ገርግሽ በዓታይ፡ ጽባሕ ምእዋጅ ሉኡላውነት ኤርትራ፡ ቦቲ ኣብ ሕቡራት መንግስታት ኣሚሪካ ዝቤት ጽሕፈቱ፡ ሂማን ራይት ዎች ዝብሃል ብጀርጅ ሶሮስ ተመዊሉ፡ ንጉጅለ ሰብ ፍሉይ ረብሓ ዝገልግል ብመንገዲ ጳውሎስ ተስፋ-ገርግሽ በዓታይ ኣቢሎም፡ ኣብ ኤርትራ ሓደ ተለቃቢ ናይ ሰብኣዊ መሰል ተግባቕ ዝብሃል ማሕበር ክምስርቱ መዲቦም ከም ዝነበሩን፡ ኣብ እዋኑ ብስወእ ሚኒስትር ውሽጣዊ ጉዳያት ዝነበረ ሚኒስትር ዓሊ ሰይድ ዓብደላ ግቡእ ምላሽ ከም ዝተዋህበ፡ ኣብ ዝሓለፈ ጽሑፍና ገሊጽናዮ ነይርና። ንዝያዳ ናይቲ ሽዑ እዋን ቅዳሕ ጥብቆ ኣብ'ዚ ዝስዕብ:- "ህዝቢ ኤርትራ ጸላእቱ ንምሕራይ፡ ኢዱ ኣይቅስርን ኢዩ!" ኣብ ዝብል

እቲ ኻልእ አባል ናይዛ ጉጅለ 13 ዝኾነ ዶክተር በረኽት ሃብተስላሴ ኢዩ። ዶክተር በረኽት ሃብተስላሴ ንነብሱ ከም ርእሰ አውራ ኣቦ ቅዋም ኢሉ ዘጠመቐ ኣብ ርእሰ ምዃኑ፡ ነዛ ሃገር፡ ሃገረ ኤርትራ ክውንቲ ንምግባር ንዝተኸፍለ ረዚን መስዋእቲ ብምክላድ፡ ዶክተር በረኽት ሃብተስላሴ ይጠቐሱ፡- "እታ ሓንቲ ዘላትኒ፡ እግዛኡብሃር ሰናይ ፍቓዱ ኾይኑ፡ ቅድሚ ሞተይ ኤርትራን ምስ ኢትዮጵያ ሓቢራ ክርኢ ኢዩ ምንዮተይ!!!" "I have been part of Ethiopia. There is a larger sense of which we are all Ethiopians: historically, culturally as I tried to explain today, and my wish, my hope before I die is that we will comeback together, in a larger unity transcending all these divisions" ብምባል፡ ጸሊም ከባ ንህብዚ ኤርትራን፡ ጸሊም ታሪኽ ንነብሱን ዝለበሰ ዶክተር በረኽት ሃብተስላሴ፡ ነቲ ባዕሉ ንነብሱ ከም ርእሰ አውራ ኣቦ ቅዋም ቆጶሩ፡ ነታ ነጻን ሉኡላዊት ሃገር ዘገልግላ ቅዋም ጽሑፊላ ዝብሎ ዝነበረ፡ ብተዘዋዋሪ መንገዲ ኤርትራ ከም ኣካል ኢትዮጵያ ብምቕጻር፡ ንሕብረት ኤርትራ ምስ ኢትዮጵያ ዝተመነዩ ባእታ ኢዩ። ንዝርዝር ብሂሉ ካብ ቃሉ ቅዳሕ ጥብቆ ተመልከት:- <https://www.youtube.com/watch?t=12&v=ztgsNcspUik>

ነዚ ዶክተር በረኽት ሃብተስላሴ ከም ምንዮት ዘቐረቦ፡ ዝኸሓነ ናይ ጽልእን ቅርሕንትን ምርጫ፡ ብመንጽር ኣህጉራዊ ሕግን፡ ፖለቲካዊ ፍልስፍናን ክረክ እንክሎ፡ ንህዝብን ሃገርን ኤርትራ ሓደገኛ መልእኽቲ ኢዩ ዘለዎ። ምክንያቱ ምስቲ ጉጅለ ሰብ ፍሉይ ረብሓ ናይ ሕቡራት መንግስታት ኣሚሪካ ሕዳር ጥሙሓትን፡ ናይ ኢትዮጵያ ንኤርትራ ምልሓቕ ሸውሃትን፡ ነቲ ዶክተር በረኽት ሃብተስላሴ ንሕብረት ኤርትራ ምስ ኢትዮጵያ ሪዲሙ ዝጸሓፎ ቅዋም ምቕባል ማለት፡ ብተዘዋዋሪ መንገዲ ነቲ ኣቐዲምካ ብደምን ብድምጽን ዘረጋገጽካዮ ነጻነትን ሉኡላዊነትን ናይ ኤርትራ ምክላድ ማለት ኢዩ። ምክንያቱ ኣብዛ ተጠቐሳ ዘላ ብሂል ምንዮት ዶክተር በረኽት ሃብተስላሴ፡ ሕብረት ምስ ኢትዮጵያ ካብ ሓተተን ካብ ተመነዩን፡ እታ ሕብረት ዝምነዩላ ዘሎ ሃገረ ኤርትራ፡ ብኣመላኻኽታኡ ከም ሃገር መጠን ስለ ዘይትርክ ቅዋም ኣየድልዎን ኢዩ ማለት ኢዩ። ምክንያቱ እቲ ናታ ቅዋም ክኸወን ዝግበኦ፡ ናይታ ኣብ ትሕቲኦ እተሕብራን እተልሕቓን ዘላ ኢትዮጵያ ቅዋም ኢዩ ክትቅበል ዘለዎ ማለት ኢዩ። እንተደኣ ኤርትራ ነቲ ስም ዶክተር በረኽት ሃብተስላሴ ዝሰፈሮ ንድፊ ቅዋም ኣብ ግብሪ ከተውዕሎ መዲባ ኸኣ፡ ኣብ ፖለቲካዊ ክውንነት ውጺኢት ምስጢር ናይቲ ፍሹል ፖለቲካ ተገዛኢት ትኸውን ኣላ ማለት ኢዩ። ብኣህጉራዊ ሕጋዊ መዳይ ክረክ እንክሎ ኸኣ፡ ውጺኢት ናይቲ ዘይረጠበ ናይ ሕገ ቕማሬ ብምዃን፡ ነብሳ ዘይከኣለት ኩልፍቲ ሃገር ከስምዖ ይኸእል ኢዩ። እግሩ! እግሩ! ኸኣ፡ ከምቲ ዝተመደበ ብጎረባብቲ ናይ ምልሓቕ ውዕሎ ይዓቢ ማለት ኢዩ።

ስለ ዝኾነ ኢዩ ኸኣ መንግስቲ ኤርትራ፡ እዚ ርቱዕ ውህብ ኩነታት ከይተጋህደ እንክሎ ኣትሒዙ፡ ነቲ ኢድ ዶክተር በረኽት ሃብተስላሴ ዝሓለፎ ዝተመረዘ ቅዋም፡ ነታ ሃገር ከይሰመማ እንክሎ ስለ ዘስተብሃለሉ፡ እቲ መርዚ ሓድራሕዳ ተበላሊዑ ነቲ ቕማሚኡ ክሳብ ዝብክሎ ንምጽባይ፡ ኣብ መወዳእታ ጌና ክጸሓፍ እንክሎ ዝሞተ ቅዋም ኢዩ ክብል ዝገለጸ። ስለዚ ጉጅለ 13 ብኸምዚኦም ዝኣመሰሉ ዝተበከሉ ዓለውተኛታት ተጠጂኡ ክእለኽ እንክሎ፡ ሓንከርትን ሰንከትትን ዝነበሩ ኣባላት ጉጅለ 15 ዘይተኸሰሱ መን ኢዩ ክኸሰስ?

ኣብቲ ንጉዳይ ተማሃሮ ዩኒቨርሲቲ ኣስመራ ብዝምልከት፡ ሚኒስተር ሃይለ ወልደተንሳኤ (ድሩዕ)፡ "ንክረምታዊ ማእቶት ብምቕዋም፡ ኣብ 2001 ተማሃሮ ዝገበርዎ ተቋውሞ 'ውን ንዓይ ይኸሱ። ሕጂ ንተማሃሮ ዩኒቨርሲቲ ዘነዓቡናዮም ንሕና ምዃና 'ውን ይዛረቡ ኣለው።" ኤርትራ ካብቲ ካብ ውድብ ሕቡራት ሃገራት ዝወሰደቶ መደብ ቆጶራ ህዝቢ ንምትግባር ዕማም ስለ ዝነበራ፡ ብመሰረት ካብ U.N.D.P. ብዝተሰላሰላ ናይ ባጀት ትሕዝቶ ንምትግባር ሓደ ሕንጻጽ ሓንጻጽ፡ ነዚ ንምትግባር ከኣ ብመሰረት ነቲ ዕዮ ንምሰላጥ ዝወጸ ውጥን ሰሌዳ ስራሕ ኸኣ፡ ሚኒስትሪ ትምህርቲ ብሓላፍነት ብምሓዝ ብመደብ ክረምታዊ ማእቶት ክሰራሕ መዲቡ። ነዚ ፍሉይ ሸቶ ዘለዎ ዕማም ቆጶራ ህዝቢ ኸኣ፡ ክእለትን ዓቕምን ብቕዓትን ይሓትት ስለ ዝነበረ፡ ተማሃሮ

የኒቨርስቲ አስመራ ክፍም ተመዘዘም።

እቲ ካብ U.N.D.P. ዝተረኸበ ናይ ወጻኢ ባጤራ ምርኩስ ብምግባር፡ መንግስቲ ምስቲ ናይ ኤርትራ ናይ ዶሞዝ ሰንጠረዥን፡ ናይ ሰራሕተኛታት ናይ አበል ክፍሊት ቅብሊትን፡ ኣብ ኩሉ መዳያት ናይ ዝነጥፉ ዘለዉ አባላት ሃገራዊ አገልግሎት ዝክፈል ናይ መግቢት (ጁባ) ገንዘብ ክፍሊት ኣብ ግምት ብምእታው፡ መንግስቲ ነቲ መደብ ሰራሕ ተማሃሮ የኒቨርስቲ አስመራ፡ ምስቲ ናይ'ታ ሃገር ዝሰማማዕ ናይ ገንዘብ ቅማሬ ሸርፊ ክክፈሎም ተሰለዑ።

ኮይኑ ግን ኣብ እዋኑ ፕረዚደንት ማሕበር ተማሃሮ የኒቨርስቲ አስመራ ሰመረ ከሰተ፡ ኣብ መንበሪ ገዛ እንዳ ሚኒስተር ሃይለ ወልደትንሳኤ (ድሩዕ)፡ ሚኒስተር ጳጥሮስ ሰሎሞን ዝተሳተፎ ተጻዊዑ፡ ምስ ኤርትራዊ ሽወደናዊ ሙሴ ኤፍሬም ብሓባር ነዚ ጉዳይ አመልኪቶም ኣኼባ ኣካይደምሎም። ከም ውጻኢት ኣኼባኦም ከአ ነዚ ዕማም ቆጸራ ህዘቢ ብዝምልከት፡ U.N.D.P. ብደላር ገንዘብ መዋልዖ ስለ ዘሎ፡ እቲ U.N.D.P. ዝመወሎ ዓቕን ገንዘብ ከይተሸርመሞ፡ ከይተቐርመሞ ክወሃበኩም ኣለዎ። ንሕና ክንደይ ገንዘብ ከም ዝመጸ ፈሊጥና ኣለና። ነዚ መንግስትን ግምባርን ኣይክቕበልዎን ኢዮም። ምስዚ ኩነታት ብምዝማድ ህዘቢ ነቲ እተልዕልዎ ሕቶ ኣብ ጎንኹም ደው ክብል ኢዩ ተባሂሉ ተነገርዎም። እቲ ምንቅስቓስ ከአ በዚ መልክዕ ተተባቢዑ ተበጊሱ፡ ነዚ ዘተባብዑ ኸአ፡ ኣባላት ጉጅለ 15 ሚኒስተር ሃይለ ወልደትንሳኤ (ድሩዕ)ን ሚኒስተር ጳጥሮስ ሰሎሞንን ኢዮም ነይሮም።

ስለ ዝኾነ ኸአ፡ ነቲ ዘለዓዓልዎ ዘይሕጋዊ ምንቅስቓስ ምርኩስ ብምግባር፡ መንግስቲ መግትኢ ክግበረሉ ተደጋጋሚ ገናሒ ማዕዳ ኣቕረቡ ሰማዒ ኣይረኸበን። ቀጺሉ ሚኒስተር ሃይለ ወልደትንሳኤ (ድሩዕ) ኣብ ናይ ብሕቲ ጋዜጣ ሰቲት ከምዚ ክብል፡- "ተማሃሮ የኒቨርስቲ አስመራ ኣልዒልኩም ዘለኹም ሕቶ ሕጋውን ቅቡሉን ኢዩ። ክሳብ ናይ መፈጸምታ ዕላማ ሸቶኹም እትወቕዑ ኸአ፡ ደው ከተብልዎ የብልኩምን። ሕቶኹም ንሕጋውን ቅዋማውን ኣሰራርሓ ክሳብ ዝተመልከተ ክትቅጽልዎ ንላበወኩም ኣለና። ንሕና ብወገና ክሳብ መጨረሻታ ኣብ ጎንኹም ኣለና።" ክብል ገሊጹ። ስለዚ እዚ ድዩ ዘየኸሰስ? ወይ ብሕጋዊ መንገዲ ዘይረአ?

ፕሮፌሰር ተኪኤ ፍስሓጽዮን

አቐድሙ ኣብ ክፍላ 2001፡ ብፕሮፌሰር ተኪኤ ፍስሓጽዮን ኣብ ዝተወደበ፡ "ምስሊ ኤርትራ ኣብ ውሽጢ ዓሰርተ ዓመታት፡ ካበይ? ናበይ?" ዝብል መደብ ቴማ፡ ዝተፈላለዩ ውልቀ ሰባትን ምሁራት ኣካላትን፡ ሰብ መዝን ናይ መጽናዕቲ ጽሑፋት ኣብ ዘቕረቡሉ ዝነበሩ እዋን፡ ካብ ሚኒስትሪ ፍትሒ፡ ናይ ሃገረ ኤርትራ ፕረዚደንት ፍትሒ ኣቶ ጠዓመ በዩን 'ወን፡ ካብ'ቲ ናይ ምትእኸካብ ምንቅስቓስ ጉጅለ 15 ዝኸደዎ ዝነበሩ ሕሳባት ፖለቲካ ብምብጋስ፡ "መንግስትን ግምባርን ኣብ ናይ ሚኒስትሪ ፍትሒ ስራሓት ምትእትታው ይገብሩ ከም ዘለዉ፡ ፕረዚደንት ሃገረ ኤርትራ ኣቶ ኢሰያስ ኣፈወርቂ ኣብ ኩሉ ስርሓት መንግስቲ ጣልቃ ብምእታው ምስራሕ ከለእዎም ከም ዘሎ፡ ኣብ 1996 ንምእዋጅ ፍሉይ ቤት ፍርዲ ዝወጸ አዋጅን ቅዋም ዘይምትግባርን፡ እቶም ናይ ሕጊ ሰብ ሞያ ኣብ እዋኑ ክንቓወሞ ብዘይምክኣልና፡ ዕንደራ ግምባርን ፕረዚደንትን ኣብ ልዕሊ ትካላት ፍትሒ ጥርዙ በጺሑ" ከም ዘሎ ብምምልካት ነቐፉ።

እዚ ኣበሃህላ እዚ ምስቲ ኣቐዲሙ ሚኒስተር ሃይለ ወልደትንሳኤ (ድሩዕ)፡ ፕረዚደንት ነቲ መንግስታዊ መዋቕር ዝቆጸጸር ተመሳሳሊ መዋቕራት ብምፍጣር፡ ብመንገዲ ግምባር ንህይወት መንግስቲ ይቆጸጸሮ ኣሎ። ግምባር ንትካላት መንግስቲ ተኪኡ ይሰርሕ ኣሎ ኢሉ ዝነቐፎ ብማዕረ ዝኸይድን፡ ብምርድዳእ ዝቕረበን ኢዩ ነይሩ። ኣብ እዋኑ ብፕረዚደንት ፍትሒ ሃገረ ኤርትራ ኣቶ ጠዓመ በዩን ናይ ዝቕረበ ጽሑፍ ቅዳሕ፡ ጥብቆ ተመልከት፡- <http://mereja.com/forum/viewtopic.php?f=32&t=61893&mobile=on>

ፕረዚደንት ፍትሐ ኣቶ ጠዓመ በዩን፡ ካብዚ ሕዳር ሕጻናት ብምብጋስ፡ ንብሕጊ ምቕያድ ናይ ሰመረ ከሰተ ፖለቲካዊ ትርጉም ንምትሓዝ፡ ሰመረ ከሰተ ብሃገራዊ ጸጥታ ተታሒዞ ኣብ ትሕቲ ሕጊ እንዳሃለወ እንከሎ፡ (ኣብዚ ክንጸር ዘለዎ ኣብ ትሕቲ ፖሊስ ዝቐየድ ሰብን፡ ኣብ ትሕቲ ሃገራዊ ድሕነት (ጸጥታ) ዝተሓዝ ሰብን፡ ነንበይኖም ኢዮም፡) ክንዲ ዝኾነ ፕረዚደንት ፍትሐ ኣቶ ጠዓመ በዩን፡ ነቲ ብሂል ናይ ጉጅለ 15 ሚኒስተር ሃይለ ወልደትንሳኤ (ድሩዕ) ብምድራዕ፡ ላዕለዎይ እዚ ፖሊስ ኤርትራ፡ ንፕረዚደንት ማሕበር ተማሃሮ ዩኒቨርሲቲ ኣስመራ ሰመረ ከሰተ፡ ናብ ላዕለዎይ ቤት ፍርዲ ክቐርቡሉ መጸዋዕታ ብምስዳድ፡ ነቲ ጉዳይ ናብ ናይ ብሕቲ ጋዜጣታት ከም ዝጋዋሕ ገይሩ፡ ኣብ 1ይ ዕለት ፕረዚደንት ማሕበር ተማሃሮ ዩኒቨርሲቲ ኣስመራ ሰመረ ከሰተ ኣይቀረበን፡ ደጊሙ ማእከላይ ዳኛ ናይ'ቲ ላዕለዎይ ቤት ፍርዲ፡ ፕረዚደንት ፍትሐ ኣቶ ጠዓመ በዩን፡ ኣብ 2ይ ግዜ መጸዋዕታ፡ ኣዛዚ 1ይ መደበር ፖሊስ ሒዞ ክቐርብ ኣዚዞ፡ ኣብዚ ቆጶራ እዚ ኢዮ ድማ ሚኒስተር ሃይለ ወልደትንሳኤ (ድሩዕ)"፡ ነዚ ኣብ ላዕሊ ዝገለጽናዩ ንጠቅስ፡- "ተማሃሮ ዩኒቨርሲቲ ኣስመራ ኣልዒልኩም ዘለኹም ሕቶ ሕጋውን ቅቡሉን ኢዩ፡ ክሳብ ናይ መፈጸምታ ዕላማ ሸቶኹም እትወቕዑ ኹኦ፡ ደው ከተብልዎ ዮብልኩምን፡ ሕቶኹም ንሕጋውን ቅዋማውን ኣሰራርሓ ክሳብ ዝተመልከተ፡ ክትቅጽልዎ ንላበወኩም ኣለና፡ ንሕና ብወገና ክሳብ መጨረሻታ ኣብ ጎንኹም ኣለና፡" ክብል ድጋፉ ሂቡ፡

ልክዕ ኣብ'ዛ ዕለት እዚኦ ኹኦ ተማሃሮ ዩኒቨርሲቲ ኣስመራ፡ ናብ ቀጽሪ ላዕለዎይ ቤት ፍርዲ ብምምጻእ ናዕቢ ኣካይዶም፡ ንብረት 'ወን የዕንዮም፡ ነዚ ብዝተፈላለዩ መልክዑ ኣንጻር ህዝብን መንግስትን ዝተቐመመ ዝተወደበን ኣዕናዊ ምንቅስቃሳት፡ ብሕጊ ከም ዘየሕትት ኮይኑ ክቕረብ ዝድለ ዘሎ፡

ካብዞም ብስም ጉጅለ 13 ዝጽውዑ ናብ ኣስመራ ዘይተጓዕዙ፡ ዶክተር በረኽት ሃብተስላሴ፡ ኻልድ በሽር፡ ልኡላ ገብረየሱስ ክኹኑ እንከለዉ፡ እቶም ናብ ኣስመራ ብምጻድ፡ ኣካይዳ ፕረዚደንት ኢሲደስ ኣፈወርቂ ኣብ ምምራሕ ኤርትራ፡ ጉጉይ ስለ ዝኾነ ስልጣኑ ከረክብን፡ ምስ መሳርሕቱ ክዛተን፡ ወዘተ.... እቲ ጽሑፍ ነዊሕን ዝተዘባረቐን መልእኽቲ ሒዞም፡ ናብ ኣስመራ ዝተጓዕዙ ኣባላት ጉጅለ 13 ኹኦ፡ ደው ኢሎም ካብ ዘለዉ ካብ ጸጋም<<< ናብ የማን>>> 1. ዶክተር ሃይለ ደባስ፡ 2. ዶክተር ኣሰፋው ተኸሰተ፡ 3. ካሳሁን ቸኮል፡ 4. ዶክተር ኣርኣዖ ደበሳይ፡ 5. ዶክተር ሙሴ ምስግና፡ 6. ዳዊት መስፍን፡ 7. ጳውሎስ ተስፋገርግሽ በዓታይ፡ 8. መርየም ዑመር (ውሪጥ)፡ ኮፍ ኢሎም ካብ ዘለዉ ማእከላይ>>> 9. ዶክተር ርእሶም ሃይለ፡ 10. መሓመድ ኸያር ዑመር፡፡

ዶክተር ሉኡላ ገብረየሱስ

ጉጅለ 13 ድሕሪቲ ናይ በርሊን ማንፌስቶ ዝብል ኣብ መርበባት ሓበሬታ ዝዘርግሐ ጽሑፋቶም ነቲ ዝነበረ ሕቡእ መደብ ናይቲ ጉጅለ 13 ምትእስሳርን ዋንነቱ ናይ ካልእ የእዳው ከም ዘለዎ ምስ ተገንዘቡ መበገሲ ናይቲ ጉዳይ ውን ቅኑዕ መስመር ኣትሒዝና ንምእራም ዝግለመ ዘይምጅኑ ድሕሪ ምርግጋጽ ገለ ኣባላት ናይዚ ጉጅለ ዶክተር ሙሴ ምስግናን ዶክተር ሉኡላ ገብረየሱስን የእዳውዎም ስሒቦም

እቲ ካልኣይ ነገር ነዚ ተጀውሞ ዘበጋገስናዮ፡ ብወልቃዊ ጥቕምናን ስምዒታትናን ምጅኑ ይገልጹ ኣለው። ዝኾነ ምክንያት ኮነ ጭብጢ ከም ዘይብልና፡ ንናይ ህዝቢ ይኹን፡ ሃገራዊ ረብሓ ከም ዘይንግደስ ገይርም ይገልጹልና ኣለው። እዚ እቲ ካልኣይ ጉዳይ ኢዩ።

ንናይ ህዝብን ሃገርን ረብሓን ዝግለመ ነይሩ እንተዝኾውን፡ ስለምንታይ እቲ ውዲታዊ ማእለማ ኣብ ወጻኢ ሃገር፡ ካብ ናይ ህዝብን መንግስትን ሃገርን ከውሊ ጎልበዖ ምውድዳብ፡ ኣንጻር መንግስትን ህዝብን ይካየድ ነይሩ። ነዚ ናይ ዕንወት ምስጢራዊ ምትእኽኻብ ኣብ ረብሓ ህዝብን ሃገርን ምጅኑ ዘነጻጽን ዘብርህን ዝኾነ ሓቂ የለን። ስለዚ ነዛ ሃገር ንምዕናውን፡ መንግስቲ ንምቕያርን፡ እቲ ውዲት ንግመታት ክስረሓሉ ዝጸንሐ ምውድዳባት ኢዩ ነይሩ። ስለዚ እዚ ድዩ ካብ ተሓታትነት ነጻ ዝገብር? ነቲ ህዝብን መንግስትን ዝሃበካ ሓላፍነት ተጠቒምካ፡ ኣብ ውልቀ ረብሓኻ ንምውጻል ምስ እትሰርሕ እኮ፡ ናይ ኤርትራ ገበናዊ መሰገጋሪ መቕጽዒ ሕገ፡ ዓንቀጽ 656/658/ለ ብምትሕልላፍ፡ ካብ 10 ዓመት ዝፈኸሰ ናይ ማእሰርቲ መቕጽዕቲ፡ ክሳብ ናይ ሕልልቲ ማእሰርቲ ዘቕጽዕ ገበናዊ ፍጻመ ምኻኑ፡ እዞም ብስም ጉጅለ 15 ዝፍለጡ መራሕቲ መንግስቲ ዝነበሩ፡ ኣንዳዕዲዕም ዝፈልጥዎ ዘጽደቑ ሕገ ኢዩ። እዚ 'ውን ብመሰረት ሕገ ኤርትራ፡ ኤርትራ ናይ ሞት መቕጽዕቲ ካብ ዘይብይና ሃገራት ሓንቲ ብምጅናዮ ኪኒኡ ዘይሰገረ፡ ስለዚ ኣየናይ ኢዩ እቲ ብሃገራዊ ረብሓ ዝተሰርሐ ተግባር፡ እቲ ንምዕናው፡ ንምድኻመ፡ ንምብርኻኽ፡ ዝተኣልመን ዝተወደበን ውዲት! ናብ ውልቀ ናይ ስልጣን ረብሓን፡ ናይ ገንዘብ ሃናፍናን ዘውስድ መንገዲ ዕንወት ድዩ፡ ከም ሃገራዊ ረብሓ ዝሕሰብ ዘሎ?

እቲ ሳልሳይ፡ እቲ ህዝቢ ይኹን መሪሕነት፡ ኣብ ልዕሊ ጉጅለ 15 ስጉምቲ ክወስድ ይሓትት ከም ዘሎ ይዛረቡ። ስቕ ምምራጽ፡ ባህሊ ህግደፍ ብምጅኑን፡ ካልእ ሃገራዊ ብድሆታት ስለ ዘለወን፡ ስጋብ ሕጂ ስጉምቲ ካብ ምውሳድ ከም እተቐጠቡ ይዛረቡ። እንተኾነ ክሕተትሉ ኢዮም። ኩሎም ዘይኮነ፡ እቶም ገበን ዝፈጸሙ ክኸሰሱ ኢዮም ይብሉ ኣለው።

ሓደ ካብ መለለዩ ህዝባዊ ግምባር ስቕታ ኢዩ። ንሃገራት ብህውኸን ስምዒታዊ ድፊኢትን፡ ስጉምቲ ናይ ምውሳድ ባህሪ የብሉን። ከም ባህሪ ህዝባዊ ግምባር ንሃገራት ብህድኣት ርእዩ፡ ከምቲ ንሰራቕ ክሳብ ኣፍደገ ገዛኻ ኣሰንዮ እሞ፡ ምስ ጭብጡ ክትረትዮ ዝብሃል። ናይ ስቕታ ባህሊ ህዝባዊ ግምባር ከኣ፡ ብዘይ ጭቡጥ መርትዖታት ስጉምቲ ክወስድ ካብ ዘይምድላይ ዝሃንጸ እሩም ባህሊ ኢዩ። ህዝባዊ ግምባር፡ ከም ግምባርን መንግስትን ብሓባር ዝወስዶ ናይ ስቕታን መጽናዕትን ምስናድ ጭብጥታትን፡ ውልቀ ሰባት ስልጣናዎም ተጠቒሞም ዝወስድዎ ናይ ብልሽውና ስጉምትን ከኣ፡ ክልተ ዝተነጸጸለ ከይዲ ኢዩ። ስለ ዝኾነ ኢዩ ኸኣ፡ ግምባርን መንግስትን ኣብ ጉዳይ ጉጅለ 15 ንድምጺ ህዝቢ ክሰምዕን፡ ካብ ትርግታ ህዝቢ ተበጊሱ ንናይ ህዝቡ ስምዒት ንምርዋይ ጥራይ ዘይኮነ፡ ህዝብን መንግስትን ግምባርን ዝተነጸጸለ ዘይስጡም ስጉምቲ ንዘይምውሳድ፡ ናይ ሓባር ሪኢቶ ንምጥራይ ኢዩ ስቕታ መሪጹ ነይሩ። ናይ ህዝብን ግምባርን መንግስትን ሪኢቶን ስምዒትን ምተጠግግመ ኸኣ፡ ንኹሉ ሰነዳዊ ጭብጥታቱ ኣብ ኢዱ ምስ የእተወ፡ ናብ ቀይዲ ኣምሪሕዎም። ኣብዚ ክንጻር ዘለዎ፡ መንግስትን ግምባርን ካብ ህዝቢ ዝፈልዮም ነገር እንተነይሩ፡ ህዝቢ ኣብ ጉዳይ ጉጅለ 15 እኹል መሪጻእታ ነይሩዎ ኢዩ። እኹል መትርዖ ግን ኣይነበሮን። ግምባርን መንግስትን ከኣ፡ ናይ ህዝቢ እኹል ግንዛቤን

መረዳኝታን ነይሩዎም ኢዩ። እቲ ኣብ ህዝቢ ዘይነበረ መረጋገጺ ጭቡጥ ሰነድ ግን፡ ኣብ ግምባርን መንግስትን ኢዩ ነይሩ። ነዚ ንምውህሃድ ኢዮም ግምባርን መንግስትን፡ ናብ ተራ ህዝቢ ወሪዶም እቲ ሓቂ ብምግላጽ፡ ንሃገራዊ ረብሓ ንምሕላው ምርግጋእን፡ ጸጥታን ሰላምን ናይታ ብደም ሰማእታት ዝመጸት ሃገር ንምውሓስ ዝሰርሑ ዝነበሩ። ከም ውጺኢቱ ኸኣ፡ ህዝቢ ኣብ ወጻኢ ይኹን ኣብ ውሽጢ ሃገር፡ ጠለባቱ ኣብ ልዕሊ ጉጅለ 15 እንታይ ከም ዝበለ፡ ኩላትና እንፈልጦ ናይ ትማሊ ተዘክሮ ኢዩ።

10. ኣብ ጥቅምቲ 2000፡ ኣብ ወጻኢ ዝነበሩ 13 ፍሉጣት ምሁራንን ሞያውያንን ኤርትራውያን፡ ክታሞም ዘንበርሉ ውልቃዊ ደብዳቤ ናብ ኢሰያስ ሊኢኹም። ኣብ ኢድ መራኸቢ ብዙሃን ምስ በጽሑት፡ "ማኒፊፊስቶ በርሊን" ብዝብል ስም ክትፍለጥ ጀመሩ። ኣብታ እተላእከት ደብዳቤ፡ ስልጣን ናይቲ መንግስቲ፡ ኣብ ኢድ ሓደ ሰብ ምጥቕላሉ፡ ኣብ ልዕሊ ሓሳብኻ ብነጻ ናይ ምግላጽ መሰል ዘርእዮ ተጸራርነት ብምንቃፍ፡ ነቲ ዝነበረ ኩነታት ብዝምልከት ዝርርብ ክግበር፡ ቅዋም ኣብ ግብሪ ክውዕል። ሓባራዊ መሪሕነት ክህሉን፡ ፍሉይ ቤት ፍርዲ ክፈርስን፡ ካልእ ጽገናዊ ለውጥታት ክግበርን ጸዊዖም። ካብቶም ክታሞም ዘንበሩ፡ ወኪል ህዝባዊ ግምባር ኣብ ውድብ ሕቡራት ሃገራት፡ ከምኡ 'ውን ኣቦ ወንበር ኮምሽን ቅዋም ዝነበረ ዶክተር በረከት ሃብተስላሴ፡ ኣቦ ወንበር ማሕበር ረዲኤት ኤርትራ ነበር ኣቶ ጳውሎስ በዓታይ፡ ወናኒ ረድ ሲ ፓብሊ ሸር ኣቶ ካሳሁን ቸኮል፡ ሓላፊ ክፍሊ ጥዕና ህዝባዊ ግምባር ነበር ዶክተር ኣሰፋው ተኸስተ፡ ኻልድ በሸር (አሜሪካ)፡ ሚርያም .መ. ዑመር (ዓባይ ብሪጣንያ)፡ መሓመድ ኸያር ዑመር (ነርወይ)፡ ሙሴ ምስግና (ሸወደን)፡ ርእሰም ሃይለ (በልጅም)፡ ሉኡላ ገብረየሱስ (ደቡብ ኣፍሪቃ) ኔሮም። እንተኾነ እቲ ዝርርብ ብዘይ ፍሪ ከም እተወደአ እቶም ተሳተፍቲ የረድኡ። ጸኒሓ ሉኡላ ኣንሳሒባ።

11 ኣብ ሓምለ 2001፡ ናይ ማሕበር ተማሃሮ ዩኒቨርሲቲ ኣስመራ ኣቦ ወንበር ሰመረ ከሰተ፡ ንናይ መንግስቲ መደብ ክረምታዊ ማእቶት ተማሃሮ ዩኒቨርሲቲ ብዝምልከት ነቕፊታ ብምቕራብ ተኣሲሩ። ብኣማኢት ዝቐጸሩ ተማሃሮ ዩኒቨርሲቲ ተቐውሞ ብምግባርም፡ ኣብ ልዕሊኦም ግፋ ብምክያድ፡ ናብ ዊዓ (ደንካልያ) ንክረምታዊ ማእቶት ብሓይሊ ተላኢኹም። ብሰሪ ክቱር ዋዲ (ኮልቦ ዲ ሰሎ) ክልተ ሞይቶም። ጽባሕ ናይቲ ኣድማ፡ ማሕበር ተማሃሮ ዩኒቨርሲቲ ኣስመራ ተኣኒዱ። ህግደፍ ብዝቆጸጸሮ ናይ መንእሰያት ማሕበር ተተኪኡ። ሰመረ ብዝኾነ ገበን ኣይተኸሰሰን። ካብ ቤት ማእሰርቲ ድሕሪ ምምላጡ ድማ፡ ኣብ ወጻኢ ኣብ ደምበ ተቐውምቲ ኮይኑ ይነጥፍ ኣሎ።

ነዚ ናይ ዳን-ኮኔል ናይ ጥበቆ መወከሲ ሰነድ፡ ልዕል ኢልና ዝግባእ መልሲ ሂብናሉ ስለ ዘለና፡ ምድግጋሙ ኣድላይነት ስለ ዘይበሉ ሰጊርናዮ ኣለና።

ነቲ ቀዳማይ ክሲ፡ ጉጅለ 15 ዝኾነ ገበን ይኹን ዘይሕጋውን ዘይቅዋማውን ነገር ኣይፈጸመን ዝብል መልሲ ንህበሉ። ምክንያቱ ኣብ 2001፡ ኣንጻር ገለ መራሕቲ ናይ ውዲት ጎስጓስ ዘካየዱ፡ ማእከላይ ኣብያተ ጽሕፈት ህግደፍ ኢዮን። እዚ ኣኼባታት ብማእከላይ ሸማግለ ይኹን ፈጻሚ ቤት ጽሕፈት ህግደፍ ዝጸደቐ ኣይኮነን። ሃገራዊ ባይቶ፡ ወይ ካቢና ማኒስተራት፡ ነዚ ኣኼባ ኣየጽደቑን፡ ወይ ንዕኡ ኣመልኪቱ ክትዕ ኣየካየደን።

ብመሰረት ቅዋማዊ መስርሒ ሕጊ ግምባርን፡ ቅዋማዊ ሕጊ ባይቶ ኤርትራ፡ ጉጅለ 15 ንክልቲኡ ቅዋማዊ ሕግታትን ሕጋጋትን ከም ዝገሃሱ፡ ብመርትዖ ልዕል ክብል መሊሰናዮን ኣብሪህናዮን ስለ ዘለና፡ ኣብዚ ምድጋሙ ግዜ ምብኻን ጥራይ ስለ ዝኸውን፡ ናብቲ ካልእ ክንሰግር፡-

ብቐንዱ ኣንጻር መሪሕነት ኤርትራ፡ ብፍላይ ኣንጻር ፕረዚደንትን ንሱ ዘቐሞ ትካላትን፡ ካብ ስልጣን ንምእላዩ ጎስጓስ ዘካየደን ዝጀመረን ጉጅለ 15 ኢዩ። ዓመተ 2001 እኮ፡ ድሕሪ ዓመተ 1999 ክልተ ዓመት ድሒሩ ዝመጽእ ዘሎ ዓመት ኢዩ። ደስ ህዝቢ በሃም ኮይኑ፡ ቁጽሪ ከም ዘይፈልጥ ኢዩ ተሓሲቡ። ኣንቱም ሰባት ህዝብኻ ማዕረ ክንድዚ ኣይንግቕን ኢዩ። ኣብ 1999 ንጉጅለ 13 ወዲብኻ ብምጎስጓስ፡ ብድሕሪት ኮይንኻ ብምድፋእን ብምርስሳንን፡ ባዕልኻ ንዘዳለኻዮ ወረቐት ብኻልእት ሰባት ከም ዝቐረበ ኣምሲልኻ፡ ኣንጻር መሪሕነት መንግስቲ ኤርትራን፡ መንግስታዊ ኣመራርሓን፡ ኣንጻር ቅዋማዊ ሕግን ሕጋጋትን ሕጋዊ ኣካላትን፡ ቀይደ በተኸ ዝኾነ ዕንደራ ምክያድን ምጎስጓስን እንታይ መሰየምታ ኢዩ ክወሃቦ ተደልዩ? እቲ ሓቂ ሃገር ኣብ ናይ ምክልኻልን ምውሓስ ሉኡላውነትን እንክላ፡ ኣብ ዓንኬል ከበባ ናይ ምድኻማን፡ ሓይላን ሓድነታን ኣጣሚራ ንኹሉ ናይ ተጸብኦ ውዲታት ቅልጽማ ኣሕቢራ ከይትቃለስ ንምግባራ እንዶ ኣይኮነን፡ ናይ 1999 ኣንጻራዊ ጎስጓስ ዝተኻየደ። እዚ ጎስጓስ እዚ ከኣ፡ ዋናታቱ

አባላት ጉጅለ 15 አይደሉም ነደሮም። ግምባርን መንግስትን አብ 2001 ነዚ እንዳ ሓደረ ዝጥምጥም ዝነበረ ዓሎቕ፡ አብ መርቡብ ሓበረታ ባዕላቶም አባላት ጉጅለ 13 ናብ ህዝቢ ዘርገሐሞ። አብ ናይ ብሕቲ ጋዜጣታት ኤርትራ ከም ዝዘርጋሕ ስለ ዝገበሩ፡ ምስቲ ዝተኻየደ አዕናዊ ተግባራት ብምዝማድ ከኣ፡ ግምባርን መንግስትን ግብረ መልሲ ንምሃብ ናብ ህዝቢ ወሪዶም። ነቲ ህዝቢ ሓዝዎ ዝጸንሐ ናይ መረዳእታ ምንጪ፡ ምስ ናይ መረጋገጺ ሰነዳቱ ዝያዳ አፍልጦ ህዝቢ አብቲ ጉዳይ ከም ዝግመቕ ተገይሩ። ስራሕ ናይ ሓደ መንግስትን ግምባርን ከኣ፡ እዚ አይ ካልእ ስራሕ የብሎምን።

ዳን-ኮኔል:- ዝኾነ ትካላዊ አካል የለን?

ድሩዕ:- እቲ ዝኾኑሉ ብዙሕ ውዲት ዝነበረ ምዃን አይደለም። አብ ዝኾነ ሚኒስትሪ እቲ ዝለዓለ ናይ ህግደፍ ቦዓል ስልጣን እቲ ሚኒስትር አይደለም። ዝኾነ አኼባ ሰሚናር፡ ወይ ዝኾነ ነገር ክህሉ ኸሎን፡ ማእከላይ ቤት ጽሕፈት ህግደፍ ናይ ክትዕ ይኹን፡ ናይ ሰሚናር ወረቓቕቲ ክልእኻ ከለዎ፡ ነቲ አኼባ ዝውድቦ እቲ ሚኒስትር አይደለም።

አብዚ ናይ ጥሪ አኼባ ንዓና አይሓበሩናን። ንአብነት አብ ሚኒስትሪ ንግድን ኢንዱስትርን፡ ንሓለፍቲ ጨናፍርን ክፍልታትን፡ አብ ሚኒስትሪ ዘለዉ ናይ ህግደፍ ናይ ጨናፍር ሓለፍትን ዓዲሞም። አብ ካልኣት ሚኒስትርታት 'ውን ከምኡ። ብኸምዚ አገባብ ኅስገስ ጀሚሮም።

ከብድን ሕቕን ምስ ኮንካ ከመይ ኢሉ ከምቲ ልሙድ አሰራርሓ ክኸይድ። ነቲ ግምባርን መንግስትን ንምፍራስ ውጥን እንዳሰራሕካ እንከለኻሲ፡ መንግስቲ፡ ቦል ክፈርስ ይደሊ አለኹ እሞ፡ መደባት ናይ ዘካይዶ አኼባ ከምዝን፡ ከምትን አይደለም። ኢሉ ዛዕቡኡ ሰሪዑ ከርእየካ ትጽቦ እንተሃለኻ፡ ሎሚ እኮ ከምቲ ናይ ትማሊ አይኮነን ዘሎ አካይዳኻ። እቲ ናይ ትማሊ አካይዳኻ ካብ ተቐየረ፡ ናይ ሎሚ ዛዕባ ዘይተነግረኒ ትብል እንተሃለኻ፡ የዋህነት! ጥራይ አይደለም። ስለዚ ካብዚ ብምብጋስ ንጨናፍር ህግደፍን ትካላተንን ዝተመደቦ ናይ ጥሪ አኼባ አይተሓበረኩምን። ነቶም አብዚ ጉዳይ ኢድ ዘይነበሮም አካላት ግን፡ ከምቲ ልሙድ አካይዳ አይ ተሓቢርዎም እቲ አኼባ ተኻይዶ።

እዞም አኼባታት አይተሓበሩናን፡ ዕላምኦም ትሕዝቶኦምን እንታይ ምዃን ዝፈለጥናዮ አይነበረን። ህዝቢ ካብ አኼባ ድሕሪ ፋሕ ምባሉ ገለ ሰባት ናባና ብምምጻእ፡ ውዲት ይእለም ከም ዘሎ ምስ ሓበሩና ኢና ክንፈልጥ ዝኸአልና። ጽባሕ ንግሆ ጸሓይ ከም ዘይንሪኦ ዝፈርሑ 'ውን ከይተረፉ ነይሮም።

ከም ግቡእ ትሕዝቶ ዛዕባ አኼባን፡ ዕለተ አኼባን ክንገረኩም 'ውን ግቡእ አይነበረን። ምክንያቱ አንጻሩ ኢኹም ተሰሊፍኩም ዘለኹም። ሓንቲ ተጻዋቲት ጋንታ ኩዕሶ እግሪ፡ ከመይ ገይራ ትከላኸል? ተጥቅዕ? ነታ መጋጥምታ ትሕብራ አይመስለናን። ስለዚ ብመንጽር ናይ ጸወታ ኩዕሶ እግሪ 'ኳ እንተዘይረኣናዮ፡ ብምዝማድ ክረኦ እንከሎ ግን፡ ንምታይ ዕላማ አይ ክንገረኩም? ንስኻትኩም እኮ ብድልየትኩም፡ ካብቲ ናይ ሓባር መትከላዊ ከይዲ ዕላማ፡ ዘቢልኩም ወጺእኩም ኢኹም ዘለኹም።

አብዚ አኼባታት፡ "ዓባይቲ ሰብ መዚ መንግስቲ፡ ተምበርካኺ መርገጺ ብምሓዝ፡ ወያነ ግሰጋስኡ ክቕጽልን፡ ንምልእቲ እዛ ሃገር ክሕዛን ይምህሉ ነይሮም" ክብሉ፡ ነቶም አኼባታት ሓቢሮሞም።

ብመሰረት አሜሪካን ሩዋንዳን ዘቕረበኦ ናይ ሰላም ስምምዕ ክንቅበሎ እንተዘይከእልና፡ ሃገር ናብ ኢድ ሞግዚትነት ሕቡራት መንግስታት አሜሪካን፡ ውድብ ሕቡራት ሃገራትን ነረክባ ማለት እኮ፡ ብተዘዋዋሪ እቲ መለስ ዜናዊ አብ ሚያዝያ 1990፡ ምስ አባል ማእከላይ ስለያ አሜሪካ (ማወስ) ፓወል ቢ ሀንዝ ዘካየዶ ቃለ መሕትትን፡ ምስቲ ሀርማን ኮህን አብ ድሮ ነጻነት ዝአመሞ ናይ

ለንደን ስምምዕን ንምስናይ ዝዓለመ እንዶ ኣይኮነን፡፡ ዊዲዮ ተኣሊሙ ዝነበረ፡፡ ንወያነ ኣፍ-ደገ ከፊትካ የእተኻዮም፡፡ መስኮት ከፊትካ ሓቢእኻዮም፡፡ ናብታ ገዛ ዝኣትውሉ ነጻ ባብ ኣርሒኻ ኣለኻ፡፡ ስለዚ ቀቅድሚ ወያነ እንዳ ተኮሰካ፡፡ ወይ ማዕረ ኣዘዘቲ ኩናት ወያነ ኮይንና ኣይተኮሰናን፡፡ ኣይኣዘዘናን እንተኾይኑ እቲ ሕቡ፡- "ደርህ ሓረድካዎ መተት፡ ነጹኻዎ መተትዮ ነገሩ፡፡"

ነቲ ኣብ ሰሚናር እተኻፈለ ህዝቢ ዘሰንብድ ኢዩ ነይሩ፡፡

ግድን 'ምበር ክሰንብድ፡ እምነት ዘንበረሎም ከም ታቦት ዝርእዮም ዝነበሩ ክኸሕድዎ እንከለዉ፡ ህጻውንቲ ደቁ፡ ኣይ ካብ መርዓ፡ ኣይ ካብ ደርዓ፡ ነጻነት ንምምጻእ ዝኸፈሎ መስዋእቲ ንዝተደርመመ ጸግሪ ኣዴታት፡ ጌና ልበን ከይተደበሰ እንክሎ ኢዩ እኮ፡ ቦኸርን ሕሳስ ልደን ናብ መስዋእቲ ተኸፊሉ፡ ነዛ ሃገር ሉኡላውነታ ዓቂብዎ፡፡ ህዝቢ ነዚ ጉዳይ ክሰምዕ እንከሎ ይሰንብድ እዉ፡ ከመይ ዘይሰንብድ!!!!

ኣብቲ ኣኼባ ተወዲቦም ዝኣተው ሰባት ብምንባርም፡ "መንግስቲ ደንጉዩ ኣሎ፡ ኣብ ልዕሊ እዞም ሰባት ሰጉምቲ ክውሰድ ኣለዎ፡፡" ኢሎም፡፡ እዚ ነቲ ህዝቢ ኣለዓዲልዎ፡፡

ህዝቢ እኮ ኣእምሮ ኣለዎ፡፡ ምልዕዓል ናይ ሰባት ኣየድልዮን ኢዩ፡፡ እቲ ጉዳይ እኮ ኣብ ልዕሊኡ ኢዩ ዘጋጥም ዘሎ፡፡ ንቐስሊ ናይ'ቲ ህዝቢ ካልእ ሰብ መጺኡ ነጋሪ ዘድልዮ ኣይመስለናን፡፡ ካልእ ሰብ መጺኡ ኸኣ ኣይነገሮን፡ ነቲ ዝነበሮ መረዳእታ ኣብ ምህብታሙን ምዕማቕን መረጋገጺኡ ንምዕባይን ግን፡ ተኣኪቡ ዘትዩ፡፡ ንምልዕዓሉ ዝተገብረ ካልእ ውዲት ግን ኣይነበረን፡፡ ባዕሉ ካብ ኮፍ መበሊኡ ተሰእ! ከይተባህለ ተሳዒሉ ዝነበረ ህዝቢ ኢዩ፡፡

ዳን-ኮኔል:- እዚ ልክዕ ከም'ቲ ኣብ 1978 ኣብ ኣሜሪካ ዘጋጠመ ይመስል፡፡

ዳን-ኮኔል ኣብዚኣ ባዕልና ክንምልሰልካ፡ ኣብ ኣሜሪካ ዘጋጥም ኩነታት ምስ ኤርትራ ንምዝማድ ትሓሰብ እንተሃለኻ፡ ሓደ ናይ ሲኦል ቦታ፡ ወይ ገሃነም እሳት፡ ምስ ሓደ ምድረ ገነት ከም ምንጽጻር ኢኻ ትገልጸ ዘለኻ፡ ኣብ ኣሜሪካ ዘጋጥም ኩነታት ኩሉ፡ ጌና ምስቲ ኣብ ገሃነም እሳት ወዲ ሰብ ብሓጥያትነቱ ክርእዮ ዝንገረና ኢዩ ዝመሳሰል፡፡ ንመዘከርታ ክኾነካ፡ ንጥቕሲ ሰውእ ዶክተር ሳልሕ መኪ ኣብ ቲቪ ኤሪ ዝሃዐ መግለጺ ከነዘክረካ፡ "ኤርትራ ከም ኣሜሪካ ክትከውን ትብህግ ዶ?"

ተባሂሉ ምስ ተሓተተ፡ "ንኤርትራ ከም ኣሜሪካ ክትከውን ምብሃግ፡ ነቲ ዝተኸፍለ መስዋእቲ ከም ምኸሓድ ኢዩ ዝቐጽሮ፡፡" ክብል ገሊጹ፡፡ ኣሰዒቡ፡- "ኣብ ኣሜሪካ ኣብ ነውሱ-ወከፍ 7 ደቐቕ ሓደ ገበናዊ ፍጻሜ ይፍጸም፡፡" ክብል ኣሰሚራሉ፡፡ ስለዚ እቲ ናይ 1978 ኣብ ኣሜሪካ ዘጋጠመ፡ ናይቶም ሰይጣውንቲ ናይ ቅትለት ጸወታ ኢዩ፡፡ እዚ ናይ ኤርትራ ናይ 2001 ተረኽቦ ኸኣ፡ ንሓንቲ ጌና እግሪ ተኸለ ዘላ ሃገር ንምድሓን ዝተኻየደ ናይ ቃልሲ ምርጫ ኢዩ፡፡

ድሩዕ:- እቲ ዝኸፍኤ ዝገበርዎ፡ ዳይሬክተር ተለቪዥን ኤርትራ ዓሊ ዓብዱን፡ ካልእ ታደሰ እተባህለን፡ ክልቲኦም ኣብቲ ኣኼባ ኢዶም ብምልዓል፡ "መንግስቲ ሰጉምቲ ክወሰድ ኣለዎ፡፡ ክኣሰሮም ኣለዎ፡፡" ኢሎም፡፡ እተቐመመ ኢዩ ነይሩ፡፡ እንተኾነ እዚኣቶም መን እንታይ ኢሉ፡ ሰባት ከም ዝሕብሩና ኣይፈለጡን፡፡

ቆንጨልካ ናይ ዓሊ ዓብዱን፡ ናይ ኣሮን ታደሰን ምምጻእ ካልእ ስእሊ ምቕራብ፡ ንምንታይ ናይ'ቲ ኣብ ኩሉ ኩርንዓት ናይ ዝተኻየደ ኣኼባታት ዘይገልጽኩም፡ ወይ ዘየነጸርኩም፡፡ ኣብ እዋኑ ኣሮን ታደሰ ከም ኣባል ሃገራዊ መርሓ ምንባሩ መጠን፡ ናብ ሚስተር ሃይለ ወልደትንሳኤ (ድሩዕ)ን፡ ሚኒስተር ማሕሙድ ሸሪፎን ዝቐረበ ኣፍልጦ ስለ ዝነበሮ፡ ሓላፊ ናይ ኣውግት መሸጣ

መጻሕፍቱ ኸአ ብምንባሩ፡ ምስ ስርሖ ዝተኣሳሰር ከአ፡ ምስ ብዙሓት ድምጻውያን ደረፍትን፡ ናይ ትልሂት ኣካላትን ደረሰትን፡ ናይ መድርኽ ተዋሳኒትን ናይ ፊሊም ኣውራታትን ብቐጻሊ ይራኸብ ስለ ዝነበረ፡ ንምውዳቡ ሓሲቦም ኣይሰለጠምን። ናቱ ናይ ተቐውሞ ሓሳብ ኣብ እዋኑ ኣቐረቡ። ንዳይረክተር ጀነራል ዓሊ ዓብዱ 'ውን፡ ኣባላት ጉጅለ 15 ኣብ መደበር ቲቪ-ኤሪ ቀሪቦም ሓሳቦም ከቐርቡ ሓቲቶም፡ ናይ ሽዑ ሚኒስትር ዜና ዝነበረ፡ "መንግስትን ግምባርን ብዛዕባ እዚ እትብልዎ ዘለኹም ዛዕባ፡ ኣብ ቲቪ-ኤሪ ክሳብ ዝኾነ ሓሳብ ዘየቐረቡ፡ ክትቀርቡ ኣይትኸእሉን ኢኹም።" ዝብል ምላሽ ስለ ዝተዋህቦም፡ ብድፉን ድሌት ንሓሳብና ክሳብ ዘይተቐበሉ፡ ንሳቶም ኢልካ የእዳውካ ናብዞም ሰባት ምቕሳር፡ ውጹኢት ናይ ስዕረትካ ዘይምቕባል ኢዩ። እንተ ሰባት መጻኦም ይሕብሩና ነይሮም ዝበልኩሞ ግን፡ እወ ምውድዳብኩም ቀጻሊ ክሳብ ዝነበረ፡ ክውንን ዘይክውንን ሓበሬታ ክትእክቡ ባህርያዊ ኢዩ ነይሩ። ብዛዕባ ዓሊ ዓብዱን ፍጻሜ ተረኽቦ ጥሪ 21፡ ብፍሉይ ኣርእስቲ ብሰፊሕ ክንገልጸ ኢና።

ስለዝህሉ ሓደ ዓይነት ሰባት፡ ማለት ዓሊ ዓብዱን ኣሮን ታደሰን፡ ኣብ ካልእ ኣኼባ ብምኻድ፡ ብተመሳሳሊ ኢዶም ብምልዓል መንግስቲ ስጉምቲ ክወስድን ክኣስሮምን ኣለዎ ኢሎም። ናብ ካልእ እተፈላለዩ ኣኼባ ይኸዱ ነይሮም። እንተኾነ ዓልን ኣሮን ታደሰን፡ ኣብ ካልእ ኣኼባ ሓደ ዓይነት ሪኢቶ ከም እተዛረቡ፡ ሰባት ንዓይ መጻኦም ከም ዝሕብሩኒ ኣይፈለጡን። ስለዝህሉ እተቐመመን እተወደበን ነገር ኢዩ ነይሩ።

እዚ ምድግጋሙ፡ ከምቲ ብተመን ዝተነድፈሱ፡ ብልሕጺ ተዳህሉ፡ ኮይኑ ኣሎ እዚ ጉዳይ....

ዳን-ኮኔል:- መን ኢዩ ኣሮን ታደሰ፡ ካብ ሚኒስትርታት ድዩ?

ድሩዕ:- ናይ ህግደፍ ናይ ጨንፈር፡ ወይ ከምኡ ዝኣመሰለ ሓላፍነት ሕጂ ሂቦም ኣለው። ናይ ኣውገት መደበር መጻሕፍቲ ሓላፊ ዝነበረ ኢዩ። ኣብ ግዜ ብረታዊ ቅልሶ ኣባል ሃገራዊ መርሓ ዝነበረዩ። መንገዲ ፖርት ሱዳን ኣብ ስዋኪን ጋራጅ ስለ ዝነበረና ኣቡኡ ነይሩ፡ ሓላዊ መኻዚኖ ዝነበረ ኢዩ።

ብጣዕሚ ዘሕዝን መግለጺ፡ እንታይ ማለት ኢዩ? "ሓላዊ መኻዚኖ ነይሩ።" እዚ ብድዑ ኢዩ። ውድብ ሓደ ካብቲ ብውሑዳት ምስ ጀመረ፡ ናብ ዝልዓለ በሪኹ ምስ ዓቦዩ ንብረት ይውንን። ነቲ ንብረት ዘመሓድሮ ሰብ ይደሊ። ነቲ ንብረት ዘቐምጠሉ መኻዚኖ ጥራይ ዘይኮነ፡ መኻዚኖታት 'ውን ይሰርሕ። ነቲ መኻዚኖ ብግቡእ ዝሕዘሉን ዝከታተለሉን ሰብ ከኣ ይምድብ። እዚ ምግዳል እንዶ ኣይኮነን? እዚ ነታ ሃገር ንምምጻእ ኣብ ዝካየድ እጃም፡ ውድብ ኣብ ዝመደበካ ቦታ ኾይንካ ዕማምካ ምስልሳል እንዶ ኣይኮነን? ነዚ ምቁንጻብ ንባዕሉ እሞ ኸአ እቲ ዘቆናጽብ ዘሎ ናይቲ ግምባር ዝዓቦዩ ካድሮን መምህርን ኮይኑ ዘገልገልን፡ ብደረጃ ሚኒስትር ኮይኑ ካብ ዝሰርሕ ሰብ፡ እዚ ቐል እዚ ክወጽእ ናይ ብሓቂ ዘገብሩ ኢዩ። ምኻንን ክበደን ረዚንን ዝተኸፍለ መስዋእቲ፡ "ተጠላቂና!!!" ዝብል መግለጺ ካብ ዝሃበ ሰብ፡ እዚ ቐሊል ኢዩ።

ዳን-ኮኔል:- ስለዝህሉ ሕጂ ዝቐልቀሉ ዘለዉ ሰብ መዓልቲ ኢዩ።

ዝገርም ኢዩ ናይ ባጫን ልግጫን ሕቶ፡ እሞ ኸአ ካብ ሓደ ናይ ባዕዲ ዜጋን ሰላይን ዝወጽእ!

ድሩዕ:- እወ እቲ ካልእ ህዝቢ በዚ ጠቕነ ኣዝዩ ሰንቢዱ ስለ ዝኾነ፡ እዞም ሰባት በዓል መን ኢዮም? እንታይ ገበን ከ ኢዮም ፈጸሞም? ክብል ሓቲቱ። እቶም ነቲ ጎስጓስ ዘካይዱ ዝነበሩ መራሕቲ፡ ደሓር ክትፈልጡ ኢኹም ዝብል መልሲ ሂቦም።

እወ ሓቆም። ኣብ መዓልቱ ዘይወጽእ ሓቅን፡ ኣብ ዕድሚኡ ዘይበሊ ጨርቅን ስለ ዘዩ፡ ኣብ መዓልቱ ክፈልጥዎ ምኻኖም ሓቢሮም። እነሆኳ ሳላ ዝሃለናን ዝቐነና፡ "ኩሉ ንምርኣይ፡ ምቕናይ ጥራይ፡ ምቕናይ!" ድዩ ዝበለ እቲ ድምጻዊ?

ከምዚ ዓይነት ሃገራዊ ክህደት እንተድኣ ተፈጸሙ ኮይኑ፡ ንምንታይ ናብ ሰሚናር ይመጽእ፡ ስጉምቲ ይውሰድ ደሓር ይሕብረና ክብሉ፡ ሰባት ሕቶ ኣልዒሎም፡ ስለዚ ኩሉ ሰብ ገለ ዝተጠጅኦ ነገር ከም ዘሎ ክፈልጥ ክኢሉ፡፡

እዚ ናብ ህዝቢ ምሕባር፡ ንህዝባዊ ዕላማ ኢዩ፡፡ ዋና ናይዚ ጉዳይ እኮ፡ እቲ ረዚን መስዋእቲ ብህይወቱን ንብረቱን ዝኸፈለ ህዝቢ ክሳብ ዝኾነ፡ ነቲ ህዝቢ ጉዳይካ ኣብ ከምዚ በጺሑ ኣሎ ኢልካ ምሕባር፡ ካብ ዘድሊ ሕንፍሽፍሽን ስምዒታትን ምእላይን፡ ማእዘኑ ንምስትኽኻልን ዝግለመ ኢዩ፡፡ እዚ ሕቶ እዚ ህዝባውን ሃገራውን ሕቶ ክሳብ ዝኾነ ኸኣ፡ ናብ ህዝቢ ተሓቢሩ ኣቐዲሙ ስጉምቲ ክውሰድ ነይርዎ ዝበሃል እንተኾይኑ ኸኣ፡ ህዝቢ ምፍላጡ ኸ እንታይ ዘኸትሎ ጸገም ኣለዎ?

ንሕና ነዚ ምስ ሰማዕና፡ ልክዕ ከምኡም ዘይሓላፍነታውያን ክንከውን ኣይደለናን፡፡ ምኽንያቱ ኣብ ህዝብን ካድራትን ብዙሕ ምድንጋራት ነይሩ፡፡ ኣውራጃውን ሃይማኖታውን ፍልልይ ብምግባር፡ ብትሕቲ ሃገራውነት ዝሰርሑ ኣለው ክብል ህዝቢ ክዛረብ ጀሚሩ፡፡

እዞም ሰባት እቲ ዝብልዎን፡ እቲ ኣብ ባይታ ዝገብርዎን እግርን ከበርን ኢዩ ኮይኑ ዘሎ፡፡ ግምባርን መንግስትን ዘይሓላፍነታዊ ኣኼባታት ኣካይዶም፡፡ ዋእ! ኣብ መንበሪ ገዛ ናይ ሚኒስተር ሃይለ ወልደትንሳኤ (ድሩዕ)ን፡ መንበሪ ገዛ ሚኒስተር ጴጥሮስ ሰሎሞንን፡ ካብ ወጻኢ ንዝመጹ መንእሰያት ገ-ጎሊልካ ኣኼባታት ይካየድ ኣይነበረን ድዩ? ካብ ናይ ዩኒቨርሲቲ ተማሃሮን ኣባላት ሃ.ማ.ማ.ተ.ኤ.ን ዝነበሩ ጎጅልካ፡ ፍሉይን ዕጽወን ኣኼባታት ኣይተጸውዐን ድዩ? ስልጣን ናይ ኤርትራዊ ሽወደናዊ ሙሴ ኤፍሬምን፡ ፕረዚደንት ማሕበር ተማሃሮ ዩኒቨርሲቲ ኣስመራ ነበር ሰመረ ከሰተ፡ ኣብ እንዳ ሚኒስተር ጴጥሮስ ሰሎሞን እንዶ ኣይኮነን ኣኸለል ስልጣን ተደፊእሎም፡፡ ስለዚ እቲ ዘይሓላፍነታዊ ምኻን ኣባላት ጉጅለ 15 ኢኹም ጀሚርኩም፡፡ ጉዳይ ሃይማኖትን ኣውራጃን ዝምልከት፡ ናይ ሚኒስተር ማሕሙድ ሸሪፎ ናይ መጀመርታ ቃለ-መሕትት ኣብ ጽጌናይ፡ ካብዩናይ ማእዘን ድዩ ነይሩ መበገሲኡ? ሚኒስተር ሳልሕ እድሪስ ከክያ ሀ.ግ.ደ.ፍ. ንጃንጃ ዓረብ ጸቐጥዎ፡ ኣነ ብጃንጃ ዓረብ ኢየ ተማሂረ፡፡ እዚ ስርዓት ኣንጻር እስልምና ኢዩ መርገጺኡ፡፡ ፕረዚደንት ኢሲያስ ኣፈወርቂ ኣብ ልዕሊ ጃንጃ ዓረብ ፎብያ ኣለዎ ተባሂሉ ኣይተነግረን ድዩ? ኣብ እምባሶይራ ሆቴል ዝካየድ ዝነበረ ምውድዳብን ምትእኽኻብን ዕላምኡ እንታይ ድዩ ነይሩ? እቲ ምንቅስቃስ ናይ ጉጅለ 15፡ ኣብ ትሕቲ ጸረ-ሃገራውነት ዝግሰል እንዶ ኣይኮነን ዝካየድ ነይሩ? እስከ ተመሊስና ንድሕሪት ንፈትሾ፡፡

ስለዚ ንጌጋ ብጌጋ ክትእርም ኣይከኣልን ኢዩ ኢልና፡፡ እዚ ሓደገኛ ኢዩ ኢልና፡፡ ገበን ዝፈጸመ ሰብ እንተድኣ ኣሎ ኮይኑ፡ ብሕጋዊ መንገዲ ክረኣ ኣለዎ፡፡ ስለ ዝኾነ ናይ ማእከላይ ሽማግሌን ናይ ሃገራዊ ባይቶን ኣኼባ ክግበር ሓቲትና፡፡ እቲ ስሩዕ ናይ ኣኼባ ግዜ ድሮ ሓሊፉ ነይሩ፡፡

ጌጋ ኣብ ርእሲ ጌጋ ዝፍጽም ዘሎ እዚ ጉጅለ እዚ ኢዩ፡፡ ነቲ ዝሓተቶ ዘይሕጋዊ ኣኼባን ትሕዝቶኡን፡ ካብ ግምባርን መንግስትን "ትጋገዩ ኣለኹም" ዝብል ስድራ-ቤታዊ ምላሽ ዝሃበ ድዩ ንነገራት ብጌጋ መንገዲ ዝወስዶም ዘሎ? ወይስ እቲ ደሪቕ ጌጋ ኣብ ርእሲ ጌጋ እንዳኸመረ ዝኸይድ ዘሎ ባእታ? ንጹር ይመስለና፡፡ ስሩዕ ኣኼባ ሃገራዊ ባይቶ፡ ምስ ወጥሪ ኩናት መግልታት የሕሊፉ ድኣ ምበር፡ ኣብ ግዚኡ ተኻይዶ ኢዩ፡፡ ንምንታይ ኢዩ ዝከሓድ ዘሎ?

ዳን-ኮኔል:- ኣብ ለካቲት ኣኼባ ክግበር መደብ ተታሒዞ ዶ ነይሩ? ኣኼባ ግን ኣይተገብረን?

ድሩዕ:- ኣይተገብረን፡፡ ማእከላይ ሽማግሌ ንመወዳእታ ግዜ ኣኼቡኡ ኣብ ነሓስ ኣካይዱ፡፡ ስለዚ ኣብ ታሕሳስ እቲ ዝቐጽል ኣኼባ ክግበር ነይርዎ፡፡

አብ ነሓስ ብልክዕ ኣኼባ ተኻይዱ። ድሮ ነቲ ኣብ ታሕሳስ ክካየድ ዝነበሮ ኣኼባ ግን፡ ብርዱእ ምክንያታዊ ጉዳያት፡ ናይ ግዜ ሰሌዳኡ ተመሓላሊፉ ምበር፡ ጥሕሰት ዘይምክያድ ኣኼባ ስጉምቲ ኣይተወስደን።

ሃገራዊ ባይቶ ግን ኣብ ሸሽዱሽተ ወርሒ ኢዩ ዝእከብ። ድሕሪ ናይ ማእከላይ ሸማግሌ ኣኼባ፡ ኣብ ነሓስ ክእከብ ይግበኦ ነይሩ። እንተኾነ ፕረዚደንት ኣብ ናይ ውድብ ሕቡራት ሃገራት፡ ናይ ሚሊንዮም ኣኼባ ይሳተፍ ስለ ዝነበረ፡ ነቲ ናይ ኣኼባ ግዜ ንኻልእ መዓልቲ ተመሓላሊፉ። በዚ ምክንያት ድማ ኢዩ ኣብ መስከረም ኣኼባ እተገብረ።

ስሩዕ ኣኼባ ሃገራዊ ባይቶ፡ ኣብ ነፍስ ወከፍ ሸዱሽተ ወርሒ ዝካየድ ምዃኑ ኣብ'ቲ ቅዋም ሰፊሩ ኣሎ። ካብ'ዚ ወጻኢ ዝተወሰደ መስርሕ 'ውን የለን። ናይ ግምባር ኣኼባ ኸኣ፡ ካብ ግዚኡ ኣይተቋረጸን፡ ዝባኸረ ኣኼባ ኸኣ ኣይነበረን። ኣኼባ ኣብ ታሕሳስ ንኸይካየድ ምክንያት ካብ ዝኾነ፡ ኣኼባ ሚኒስትራት ነቲ ዝተዋህቦ ናይ'ቲ ዓመት ዕማም ዝበጽሖ ደረጃ ምዕባላታት ድሕሪ ምግምጋም፡ ፕረዚደንት ኣብ ናይ ሚሊንዮም ኣኼባ ንሃገር ወኪሉ ክሳተፍ ብምኻዱ፡ ናብ መስከረም ተመሓላሊፉ። እቲ ናይ ወርሒ መስከረም ኣኼባ 'ውን፡ ተኻይዶ ኢዩ። ስለ'ዚ ኣበይ ኢዩ እቲ ጸገም?

ዋላ 'ውን ብመሰረት ዝወጸ ናይ ግዜ ሰሌዳ፡ እንተወሓደ ኣብ ወርሒ ጥሪ ናይ ሃገራዊ ባይቶ ኣኼባ ክህሉ ነይርዎ። ስለ'ዚ እዚ ሓደገኛ ምንቅስቃስ ኢዩ ኢልና። ብዙሓት ኣባላት ማእከላይ ሸማግሌ ኮይኖም፡ ኣባል ሃገራዊ ባይቶ ዝኾኑ ሰባት፡ እዚ ሓደገኛ ምንቅስቃስ ኢዩ ኢሎም። ኣብ ማእከላይ ቤት ጽሕፈት ህግደፍ ዘለዉ ሰባት ጌጋ ይፍጽሙ ስለ ዘለዉ፡ ኣብ ስሩዕ ኣኼባታት መኣሪምታ ክግብረሉ ኣለዎ ኢሎም። መብዛሕትኦም ኣባላት ማእከላይ ሸማግሌ፡ ነቲ ዝወሃብ ዝነበረ ሰሚናር ብምቅዋም፡ ብኣኼባታት ማእከላይ ሸማግሌ ክእለ ምርጭኦም ነይሩ።

ኣባላት ማእከላይ ሸማግሌ ግምባር፡ ብሕጋዊ መንገዲ ንኣኼባ ሃገራዊ ባይቶ ንበይኖም ክጠልቡ ስልጣንን ሓላፍነትን የብሎምን። ኣብ ማእከላይ ቤት ጽሕፈት ህግደፍ ዘለዉ ሰባት ከኣ፡ ኣባላት ማእከላይ ሸማግሌን፡ ናይ'ቲ ግምባር ፈጻሚ ቤት ጽሕፈትን ኢዮም። ነቲ ኣብ ነፍስ ወከፍ ሓደርብዓዊ ዓመት ክካየድ ዝግበኦ ዝነበረ ኣኼባታት ከኣ፡ ብስሩዕ ብመንገዲ ኣላይነት ዋና ጸሓፊ ናይ'ቲ ግምባር እቲ ፈጻሚ ቤት ጽሕፈት ግቡእ ኣኼባ የካይድ ነይሩ። ናይ ሃገራዊ ባይቶ ኣኼባ ብዝምልከት፡ እዞም ሰባት (ጉጅለ 15) ህጹጽ ኣኼባ ይጠልቡ እንተነይሮም ከኣ፡ ከምቲ ልዕል ክብል ገሊጽናዮ ዘለና፡ ኣባላት ሃገራዊ ባይቶ ቁጽሮም 150 ኢዮ። እዚ ሃገራዊ ባይቶ ንኣቋውማኡ ዝምልከት፡ 75 ካብ ተራ ህዝቢ፡ 75 ከኣ ኣባላት ማእከላይ ሸማግሌ ህግደፍ ሓዙ ኢዮ ቆይሙ። ስለ'ዚ እዞም ሰባት፡ ኣይኮነን ዶ ናይ ሃገራዊ ባይቶ ኣኼባ ንምክያድ ክረኽቡዎ ዝግባእ ቁጽሪ ይትረፍ፡ ኣብ ናይ ግምባር ኣኼባ ክጠልብሉ ዝግባእ ምልኣተ ቁጽሪ 'ውን ኣይረኽቡን። ምክንያቱ ጠለቦም ንህጹጽ ኣኼባ ሃገራዊ ባይቶ እንተነይሩ፡ ብመሰረት ቅዋም ናይ'ቲ ሃገራዊ ባይቶ፡ ካብ ምልእ ድምጺ ናይ'ቲ ሃገራዊ ባይቶ 3/4 (ሰለስተ ርብዓ)፡ ካብ'ቲ ምልእ ድምጺ ክረኽቡ ነይሩዎም። እዚ ግለት፡ ካብ ናይ 150 ሰባት ድምጺ፡ ናይ 111 (ሚእትን ዓለርተ ሓደን) ድምጺ ክእክቡ ነይሩዎም። ስለ'ዚ በየናይ መለክዒ ኢዮም እቲ ስሩዕ ኣኼባ ብብግዚኡ ብስሩዕ ይካየድ ካብ ነበረ፡ ንህጹጽ ኣኼባ ዝዕድምሉ ናይ መሰል ጠለብ ቅጥዕን ሕግን ኣየማልኡን። ካብ ሕጊ ወጻኢ መሰል ከኣ ክረኽቡ ኣይክእሉን ኢዮም።

ግርም ፕረዚደንት ኣኼባ ኣይገብርን ኢዩ። ስለ'ዚ ክንሓቶ ኣለና ኢልና ኣስማትና ብምጽሓፍ ጥርግን ኣቕሪብና። ስሩዕ ኣኼባ ክግበረሉ ዝግበኦ ግዜ ሓሊፉ ስለ ዝነበረን፡ ክዝረበሎም ዝግበኦም ኣገደስቲ ዛዕባታት ስለ ዝነበሩን፡ ነቲ ፕረዚደንት ሕቶ ኣቕሪብናሉ። ነዚ ሕቶዚ ምስ ኣልዓልና ብዙሓት ሰባት፡ "ንፕረዚደንት እንተ ድኣ ሓቲትና፡ ከም ግብረ መልሲ ሕሉፍ ስጉምትታት ክወስድ ኢዩ።" ስጋብ ባዕሉ ኣኼባ ዝጽውዕ ክንጸንሕ ኣለና ኢሎም።

ፕረዚደንት ሕሉፍ ስጉምታታት ንኸወሰድ ዘኸእሎ ስልጣን የብሉን። እቲ ፕረዚደንት ነቲ ዝቐርበሉ ዝነበረ ሕቶታት ደጋጊሙ፡ "ትጋገዩ ኣለኹም" ዝብል ቅርጹው ምላሽ ይህበሉ ነይሩ ኢዩ። ኣብ'ቲ እዋን፡ ናብ'ቲ ሕጋዊ ቅዋማዊ ስጉምቲ ዘውሰድ ዝደፋፍእ መንገዲ ዝሰራሕኩም ንስኹም ኢኹም። ምክንያቱ ንቅዋማዊ ሕጋዊ ስልጣን ብምጥሓስ፡ ኣስማትኩም መዝጊብኩም ዘይሕጋዊ ጎሰንሳት ብምክያድ፡ ክታም ክትእክቡ ጀሚርኩም። ነቲ ካብ 1999 ኣንጻር ቅዋምን ቅዋማዊ ሕግን ተካይድዎ ዝነበርኩም፡ ናይ ምውድዳብ ኩነታት ጉጅለ 13 ኣብ ምጥርናፍን፡ ኣንጻር ክንቀሳቐሱን፡ ምንዕዳብ ከለዓዕሉን ምውዳብ፡ ናይ ሕጊ ጥሕሰት ጥራይ ዘይኮነ፡ ምስ ዝተፈላለዩ ነታ ሃገር ናብ ዘዳኻም ኩነታት ዝጸዕቱ ዝነበሩ ናይ ግዳም ሓይልታት፡ ኣተሓሳስባ ኣብ ምሰላይን፡ ምእላይን ተራ ክሳብ ዝተጸወትኩም፡ እቲ ሕቶ፡ ሕቶ ናይ'ቲ ፕረዚደንት ዘይኮነ እዚ ጉዳይ፡ ጉዳይ ሕግን ሕጋጋትን ቅዋማዊ መትከላትን ኢዩ ኮይኑ ዘሎ። ስለዚ ብመትከል ሃገራዊ ክብርታት ክረኣ ዘለዎ ሓቂ ኢዩ ነይሩ። ስለዚ እቲ ክውሰድ ኢዩ ዝበልኩሞ ዝተወሰደን፡ ናይ'ቲ ፕረዚደንት ሕሉፍ ስጉምታታት ነጻብራቕ ዘይኮነ፡ ተሓታትነት ነቲ ቅዋማዊ ሕጋታት ዘሎ ጥሕሰት ኢዩ እቲ መሰረታዊ ነጥቢ። ስለዚ ፕረዚደንት ኸኣ ግቡእ ሕጋዊ መሰርሕ ተኸቲሉ፡ ከም ናይ ግዜ ሰሌዳኡ ኸኣ ስሩዕ ኣኼባኡ ኣካይዱ።

እቶም ዝበዘሙ ኣኼባ ክግበር ኣለዎ ዝብል ሓሳባት ዋላኻ እንተደገፉ፡ ውሑዳት ግን ነቲ ፕረዚደንት ኣኼባ ክገብር ምሕታቱ ኣፍርሖም። ስለዚ ጸገም የለን፡ ሕጋዊ ስለ ዝኾነ ንሕና ክንሓቶ ኢና ኢልና። ብሓቂ ኣብ ወርሒ ጥሪ 2000 ናይ ማእከላይ ሽማግሌን፡ ሃገራዊ ባይቶን ኣኼባታት ምስ ተኻየደ፡ እቲ ፕረዚደንት ንመጀመርያ ግዜ ብድሆታት ገጠሞ።

ንምንታይ ኢዩም እቲ ሓዘሞ ዘለዉ ስልጣን፡ ስልጣን ናይ ህዝቢ እንዶ ኣይኮነን ነይሩ? መን ካብ መን ኢዩ ኸ ክፈርሕ? እንታይ ኮይኑ ኢዩ ኸ ክፈርሕ? ኣብ ጥሪ 2000 ዝተኻየደ ኣኼባ፡ ጉጅለ 15 ብዘቐረበቶ ጠለብ፡ ፕረዚደንት ኸኣ ካብ ጉጅለ 15 ስለ ዝፈርህ እተኻየደ ኣኼባ ኣይኮነን። እቲ ኣብ ጥሪ 2000 ዝተኻየደ ኣኼባ፡ ቦቲ ስሩዕ ቅዋማዊ ስልጣን ዝሃዞ ዕላዊ ስርዓተ ግዜ ሰሌዳ ተሰሪዑ ዝተኻየደ ኣኼባ ኢዩ ነይሩ። ካብ ግዜ ዝተሰርዓሉ ወጻኢ፡ ብምግብዕባዕ ወይ ምፍርራሕ ዝተኻየደ ኣኼባ ማእከላይ ሽማግሌን፡ ሃገራዊ ባይቶን ኣይነበረን። ብተወሳኺ ኣብ'ቲ ውዕለት ናይ ጠለብ ኣኼባ፡ ብሓባር ምሳኹም እንተደኣ ደገፎም ሂሮም፡ ሓንሳብ ብማይ ዝበሰሰሰ ሰብ፡ ካብ ምግጫብ ማይ ኣይፈርሕን ኢዩ። ስለዚ እንታይ ኢዩ ዘፍርሖም፡ ብድሕሪኡ ኸ ናበይ ኣቢሎም? እቲ ሓቂ ግን ስሩዕ ኣኼባ ክግበር እንዳተዳለና፡ ብጎኒ ዘይተደላዩ ኣኼባ ምጽዋዕኩም፡ ብሕጊ የሕትተኩም ኢዩ ብዝብል ነጹገሙኹም።

እታ መጀመርያ ዝቐረበትሉ በዳሂት ሕቶ፡ "ንምንታይ ስሩዕ ኣኼባታት ናይ ሓገግቲ ኣካላት፡ ናይ ግምባርን መንግስትን፡ ከም እውን ፈጸምቲ ኣካላትን፡ ናይ'ቲ ግምባርን መንግስትን ዘይካይድ" ትብል ነበረት። ኣብ'ቲ እዋን ፕረዚደንት "ኣይጠዓመንን" ዝብል መልሲ ሃበ። "ንምንታይ?" ዝብል ኣዋጣሪ ሕቶ ቀሪብሉ። "ብሰንኪ ናይ ኩናት ሃዋህው" ክብል መልሲ መለሰ። "ኣይፋሉን እቲ ውግእ ጠጠው ካብ ዝብል ብውሕዱ፡ 7 ወርሒ ገይሩ ኣሎ።" ክብሉ መልሲ ሂሮሞ። ምክንያቱ እቲ እዋን ጥሪ 2000 ኢዩ ነይሩ። "ኣነ ኣቦ ወንበር ኢዩ ኣይጠዓመንን ከኣ እብለኩም ኣለኹ።" ክብል ኢሲያስ መለሱ። "ኣብ መጻኢ 'ውን ኣይጥዕመንን፡ ወይ ኣይምቕእን ዝብል ሪኢቶ እንተ ድኣ ሃልዩኒ፡ ኣኼባ ኣይገብርን ኢዩ።" ስጋብ ዝብል ዘረባ ኣስመዐ። በዚ ድማ ሰባት ተቐጥዑ።

በዓል መን ኢዩም ተቐጢዖም? ክንደይ ዝኾኑ ኢዩም ከ ተቐጢዖም ከ? እንታይ ግብረ መልሲ ሃቡ? ክምለሱ ዝግበእም ሕቶታት ኢዩም ነይሮም። ኣብ ሞንጎ ናይ ጥሪ 2000 ኣኼባን፡ ናይ ወርሒ መስከረም ኣኼባን፡ ናይ ሰለስተ ወርሒ ንውሓት ግዜ ኢዩ ዘሎ። ዝተሰገረ ስሩዕ ኣኼባ ማእከላይ ሽማግሌን፡ ሃገራዊ ባይቶን ኣይነበረን። እቲ ኣብ ታሕሳስ ናይ ዝነበረ ምዱብ ኣኼባ፡ ምስ'ቲ ፕረዚደንት ናብ ናይ ውድብ ሕቡራት ሃገራት ናይ ሚሊንዮም ኣኼባ ምስታፋ ዝተመሓለፈ ኢዩ ነይሩ። ስለዚ ናብ'ቲ ፕረዚደንት ገጹ ዝቐንዕ ዘይሕጋዊ ተሓታትነት ከሰዕብ ዝኸእል፡ ዝተጣሕሰ ቅዋማዊ ሕግን ሕጋጋትን ክሳብ ዘየለ፡ እቲ ፕረዚደንት ዝቐጠዓሉ ይኹን

ዝሓርቀሉ፡ ወይ 'ውን ተጋቢኡ ዘሎ ማእከላይ ሽማግሌን ሃገራዊ ባይቶን ኣብ ናይ ፍርሕን ራዕድን ኩነታት ዝንጸላለዉሉ ህሞት ኣይነበረን።

"እዛ ሃገር ኣብ ሕማቕ ኩነታት ኣላ፡ ይትረፍዶ ወግጻዊ ኣኼባታት፡ ተወሰኹቲ ኣኼባታት ክግበሩ ይግበኡም። ምክንያቱ ኩናትን ሰላምን ዝብል ጉዳይ፡ ብሓገግቲ ኣካላት ኢዩ ክውሰን ዝግበኡ።" ክብል መልሲ ሃቡ። እዚ ኣብቲ ናይ ጥሪ 2000 እተለገሰ ዛዕባ ኢዩ።

ኢትዮጵያ ብመንገዲ እቲ ስማዊ ሃገራዊ ባይቶኦ ኣቢላ፡ ኣብ ዕለት 12-05-1998 ኣብ ልዕሊ ኤርትራ ኩለንተናዊ ኩናት ምስ ኣወጀት። እቲ ዝኣወጀቶ ኩናት 'ውን ክሳብ ሕጂ ኣይተላዕለን ዘሎ። ሃገራዊ ባይቶ ኤርትራ 'ውን ኣብ ዕለት 14-05-1998 ስሩዕ ኣኼባኡ ብሓባር ኮይኑ ብምግምጋም ጥብቆ ቅዳሕ ተመልከት፡- <http://news.bbc.co.uk/2/hi/africa/107985.stm> ነቲ ወያነ ዘሕለፈቶ ናይ ኩናት ኣዋጅ ብምኽናን፡ ኤርትራ ናብ ሰላም ዝድርኽ ነጥብታት ሒዛ ብምውጻእ፡ ነቲ ናይ ተጸብኦ ወጥሪ ብሰላም ናይ ዝግርፈሉ ውሳኔ ምሕላፍ፡ ብስልጣን ሃገራዊ ባይቶ ዝተወሰነ ውሳኔ እንዶ ኣይኮነን? ክመይ ኢሉ ኢዩ ሕጂ ብውልቀ ሰብ ከም ዝተገርሐ ገይርካ ዝቐርብ ዘሎ? ንምንታይ ዕላማ ኢዩ ኽኸኸ?

ኢሰያስ " ኣኼባ ክግበር ኣለዎ ኢሊ እንተተሰሚሑኒ ጥራይ ኢዩ ኣኼባ ዝገብር" ክብል ጸቐጡ ስለ እተዛረቡ፡ "ከም ሰብ ንግኻ ዘይጥዕመካ እንተ ድኣ ኮይኑ፡ ነቲ ናይ ሃገራዊ ባይቶ ኣኼባ ሸሪፎ ከም ምክትል ፕረዚደንት ከካይዶ፡ ነቲ ናይ ማእከላይ ሽማግሌ ኣኼባ ድማ፡ ናይቲ ግምባር ጸሓፊ ኣል-ኣሚን መሓመድ ስዒድ የካይዶ።" ክብሉ ሰባት ሪኡቶ ሂሮሞ።

ክልተ ዝተሓዋወሰ ዛዕባ ምድብላቕ፡ ንሃገራት ብግቡእ ንምፍትሖም ዝምቐኦ ኩነት ዝፈጥሩ ኣይኮኑን። ናይ ግምባር ኣኼባታት ብፈጸምቲ ኣባላት ማእከላይ ሽማግሌ ህግደፍ፡ ኣብ ኣእዋኑ ይካየድ ነይሩ ኢዩ። ስለዝከኣብዚ ኣኼባ እዚ ጎዲሉ፡ ወይ ቦኽሩ ዝበሃለሉ ጉዳይ የለን። ኣብቲ ናይ ሃገራዊ ባይቶ ኣኼባ ብዝምልከት ከኣ፡ ኣብ ምዱብ ኣኼባ ንኺይግበር ተባሂሉ ዝተሰግረ ኣይነበረን። ስለዝከኣብ ዝመልከዕ ሕቶን መልስን ዕላል ምስ ዳን-ኮኔል ተሰይሙ ቀሪቡ ዘሎ ሸፈጥ፡ ምናልባትነት ሒዝካ ንህዝቢ ንምድንጋር ዝቐረበ ዓሎቕ ኢዩ።

ዳን-ኮኔል፡- እዚ ካብ ናይ ማእከላይ ሽማግሌ ኣኼባ ድዩ? ወይ ኣብ ናይ ሃገራዊ ባይቶ ኣኼባ ቀሪቡ?

ድሩዕ፡- ኣብ ናይ ማእከላይ ሽማግሌ ኣኼባ።

ዳን-ኮኔል፡- ነዚ ሕቶታት ዘቐረበ መን ኢዩ?

ድሩዕ፡- መብዛሕትኦም ኣብ ጉ. 15።

ካብቲ ሚንስተር ሃይለ ወልደትንሳኤ (ድሩዕ) ዝሃቦ ምላሽ ምርኩስ ብምግባር ክንምልስ፡ ኣብዚ ሕጂ እቲ ነጥቢ በሪሁ። መብዛሕትኦም ኣባላት ጉጅለ 15፡ ነዚ ሕቶ ኣቐሪቦም ካብ ተባህሉ። ንባዕሎም ጉጅለ 15 'ውን ዝተማልኦ ናይ ቁጽሪ ነጥቢ ስለ ዘይነበሮም፡ እቲ ሕቶ ከም ውልቀ ሪኡቶ ኮይኑ ጥራይ ክሰገር ዝኽእል።

እዚ ጥራይ ኣይኮነን፡ እቲ ግምባር ኣብ ዘይሰርሖ ይኣቱ ኣሎ ክብሉ 'ውን ሕቶ ኣልዓሉ። ምክንያቱ እቲ ግምባር ኣብ መንግስታዊ ትካላት ጠብሎቕታ እናገበረ ብዙሕ ሽግር ይፈጥር ነይሩ።

መንግስቲ ሕውስዋስ ስርዓተ ቁጠባ ኢዩ ዘካይድ። ግምባርን መንግስትን ከኣ፡ እቲ ሓደ ዘራኽቦም ዝነበረ ቐለቤት፡ እቲ ናይ ቁጠባ ጉዳይ ኢዩ። እቲ ግምባር ካብ ነዊሕ ዘዋህለሎ ናይ ወፍሪ ማል

ስለ ዝነበሮን፡ ብኡኡ መጠን ከአ፡ አብ'ቲ ናይ መንግስታዊ ናይ ወፍሪ ትካላት እጃሙ ንምብርካት፡ ብናቱ ዓቕሚ ይዋሳእ ነይሩ። መንግስቲ ኸአ ከም ወናኒ ናይ'ቲ ምሕደራዊ ትካልን፡ ሃገራዊ ሃብቲ ሃገርን፡ ናይ ስራሕን ወፍርን ዕድላት ይፈጥር። አብ'ቲ ጉዳይ ንዝዋሰኡ አካላት ከአ፡ ባይታ የመቻቸኦ፡ በዚ መንጽር ኢዩ ኸአ፡ አብ ቁጠባዊ ጉዳያት ናይ'ቲ መንግስቲ፡ ናይ ግምባር ናይ ምምልላእ ግደ ይጸወት ኢዩ። ኪኖ ደረተ ስልጣኑ ሓሊፉ ዝገብሮ ምትእትታው የለን፡ አይነበረን 'ወን። አብ ፖለቲካዊ ጉዳያት እንተኾይኑ፡ እቲ መንግስቲ ዝኸተሎን ዝምርሓሉን ፖለቲካዊ ፍልስፍና ናይ'ቲ ግምባር ፖለቲካዊ ቻርተር ኢዩ። ነቲ ናይ'ቲ ግምባር ፖለቲካዊ መርሓ ዝመርሖ ኸአ፡ ሓላፊ ፖለቲካዊ ጉዳያት ናይ'ቲ ግምባር ኢዩ። ፕረዚደንት ኸአ ምሉእ ስልጣን አለዎ። አብ ናይ ምምሕዳር ትካሉ ናይ ሕግን፡ ናይ ፖለቲካ አማኸርቲ ከመዝዘን ከሸይምን፡ ናይ ፕሮቶክል ሰብ መዝን፡ አፈኛ ናቱ ዝኸውን አካል ክሓርን ከመዝዘን፡ ምሉእ ስልጣን አለዎ። ስለ'ዚ እዚ ናይ ሓላፊ ቁጠባዊ ጉዳያት ህግደፍን፡ ሓላፊ ፖለቲካዊ ጉዳያት ህግደፍን፡ ምስቲ መንግስቲ ዘለዎም ርክብ አብ ጣልቃ ምትእትታው ዝተሰረተ ዘይኮነ፡ አብ ክንዲ ናይ ምክልላእ፡ ናይ ምምልላእ ተራን ግደ ምብርካት፡ ብኸመይ መልክዕ ኢዩ ምስ ጠብሎቕሎቕ ተሓሲቡ? ወይ ተተርጉሙ?

ዳን-ኮኔል:- እዚ አካል ናይ'ቲ ዝጸሓፍኩም ቅሉዕ ደብዳቤ ድዩ? ብዛዕባ ቁጠባ ጉዳያት ዲኹም ተዘራራብኩም? ወይስ ብዛዕባ ኩሉ ስርሓት ኢኹም ተዘራራብኩም? እንታይ ክግበር ወይ ክስራሕ ከም ዘለዎ ኸ ተዘራራብኩም ዶ?

ድሩዕ:- አይፋሉን፡ ብዛዕባ ኩሉ ናይ መንግስቲ ትካላት ኢና ተዘራራብና።

እቲ ጸገም ፕረዚደንት ነቲ ሓደ መንግስታዊ መዋቕር፡ በቲ ካልእ መንግስታዊ መዋቕር ክቆጸጸሮ ስለ ዝደለየ ተመሳሳልቲ መዋቕራት ከም ዝህሉ ገይሩ። አብ መንግስታዊ ትካላት ናይ ህ.ግ.ደ.ፍ. ሰባት ብዙሕ ጠብሎቕሎቓት ይገብሩ ነይሮም። ነዚ ብዝምልከት አብ'ቲ ናይ ጥሪ አኼባ ተዘራብሉ ካብ ናይ ጥሪ አኼባ ንደሓር እቲ ፕረዚደንት አይምችእን ዝብል ሓሳብ እንተ ድኣ ሃልይዎ፡ አኼባ ከም ዘይጽውዕ ብግልጺ ስለ ዝሓበረ፡ አኼባ ከም ዘይግበር ኩሉ ፈለጡ።

ፕረዚደንት ክልተ አብ ሓድሕዱ ዝተሓላሎ ተመሳሳሊ መዋቕራት አይመስረተን። ናይ ህ.ግ.ደ.ፍ. ትካላት አብ ዝኾነ ናይ መንግስታዊ መዋቕራት ኢደን ከእትዋሉ ዝኸእላ ነቓዕ የብለንን። እቲ ናይ ምምልላእ ኩነት ግን፡ አብ ዝኾነ መስርሕ ዘሎ ኢዩ። ዋላ ነተን ናይ ግብረ-ሰናይ ትካላት 'ውን እኮ፡ መንግስቲ፡ ከም መተካእታ መንግስቲ ኮይነን ክሰርሓ ስለ ዝደልዮ ኢዩ ዝሰጎን ነይሩ። ስለ'ዚ ነተን ናይ ህግደፍ ትካላት 'ውን፡ ብተመሳሳሊ ከም መተካእታ መንግስታዊ ትካላት ገይሩ፡ አብተን መንግስታዊ መዋቕራት ዘለወን ሚኒስትርታትን፡ ሰብ መዝታትን፡ አብያተ ጽሕፈትን ናይ ምትእትታው መስርሕ አየካዩዳን፡ ንኸምኡ ኸገብራ ዝኸእል መካኒዝም 'ውን የብለንን። ፕረዚደንት ብስልጣኑ ህጽጽ አኼባ ክጽውዕ እንተኾይኑ ምሉእ ሓላፍነት አለዎ። ነቲ ጉጅለ 15 ዝጸውዕዎ፡ ንህጽጽነት አኼባ አመልኪቱ ዝረኸብዎ ንምክያድ ምልኣተ ጸዊዲት ሰለስተ ርብዒ ስለ ዘይረኸቡ፡ ፕረዚደንት ንአኼባታት ዝቕበሉ ምክንያት የለን።

ይኹን 'ምበር፡ ድሕሪ ሳልሳይ ወራርን እዚ ኹሉ ሓርጎጽጎጽን ብፍላይ ድማ፡ አብ ሓምለ 2000 ንስምምዕ ተጽብኦታት አብ አልጀርስ ምስ ፈረምኩ፡ እቲ ፕረዚደንት አብ ዝጠዓመኒ አኼባ ይገብር ስለ ዝበለ፡ ሰባት ካብ ሽዑ ጀሚሮም "ፕረዚደንት አኼባ ናይ ሓገግቲ አካል ክጽውዕ፡ ናይ ጥርግን ደብዳቤ ክንጽሕፍ አሎና" ክብሉ ጀሚሮም። ምክንያቱ አብ ወርሒ ጥሪ እቲ ፕረዚደንት ብቕዋም ከም ዘይምእዘዝ ሓቢሩና ነይሩ ኢዩ።

ፕረዚደንት እንተ ድኣ ብቕዋም ከም ዘይቅየድ፡ ወይ ከም ዘይምእዘዝ አብ ናይ ወርሒ ጥሪ አኼባ ሓቢርኩም ነይሩ ኾይኑ፡ አኼባ ንኸግበረልኩም ንኸትጠልቡ ዘይኮነ ነይርኩም፡ አብ ሓደ ብቕዋማዊ ስርዓት ከምራሕ አይደልን ኢዩ ዝብልኩም ፕረዚደንት፡ ማዕራኡ ኮይነኩም ክትሰርሑ

ዘይኮነ፡ ሓቅነት እተዝህልዎኩም ካብ ወርሒ ጥሪ 2001 ኣብ ዝነበረ መስርሕ፡ ብቐጥታ መንግስቲ ካብ ስልጣንኩም ቅድሚ ምውራዱ፡ ባዕልኹም ምስናይ መግለጺ ምክንያትኩም፡ ብወለንታኹም ካብ ስልጣንኩም ክትወርዱ ኢዩ ነይርኩም።

ሸሪፎ ከም ምክትል ፕረዚደንት፡ ኣነ ድማ ነቲ ውዕል ሰላም እመርሕ ስለ ዝነበርኩን፡ ንውዕል ምቁራጽ ተጻብኦታት ስለ ዝፈረምኩን፡ ኣብ ፕረዚደንት ክንሓቶ ዕድል ሃቡና፡ እንተ ድኣ ነጺግዎ ካልእ ስጉምትታት ንወስድ ኢልናዮም።

እንታይ ስጉምቲ ኢኹም ክትወስዱ መዲብኩም ነይሩ? ከምቲ ሚጀር ጀነራል ብርሃነ ገረዝሄር ካብ ዝነበረካ ናይ ስራሕ ሓላፍነት ወሪድካ ኣለኻ ምስ ተባህለ፡ ኣብ ጋዜጣ ቀስተ ደበና ማዕርገይ ዝቐንጥጠኒ የለን ኢሉ ዝፈከረሉ ግዜ፡ ፕረዚደንት ንሓሳብና ዘይቅበል እንተኾይኑ፡ ኣብ ልዕሊኡን መሳርሕቱን ወጠንኩዎ ዝነበርኩም ስጉምቲ፡ ነቲ ኸባቢ ቅርበት ካብ ዝነበርኩም ሰባትን ኣካላትን ዝተኸወለ ኣይነበረን። መስዋእቲ ኸኣ፡ ቦታ ኣይመርጽን ኢዩ። ግን እቲ ግዜ ብሰላም ምሕላፍ ንባዕሉ እዛ ሃገር ክትበጽሖ ዘለዎ ደረተ ትርኢት ዘማዕዱ ጽላል ኢዩ ሓለዎኣ ነይሩ ምበር፡ ከምቲ ውጥን ናይ ስጉምትኹም፡ ሰባት ኣይኮነን! እዛ ኤርትራ እትብሃል ሃገር 'ውን ምሃለወት ዶ ኹን ትኸውን? እንድዒ! ወጥሪ ምስጢር ናይቲ እዋን ዝምልሶ ኢዩ። ኣብ እዋኑ ኸኣ ክንመጽ፡ ብዝርዝር ክንገልጽ ኢና።

ብውጺኢት ሳልሳይ ወራር ሞራሉ ባይታ ዘቢጡ ስለ ዝነበረን፡ ሓቲትናዮ ኣይቅበሎን እንተ ድኣ ኢሉ፡ ናይ ጥርግን ደብዳቤ ከም እንጽሕፍ ይፈልጥ ስለ ዝነበረን፡ ድሕሪ ቅሩብ ምዕጥይግይ ኣብ መወዳእታ፡ ኣብ ነሓስ ኣኼባ ክገብረልና ሕራይ ክብል ተቐብሎ። ኣብ ነሓስ።

ናይ ህዝብን ሃገርን ሓላፍነት ዝተሰከመ ሰብ፡ ከምቲ ዝበሃል ዘሎ ሞራሉ 'ኳ እንተዘይወደቐ፡ ቦቲ ዘጋጠመ ክስተት ልቡን ሕልናኡን ክትንክፍን ክስምዖን ባህርያዊ ኢዩ። የዕጫው ኣይኮኑን ወዲቆም። ለይ-ለይ ዝብል ህይወት ዕሸላት መንእሰያት ኢዮም በጃ እዛ ሃገር ወዲቆም። እዛ ጉጅለ ግን ቦቲ ዝተኸፍለ መስዋእቲ 'ውን፡ ከም ናይ ሓደ ናይ ሃገርን ህዝብን ሓላፍነት ዝስምዖ በዓል ስልጣን ጥራይ ዘይኮነ፡ ከም ተራ ሰብ ይትረፍ፡ ከም ፍጡር ወዲ ሰብ ናይ ሕልና ድንጋጼ ልባ ዝኸርኩሓ ኣይትመስልን። እንተዘይኮይኑ ፕረዚደንት ሞራሉ ተተንኪፉ ነይሩ እንተዝኸወን፡ ነቲ ናይ መኸተ ሓይሊ ዝድርዕ ፍናን ናብ ህዝቢ ኣይመስነቐን ነይሩ።

ዳን-ኮኔል:- ንሰኻን ሸሪፎን ዲኹም ረኺብኩም?

ድሩዕ:- ነንበይንና። ኣነ በይነይ፡ ሸሪፎ ድማ በይነ ረኺብዎ። ንቐድሚት ክንርኢ ኣለና ኢልና። እዞም ሰባት ናይ ውልቆም ክግበርዎ፡ ነዚ ንምብርግንን ክፍትኑ ኢዮም ኢልና። ኩሉ ነገር ክንርስዖ ኣለና። ነዚ ገምጋም ዝብል ተሞክሮና 'ውን፡ ክንገድፎ ንክእል ኢና ኢልና።

ነገራት ከይገምገምካ፡ ናብ ሓደ ዝተጨበጠ ዘዕውት ሕንጻጽ ክትበጽሕ ኣይትክእልን ኢኻ። ንምጃኑ እቲ ዝጸባኣና ዘሎ ፕረዚደንት ኢዩ ይበሃል ከም ዘይነበረ፡ ሕጂ ኸ ድኣ ክንደይ ሰባት ምስኩኑ ኢዮም ናብ ምብርግን ገጸም ዝደናደኑ። ወዮ እቶም ኣኼባ ንጽውዕ ዘለና ብቐጽሪ ንሕና ንበዝሕ እንዶ ይብሃል ኣይነበረን! ናይ ገምጋም ምክያድ፡ ናይ ግምባር ኣሰራርሓ ተሞኩሮ ምግዳፍ ማለት፡ ቦቲ ካብ ውጺኢቱ ክስዕብ ንዝክእል ተሓታትነት ምህዳም ኢዩ ዝቐጸር፡ ካልእ ትርጉም ክህልዎ ኣይክእልን ኢዩ።

ይኹን ምበር ኣብዚ ናይ ነሓስ ኣኼባና፡ ንቐድሚት ክንጥምት፡ ጽፋፍ ሰላማውን ደሞክራሲያውን ብዝኾነ ኣገባብ ናብ ቅዋማዊ መንግስቲ ዘሰጋግረና መንገዲ ከነውሕስ ኣለና ኢልና። ስለዚ ነቲ ግምባር ብዝምልከት ሃገራዊ ምርጫ ንክግበር፡ ናይ ግዜ ሰሌዳ ክስራዕ ጉባኤ ክግበር ክንሓትት ነይሩና።

አብ ነንሕድሕድና ብምምይያጥ፡ ርትዓውያን ክንከውን ከም ዘለና ተረዳዲእና። ሃገራዊ ምርጫ ይካየድ ኢልና ክንሓትት ኣይንኸእልን ኢና። ብውሕዱ ንሕጊ ምርጫን፡ ንሕጊ ሰልፍታትን ብዝምልከት ንምምይያጥን ንድፊ ንምውጻእን 6 ወርሒ ስለ ዘድለ፡ ድሕሪኡ ምርጫ ንክግበር እንተወሓደ ናይ ሓደ ዓመት ዕድል ክንህብ ንኸእል፡ ስለዚ ኣብዚ እዋን ናይ ዓመትን መንፈቕን ግዜ ክንሓትት ንኸእል ኢልና። ስለ ዝኾነ ስጋብ መወዳእታ 2001፡ ናይ ሓደ ዓመትን መንፈቕን ግዜ ክህልወና ይኸእል ማለት ኢዩ።

እቲ ንሕጊ ምርጫ እተርቕቕ ሸማግለ፡ ብመሰረት ሃገራዊ ባይቶ ኣብ ናይ ጥሪ ኣኼባኡ የሕሊፍዎ ዝነበረ ውሳኔ ምርኩስ ብምግባር ኢያ ቆይማ። ምክንያቱ ኣብ ናይ ጥሪ ኣኼባታት፡ ሃገራዊ ባይቶ ንምቛም ሰልፍታት ዝምልከት ሕጊ ከም ዘድልን፡ ነዚ እተርቕቕ ኮሚቴ ክትምዘዝን፡ ነቲ ናይ ምዛዝ ሓላፍነት ከኣ ንኣቦ ወንበር ናይቲ ሃገራዊ ባይቶ አሰኪምዎ ነይሩ ኢዩ። ብመሰረት ናይቲ ዝሓለፈ ውሳኔ ምርኩስ ብምግባር ከኣ፡ ኣቦ ወንበር ሃገራዊ ባይቶን ግምባርን ፕረዚደንት ኢሲያስ አፈወርቂ፡ ሚኒስተር ማሕሙድ ሸሪፎ ዝኣልዮ፡ ንሕጊ ምቛም ሰልፍታት እተርቕቕ ኮሚቴ ቆይማ ስርሓ ጀሚራ። ንሃገራዊ ምርጫ ብዝምልከት፡ ኣብቲ ሃገራዊ ምርጫ ንበቅዕ ኢና ዝበላ ሰልፍታት ክወዳደራ ስለ ዘለወን፡ ኣቕዲሙ ቅድሚ ሃገራዊ ምርጫ ምክያዱ፡ ንሰልፍታት ምቛም ዝገዝእ ሕጊ ክንደፍ ስለ ዝነበሮ፡ ሰረገላ ቅድሚ ፈረስ ስለ ዘየሳርሕ፡ ቦቲ ስነ ሞኅታውን ስነ ፍልጠታዊ አሰራርሓ ንክኸየድ፡ ሓደ ቀጥሂ ሞዴል ወጺኢሉ። ንናይ ግምባር ዝምልከት ጉባኤ ኸኣ፡ ግምባር ኣብ ባይቶ ሒዝዎ ዝነበረ መናብር፡ ነቲ ናይ ሃገራዊ ባይቶ አሰራርሓ ብኣሉታ ስለ ዝጸልዎ፡ ቅድምን ልዕልን ኹሉ፡ እቲ ናይ ሰልፍታት ምቛም ዝፈቅድ ሕጊ ክንደፍ ስለ ዝነበሮ ኢዩ ብምርድዳእን፡ ናይ ሕጋዊ ባይታ አሰራርሓን ቀደምትነታቱ ሓልዩ ንክትግበር ዝተመደበ።

ኣብዚ ጉዳይ ክንጸቕጥ ኣለና ኢልና። ኣብ ሳልሳይ ወራር ብዘጋጠመ ውድቀት፡ ነብስ ምክልኻል ንምግባር ኩሉ ዓይነት ጸገማት ክፈጥሩ ስለ ዝኸእሉ፡ ኩሉ ነገር ረሲዕና ንቕድሚት ብምጥማት፡ ናይ ግዜ ሰሌዳ ከነዳሉን፡ ካልኣት ንቕድሚት ዘሳገሙና መሰረታውያን ነገራት ክንገብር ነይሩና።

ሚጀር ጀነራል መሓመድ ታይስር ማሳደህ

ኣምባሳደር ሮናልድ ማክሙለን

ኣየኖት ኢዮም እቶም ንቕድሚት ዘሳገሙና መሰረታውያን ነገራት ክትግበሩ ነይሩዎም ዝበሃሉ ዘለዉ? እቶም ምስ ኣንቶኒ ለክ ዝተኣትዉ ስምምዓት፡ ዋላ እቲ ኣብ ኤምባሲ ጣልያን ብመንገዲ ኣምባሳደር ኣንቶንዮ ባንዲኒ ንጉጅለ 15 ዝተኣትወ ውሕስነት፡ ጌና ዘይዘርዘርናዮም ብዙሓት ጉዳያት እኮ ኣለዉና። ንምዃኑ እቲ ጠንቂ ምብራር ኢጣልያዊ ዲፕሎማሲኛ እንታይ ድዩ ነይሩ? ኪኖ ደረተ ስልጣኑ ኣብ ዘይምልክቶ ናይ ሓንቲ ሃገር ጣልቃ ብምእታዉ እንደ

ኣይኮነን! ቅዳሕ ጥብቆ ተመልከት <http://www.tesfanews.net/no-diablo-is-saint/> ተራን ግደን ኣምባሳደር ሕቡራት መንግስታት ኣሜሪካ ኣብ ኤርትራ ኣምባሳደር ሮናል ማክሙለንን ናይ ዓቃብ ሰላም ሰራዊት ተጸብኦን ከ እንታ ድዩ ነይሩ? ኣብ እዋኑ ጥራይ ዘይኮነ፡ ነቲ ናይ ሽዑ ዝዘራእኩሞ ናይ ዕንወት ርክብ፡ ኣብ ዝቐጸለ ዓመታት ንፕረዚደንት ሃገረ ኤርትራ ኣቶ ኢሲያስ አፈወርቂ ንምቕታሉ መደብን ውጥንን ሕቡራት መንግስታት ኣሜሪካ ካበይ ድዩ ዚነቅል? እቲ

ተወንጫፊ ሚሳይል

ፕረዚደንት ኢሲያስ አፈወርቂ

ጥጅእ እዚኣም ድዮም እቶም መሰረታውያን ነገራት? ካብዚ ክውንነታዊ ሓቂ እዚ ተበጊስና፡ ኣብ ዝቐጽል ነቲ ኣብ ልዕሊ ፕረዚደንት ሃገረ ኤርትራ ኣቶ ኢሲያስ አፈወርቂ ብሚሳይል ንምቕታሉን፡ ምህግሹን ናይ ዝነበረ ዝርዝር መደብ፡ ንቅል ሚጀር ጀነራል መሓመድ ታይስር ማሳደህ፡ ናይ

አምባሳደር አንቶንዮ ባንዲኒ

ዓቃብ ሰላም ውድብ ሕቡራት ሃገራት አብ ኤሪ-ኢትዮን ናይ ትሕቲ ጥኑግ መርቦብ ሰኪዔት ርክብ አምባሳደር ሮናልድ ማክሙለን ምርኩስ ብምግባር፡ አብ ዝቕጽል ጽሑፋትና ምስ ኩሉ ጭቡጥ ሰነዳዊ መርትዖታቱ ከነቕርቦ ኢና።

**2ይ ክፋል
አብ ዝቕጽል**

ግዱሳት ተጸናጸንቲ እከይ ውዲታት!!!

gdusattsenatsenti@gmail.com